

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
Vijeće Fakulteta
Broj: 02-01/217
Sarajevo, 14. 7. 2017. godine

Na osnovu člana 30. i 262. Pravila Filozofskog fakulteta u Sarajevu (Prečišćeni tekst), člana 40., 41., 42. i 43. Zakona o visokom obrazovanju–Prečišćeni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 42/13; 13/15.), Zaključaka sa sastanka Komisije za ocjenu Nastavnih planova i programa broj: 03-02/149 od 17. 5. 2017. godine, Mišljenja Odbora za kvalitet Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu od 28. 6. 2017. godine, Vijeće Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu na 28. redovnoj sjednici održanoj 14. 7. 2017. godine, *donijelo je*

ODLUKU
o izmjenama i dopunama i tehničkim ispravkama Nastavnog plana i programa
ODSJEKA ZA SOCIOLOGIJU,
II ciklus studija

(DRUGA REVIZIJA NPP 2013/2014)

Član 1.

Prihvata se prijedlog Odsjeka za sociologiju o izmjenama i dopunama i tehničkim ispravkama Nastavnog plana i programa ODSJEKA ZA SOCIOLOGIJU, akademska 2013/2014, Jednopedmetnog studija: *Sociologija* na II ciklusu studija.

Član 2.

U Nastavnom planu i programu ODSJEKA ZA SOCIOLOGIJU, akademska 2013/2014. godina, II ciklus studija, vrše se izmjene i dopune i tehničke ispravke, kako slijedi:

II CIKLUS STUDIJA

Studijska grupa: Sociologija
Jednopedmetni studij

3. SEMESTAR

Na predmetu *Metode i tehnike znanstvenih istraživanja*, FIL SOC 501, **umjesto 6 ECTS treba da stoji 9 ECTS.**

Na predmetu *Metodika nastave sociologije*, FIL SOC 502, **umjesto 7 ECTS treba da stoji 9 ECTS.**

Član 3.

Izmjene i dopune i tehničke ispravke studijskih programa Odsjeka za sociologiju ne zahtjevaju osiguranje dodatnih finansijskih sredstava, te Fakultet neće tražiti saglasnost Osnivača.

Član 4.

Ova Odluka je konačna nakon što na istu da saglasnost Senat Univerziteta u Sarajevu.

Član 5.

Primjena ove Odluke počet će u studijskoj 2017/2018. godini, **od prve godine I ciklusa studija.**

Član 6.

Nastavni plan i program Odsjeka za sociologiju, je sastavni dio ove Odluke.

Obrazloženje

Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu započeo je proces studiranja na principima Bolonje u studijskoj 2005/2006. godini kada su i prvi put primijenjeni NPP. U skladu sa važećim zakonskim propisima koji su regulisali u potpunosti studiranje na principima Bolonje usvojeni su NPP 2008/2009. godine koji su u skladu sa Zakonom prošli postupak unutrašnje evaluacije što je rezultiralo donošenjem NPP 2013/2014. godine (PRVA REVIZIJA).

U skladu sa članom 42. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 42/13) nakon završenog prvog ciklusa studija ocijenjen je kompletan nastavno-naučni proces, a tokom studijske 2015/2016., i 2016/2017. godine stvorili su se uslovi za ocjenu i evaluaciju i II. ciklusa studija. Nastavno-naučni odsjeci su u skladu sa zaključcima Komisije za evaluaciju (ocjenu) Nastavnih planova i programa pristupili konačnoj ocjeni NPP, te sačinili prijedlog izmjena i dopuna, odnosno neophodnih tehničkih ispravki, što je rezultiralo donošenjem Odluke Vijeća Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu kao u dispozitivu.

Cijeneći okolnosti da je u toku provođenje postupka za usvajanje novog Zakona o visokom obrazovanju, kao i Normativa i standarda u oblasti visokog obrazovanja, a na osnovu prijedloga odsjeka i katedri Filozofskog fakulteta nije došlo do uvođenja novih predmeta, niti novih studijskih programa.

DOSTAVITI:

1. **Senatu Univerziteta u Sarajevu**
2. Uz zapisnik
3. Arhiv

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

NASTAVNI PLAN I PROGRAM
Akademski 2013/2014. godina

TEHNIČKE ISPRAVKE

Sarajevo, 2017. godina

ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

Bolonjski studij na Odsjeku za sociologiju Filozofskog fakulteta
Univerziteta u Sarajevu

Na Filozofskom fakultetu u Sarajevu studij sociologije kontinuirano postoji kao ravnopravna studijska grupa pri Odsjeku za filozofiju i sociologiju od 1956. godine kada je upisana i prva generacija studenata. Osim znanstvene djelatnosti Odsjek je kontinuirano ostvarivao i svoju pedagošku, vaspitno-obrazovnu ulogu. Uvođenjem bolonjskog programa studiranja 2005/2006. na tadašnjem Odsjeku za filozofiju i sociologiju je, pored osnovne dvopredmetne studijske grupe (filozofija i sociologija) formiran jednopredmetni studij sociologije, kao i dvopredmetni studij sociologije u kombinaciji sa drugom studijskom grupom. 2010. godine Odsjek za filozofiju i sociologiju je transformiran u dvije zasebne organizacione jedinice, tako da je dotadašnja Katedra za sociologiju prerasla je u Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu. Odsjek je kadrovski pojačan i nastavnicima sa Odsjeka za filozofiju koji su angažirani u izvodenju nastave, kao i nastavnicima-vanjskim saradnicima koji dolaze sa drugih fakulteta u okviru Univerziteta u Sarajevu.

Trajanje studija u tri (3) ciklusa

Na Odsjeku za sociologiju organiziran je studij po slijedećim studijskim grupama:

- studij sociologije kao jednopredmetni studij;
- studij sociologije kombiniran sa nekim drugim studijskim usmjerenjem na Filozofskom fakultetu u Sarajevu (dvopredmetni studij)
- studij filozofije i sociologije – osnovna dvopredmetna studijska grupa

Prvi ciklus studija je dodiplomski studij koji traje tri (3) godine, odnosno šest (6) semestara.

Obim studijskog programa koji se izvodi u jednom semestru na dodiplomskom studiju je 30 ECTS studijskih bodova, a za cijelu akademsku godinu 60 ECTS. Da bi uspješno završio dodiplomski studij, student mora sakupiti u toku I. dodiplomskog ciklusa ukupno 180 ECTS studijskih bodova.

Nakon završenog dodiplomskog studija, pod određenim uslovima u skladu sa Statutom Univerziteta u Sarajevu, Pravilima Filozofskog fakulteta u Sarajevu i odlukom Odsjeka za sociologiju, moguć je nastavak studija u II (diplomskom) ciklusu studija koji traje dvije (2) godine, odnosno četiri (4) semestra.

Obim studijskog programa koji se izvodi u jednom semestru na diplomskom studiju (II. ciklus studija) je 30 ECTS studijskih bodova, a za cijelu akademsku godinu 60 ECTS. Da bi uspješno završio diplomski studij, student mora sakupiti u toku II. diplomskog ciklusa ukupno 120 ECTS studijskih bodova, odnosno za I i II. ciklus studija 300 ECTS studijskih bodova.

Na Odsjeku za sociologiju je od akademske 2011/2012. godine organiziran III (doktorski) ciklus studija (doktorski studij: Savremena sociologija i globalizacijski procesi) u trajanju od tri (3) godine, odnosno šest (6) semestara.

Studij filozofije i sociologije organizirat će se u saradnji sa Odsjekom za filozofiju na osnovu zajedničkog Nastavnog plana i programa za ovu studijsku grupu. Studenti koji studiraju studijsku grupu Filozofija i sociologija nastavu iz filozofske grupe predmeta slušat će na Odsjeku za filozofiju. Nastavne programe filozofske grupe predmeta pogledati u Nastavnom planu i programu na Odsjeku za filozofiju.

Akadska titula nakon završenog I ciklusa studija

Nakon završenog I ciklusa studija stiče se pravo na akademsku titulu odnosno zvanje *baccalaureat sociologije* (U međunarodnoj akademskoj kvalifikaciji ova diploma se prepoznaje kao BA in Sociology) Diploma bakalaureat Univerziteta u Sarajevu omogućuje nosiocu zakonski zaštićenu titulu "bakalaureat" kojom može obavljati profesionalne poslove iz oblasti u kojoj je studirao.

Cilj dodiplomskog studija

Cilj dodiplomskog studija je da upisanim studentima omogući stjecanje osnovnih znanja i vještina koji će im omogućiti da steknu solidno teorijsko, kritičko, povijesno, kulturološko, praktičko i metodičko poimanje sociologije kao znanosti koje oblikuju i utemeljuju kulturno-civilizacijski sklop svijeta u kojem živimo.

Dodiplomski studij se organizira i izvodi prema nastavnom planu i programu kao redovni i vanredni studij, te studij učenja na daljinu (long distance learning) koji treba da bude savremen i primjeren mogućnostima i interesima upisanog studenta, da odgovara potrebama eventualnih poslodavaca i šire društvene zajednice, kao i da je usporediv sa srodnim programima na odsjecima, fakultetima i univerzitetima u zemljama regiona i Evrope u

cjelini, te na vodećim i dobro razvijenim odsjecima za sociologiju evropskog prostora visokog obrazovanja i svijeta.

Nastavne oblasti/moduli

Dodiplomski studij sociologije se organizira kao osnovni ili temeljni studij u nekoliko povezanih nastavnih oblasti/modula koji obohvataju određene nastavne cjeline što se obrađuju u međusobno tijesno povezanim nastavnim jedinkama. Pri tome se nastavna materija prezentira postepeno od jednostavnijih ka složenijim temama. Ona kreće od uvodnih kolegija iz oblasti sociologije do zahtjevnijih i složenijih kurseva koji predstavljaju nadogradnju već usvojenih znanja i vještina stečenim na početku i u toku studija.

Iako je nastavna materija postavljena stepenasto i međusobno je sadržinski povezana u okviru iste nastavne oblasti/modula, te se očekuje da je student savladava postepeno prelaskom iz niže godine studija u višu, svaki predmet je postavljen autonomno u odnosu na druge predmete, pa se u njihovom ukupnom savladavanju u zbiru svih predmeta za svaki semestar nalazi i temeljan uvjet za upisivanje narednog, višeg semestra studija.

Akadska titula nakon završenog II ciklusa studija (Diplomski studij)

U četvrtom semestru II ciklusa studija predviđena je izrada i odbrana završnog magistarskog rada. Nakon završenog II ciklusa studija student stiče akademska titulu i stručno zvanje magistar sociologije. U međunarodnoj akademskoj i stručnoj komunikaciji koristi se termin Master of Arts (MA) (uz daljnju naznaku: Sociology). Diploma Filozofskog fakulteta u Sarajevu omogućuje nosiocu zakonski zaštićenu akademska titulu magistra s kojom može obavljati profesionalne poslove iz oblasti, odnosno usmjerenja koje je studirao u skladu sa Nastavnim planom i programom.

Predmeti / kolegiji

Nastavnim planom i programom propisani nastavni predmeti dijele se na opće, zajedničke, obavezne i izborne.

Opći predmeti su strani jezici i organiziraju se u I ciklusu studija.

Zajednički (fakultetski) predmeti se u pravilu organiziraju u prve dvije godine studija, a za studente sociologije to su: BHS jezik, Pedagogija, Metodika i Psihologija.

U stručne predmete spadaju svi predmeti iz pojedinih nastavnih oblasti/modula studija, koji su utvrđeni nastavnim planom i programom.

Na listi *izbornih predmeta* sa matičnog studija se nalaze predmeti koji proširuju osnovnu oblast izučavanja dopunskim sadržajima na posebno zanimljiv i pristupačan način. Ove predmete student bira uz konzultaciju sa predmetnim nastavnikom prema svojim studijskim opredjeljenjima i interesovanjima. Izborni predmeti koje student upiše postaju za njega obavezni predmeti. Izborni predmet se u za to predviđenom roku prijavljuje Odsjeku za sociologiju preko Studentske službe Fakulteta (prijava na izborni predmet). Nastavno-naučno vijeće Odsjeka na svojoj sjednici donosi odluku o odobravanju/neodobravanju prijave.

Prilikom upisa na dodiplomski studij Odsjeka za sociologiju student prihvata obavezu da pohađa nastavu i izvršava sve studijske obaveze predviđene u važećem nastavnim planu i programu. To znači da će pohađati propisani broj predmeta po svakom semestru, odnosno da će uz konzultaciju predmetnih nastavnika i saradnika i odobrenje predsjednika Nastavno-naučnog vijeća Odsjeka profilirati svoja akademska i stručna interesovanja kroz opće, zajedničke, obavezne i izborne predmete, te ostale studijske obaveze.

Odsjek za sociologiju će na uvodnim satima studijske organizacije upoznati studente prve godine studija sa pravilima studiranja, nastavnim planom i programom, načinom izvođenja nastavnog procesa, predviđenim opterećenjima studenata tokom ukupnog opterećenja po sedmici nastave, odnosno ukupnim obavezama u toku semestra, akademske godine i cijelog studija, a posebno o studentskim pravima i obavezama za vrijeme studiranja u skladu sa Pravilima studiranja za I i II ciklus studija.

Fond nastavnih sati

U okviru nastavnog procesa predviđen je ukupni fond sedmičnog opterećenja od 40 sati. Od toga fond nastave iznosi 20 do 30 kontakt-sati tokom svake sedmice u okviru jednog semestra, koji je uzet kao osnovna mjera za savladavanje nastavnog gradiva tokom cjelokupog studija. U jednoj akademskoj godini nastava se organizira u dva semestra u skladu sa Pravilima studiranja i Zakonom, od kojih zimski traje od sredine septembra tekuće godine do početka januara slijedeće kalendarske godine, a ljetni od sredine februara do kraja maja kalendarske godine.

Jedan nastavni sat traje 45 minuta, a između sati postoji akademska pauza od 15 minuta. Prisustvo svim vidovima nastave je obavezno i o njemu se vodi uredna evidencija na osnovu koje student po odslušanom semestru dobija potpis od predmetnog nastavnika i/ili saradnika. U toku semestra redovni student može neopravdano odsustvovati najviše 20 % od ukupnog fonda sati nastave po pojedinom predmetu, odnosno tri (3) puta. Student koji neopravdano izostane sa nastave više od tri puta u toku semestra neće dobiti potpis, a time gubi i mogućnost pristupa završnoj provjeri znanja.

Druge studijske obaveze

U toku trajanja nastave od studenta se očekuje, osim urednog pohađanja svih vidova nastave, i aktivno učeće na satu u vidu usmenog postavljanja pitanja i/ili nuđenja odgovora u okviru obrađivane nastavne jednike, davanju usmenog i pismenog doprinosa kod izvođenja vježbi, sudjelovanja u diskusiji o pojedinim temama u okviru seminarских radova, izradi domaćih zadataka u predviđenim rokovima, jednostavnijim istraživanjima na zadate teme kroz sekundarne izvore, korištenjem multimedijalnih nastavnih sredstava, te njihovim prezentiranjem na satu; izradi jednog seminarškog rada kraćeg obima (7-9 kartica teksta, ili do 2.500 riječi).

Provjere znanja

U okviru trajanja nastavnog procesa u toku svakog semestra od 15 sedmica kontinuirano se prati rad studenata kroz organiziranje *povremene i redovne provjere znanja* u vidu pismenih i/ili usmenih testova, eseja, konverzacija, kolokvija ili drugih vidova ispitivanja najmanje dva puta u semestru. Studenti su obavezni pristupiti svim provjerama znanja. Prva redovna provjera znanja (polusestrialni parcijalni ispit) se u pravilu obavlja nakon prvih sedam odslušanih sedmica nastave, a druga provjera nakon drugih sedam odslušanih sedmica nastave (semestrialni ispit). Ove provjere znanja se mogu prihvatiti i kao kumulirani pismeni ispit ukoliko postignuti rezultati nakon obje provjere je pozitivan za svaku pojedinačnu provjeru i iznosi najmanje 60 % u ukupnoj vrijednosti od 100 predviđenog i/ili traženog ukupnog fonda znanja i vještina. Student koji ne ostvari ovaj rezultat, ili koji želi da postigne veću ocjenu od one koje je stekao na ovaj način, ima mogućnost da pristupi završnoj provjeri znanja u redovnom roku (integralni kumulativni ispit) koji se organizira najkasnije sedam dana nakon završene 15. sedmice nastave.

- a) *Završna provjera znanja (ispit)* se organizira samo kao pismeni, ili kao pismeni i usmeni dio ispita. Ispitu može pristupiti student koji je zadovoljio sve programom propisane nastavne obaveze, te se blagovremeno prijavio za polaganje završnog ispita.
- b) Rezultati pismenih ispita iz svakog ispitnog roka, kao i druga evidencija o obavljenom nastavnom procesu (seminarski radovi, prezentacije i sl.) se čuvaju do početka slijedeće akademske godine. Nakon toga se unose u matičnu evidenciju Odsjeka za sociologiju i centralnu evidenciju Filozofskog fakulteta u Sarajevu, gdje se trajno pohranjuju.
- c) Provjera znanja i ocjenjivanje vršit će se u provjere znanja studenata utvrđen je Pravilima I i II ciklusa i Odlukom Nastavno-naučnog vijeća Fakulteta broj 02-01/35 od 27. 9. 2012. godine u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju – Prečišćeni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 22/10). U silabusu svakog predmeta studenti su obavješteni o načinu provjere znanja studenata.

Status nastavnih predmeta

Nastavni predmeti Odsjeka za sociologiju su jednosemestrialni ili dvosemestrialni, što se bliže određuje Nastavnom planom studijske grupe. Student na kraju zimskog semestra pristupa provjeri znanja koja se može organizirati u formi pismene i/ili usmene provjere znanja. Ukoliko je uspješno apsolvirao obaveze iz zimskog semestra, te položio semestrialni ispit, student stiče pravo polaganja ispita na kraju ljetnog semestra. Student ne može pristupiti polaganju ispita iz nastavnog gradiva ljetnog semestra bez prethodno položenog ispita iz zimskog semestra.

Student je u toku jedne akademske godine dužan uraditi i prezentirati seminarske radove kao uvjet za upis u narednu akademsku godinu. Seminarski rad je uvjet i za upis ocjene iz nastavnog predmeta za koji je predviđena izrada i prezentacija seminarske radnje.

Spisak nastavnih predmeta gdje je student u obavezi uraditi i prezentirati seminarski rad:

I Prvi ciklus studija (Dodiplomski studij)

Prvi semestar:

Uvod u sociologiju
Osnovi političke ekonomije

Drugi semestar:

Sociološki pravci i predstavnici
Historija socijalnih i političkih doktrina II
Industrijska sociologija

Treći semestar:

Opća sociologija I
Sociologija politike I
Demografija

Četvrti semestar:

Opća sociologija II
Sociologija politike II
Statistika u društvenim istraživanjima

Peti semestar:

Socijalna antropologija
Sociologija naselja
Seminarski rad iz svih odabranih izbornih predmeta

Šesti semestar:

Sociologija porodice
Socijalna ekologija
Seminarski rad iz svih odabranih izbornih predmeta

Drugi ciklus studija (Diplomski studij)

Prvi semestar:

Savremena sociologija I
Sociologija moći i ljudskih prava I
Sociologija komunikacije I
Izborni predmet (seminarski rad iz svih odabranih izbornih predmeta)

Drugi semestar:

Savremena sociologija II
Sociologija moći i ljudskih prava II
Sociologija komunikacije II
Izborni predmet (seminarski rad iz svih odabranih izbornih predmeta)

Treći semestar:

Metode i tehnike znanstvenih istraživanja

Metodika nastave

Izborni predmet (seminarski rad iz svih odabranih izbornih predmeta)

Ispitni rokovi se realiziraju u skladu sa odlukom Filozofskog fakulteta i Zakona o visokom obrazovanju.

NASTAVNICI I SARADNICI U NASTAVNO- NAUČNOM PROCESU

Dr. Salih Fočo, Dr. Vedad Muharemović, Dr. Adnan Fočo, Mr. Jelena Gaković, Tomislav Tadić, MA

U Nastavnom procesu na Odsjeku za sociologiju učestvuje i akademsko osoblje sa Odsjeka za Filozofiju, Katedre za arheologiju i Odsjeka za psihologiju.

ANGAŽIRANI NASTAVNICI:

Dr. Almira Arnaut Berilo, Dr. Fikret Bećirović, Dr. Dino Abazović

**UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET**

ODSJER ZA SOCIOLOGIJU

2013/2014. godina

I CIKLUS STUDIJA

Jednopedmetni studij

Studijska grupa: Sociologija

Dvopedmetni studij

Studijska grupa: Sociologija i Druga studijska grupa

Dvopedmetni studij

Studijska grupa: Filozofija i Sociologija

II CIKLUS STUDIJA

Jednopedmetni studij

Studijska grupa: Sociologija

Sarajevo, 2017. godine

I CIKLUS STUDIJA

ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

Studijska grupa: **SOCIOLOGIJA**

Jednopedmetni studij

1. SEMESTAR

RB	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Uvod u sociologiju	FIL SOC 101	3	0	3	7	DA ¹
2	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Historija socijalnih i političkih doktrina - I	FIL SOC 102	3	0	3	7	DA ²
3	Društvene nauke /Sociologija/ Sistemska sociologija	Osnovi političke ekonomije	FIL SOC 103	2	0	2	5	DA ³
4	Humanističke nauke/ Filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I (Uvod u logiku)	FIL FIL 103	2	0	2	5	DA ⁴
5	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU IKNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 (Opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	3	
6	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU IKNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik		1	0	1	3	
		UKUPNO		12	0	12	30	

2. SEMESTAR

RB	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Sociološki pravci i predstavni	FIL SOC 105	3	0	3	7	DA ⁵
2	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Historija socijalnih i političkih doktrina - II	FIL SOC 106	3	0	3	7	
3	Humanističke nauke/ Filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I (Simbolička logika)	FIL FIL 106	2	0	2	5	
4	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Industrijska sociologija	FIL SOC 108	2	0	2	5	
5	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU IKNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 2 (Opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	3	
6	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU IKNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik		1	0	1	3	
		UKUPNO		12	0	12	30	

¹ Uslovni predmet za *Sociološke pravce i njihove predstavnike* (FIL SOC 105)² Uslovni predmet za *Historiju socijalnih i političkih doktrina II* (FIL SOC 106)³ Uslovni predmet za *Industrijsku sociologiju* (FIL SOC 108)⁴ Uslovni predmet za *Logiku sa metodologijom socioloških istraživanja I (Simbolička logika)* (FIL FIL 106)⁵ Uslovni predmet za *Opću sociologiju I* (FIL SOC 201)

3. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Opća sociologija - I	FIL SOC 201	3	0	3	8	DA ⁶
2	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija politike - I	FIL SOC 202	3	0	3	8	DA ⁷
3	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija kulture - I	FIL SOC 203	2	2	0	8	
4	Društvene nauke /Sociologija/ Sistemska sociologija	Demografija	FIL SOC 204	2	0	2	6	
		UKUPNO		10	2	8	30	

4. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Opća sociologija- II	FIL SOC 205	3	0	3	7	
2	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija politike - II	FIL SOC 206	3	0	3	7	
3	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija kulture - II	FIL SOC 207	2	2	0	7	
4	Društvene nauke /Sociologija/ Metodologija	Statistika u društvenim istraživanjima	FIL SOC 208	2	0	2	6	DA ⁸
5	Društvene nauke / Psihologija	Socijalna psihologija	FIL PSI 221	2	0	0	3	
		UKUPNO		12	2	8	30	

⁶ Uslovni predmet za *Opću sociologiju II* (FIL SOC 205)

⁷ Uslovni predmet za *Sociologiju politike II* (FIL SOC 206)

⁸ Uslovni predmet za *Primjenjenu sociologiju* (FIL SOC 310)

5. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Socijalna antropologija	FIL SOC 301	2	0	2	6	
2	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija religije	FIL SOC 302	2	2	0	6	
3	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija naseljâ	FIL SOC 303	2	0	2	6	
4	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	IP: Sociologija odgoja i obrazovanja	FIL SOC 304	2	0	2	6	
	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	IP: Sociologija konflikata	FIL SOC 305	2	0	2		
5		Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste		2	0	2		
		UKUPNO		10	2	8	30	

6. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija porodice	FIL SOC 306	2	0	2	6	
2	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Socijalna ekologija	FIL SOC 307	2	0	2	6	
3	Društvene nauke /Sociologija/ Sociologija znanja	Sociologija znanja i znanosti	FIL SOC 308	2	2	0	6	
4	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	IP: Teorijska sociologija	FIL SOC 309	2	0	2	6	
	Društvene nauke /Sociologija/ Sistemska sociologija	IP: Primijenjena sociologija	FIL SOC 310	2	0	2		
5		Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste		2	0	2		
		UKUPNO		10	2	8	30	

I CIKLUS STUDIJA**ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU**Studijska grupa: **SOCIOLOGIJA I DRUGA STUDIJSKA GRUPA**

Dvopredmetni studij

1. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Uvod u sociologiju	FIL SOC 101	2	0	2	4	DA ⁹
2	Humanističke nauke / Filozofija, Logika	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)	FIL FIL 103	2	0	1	3	DA ¹⁰
3	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Historija socijalnih i političkih doktrina I	FIL SOC 102	2	0	2	4	DA ¹¹
4	Društvene nauke /Sociologija/ Sistemska sociologija	Osnove političke ekonomije	FIL SOC 103	2	0	2	4	
		UKUPNO		8	0	7	15	

2. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Sociološki pravci i predstavnici	FIL SOC 105	2	0	2	4	DA ¹²
2	Humanističke nauke /Filozofija, Logika	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Simbolička logika)	FIL FIL 106	2	0	1	3	
3	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Historija socijalnih i političkih doktrina II	FIL SOC 106	2	0	2	4	
4	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Industrijska sociologija	FIL SOC 108	2	0	2	4	
		UKUPNO		8	0	7	15	

⁹ Uslovni predmet za *Sociološke pravce i njihove predstavnike* (FIL SOC 105)¹⁰ Uslovni predmet za *Logiku sa metodologijom socioloških istraživanja I (Simbolička logika)* (FIL FIL 106)¹¹ Uslovni predmet za *Historiju socijalnih i političkih doktrina II* (FIL SOC 106)¹² Uslovni predmet za *Opću sociologiju I* (FIL SOC 201)

3. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Opća sociologija I	FIL SOC 201	2	0	2	4	DA ¹³
2	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija politike I	FIL SOC 202	2	0	2	4	DA ¹⁴
3	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija kulture I	FIL SOC 203	2	0	0	4	
4	Društvene nauke /Sociologija/ Sistemska sociologija	Demografija	FIL SOC 204	2	0	2	3	
		UKUPNO		8	0	6	15	

4. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Opća sociologija II	FIL SOC 205	2	0	2	4	
2	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija politike II	FIL SOC 206	2	0	2	4	
3	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija kulture II	FIL SOC 207	2	0	0	4	
4	Društvene nauke /Sociologija/ Metodologija	Statistika u društvenim istraživanjima	FIL SOC 208	2	0	2	3	DA ¹⁵
		UKUPNO		8	0	6	15	

¹³ Uslovni predmet za *Opću sociologiju II* (FIL SOC 205)

¹⁴ Uslovni predmet za *Sociologiju politike II* (FIL SOC 206)

¹⁵ Uslovni predmet za *Primjenjenu sociologiju* (FIL SOC 310)

5. SEMESTAR

RB	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Socijalna antropologija	FIL SOC 301	2	0	2	4	
2	Društvene nauke / Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija religije	FIL SOC 302	2	1	0	4	
3	Društvene nauke / Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija naseljâ	FIL SOC 303	2	0	2	4	
4	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	IP: Sociologija odgoja i obrazovanja	FIL SOC 304	2	0	2	3	
	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	IP: Sociologija konflikata	FIL SOC 305					
5		Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste						
		UKUPNO		8	1	6	15	

6. SEMESTAR

RB	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija porodice	FIL SOC 306	2	0	2	4	
2	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Socijalna ekologija	FIL SOC 307	2	0	2	4	
3	Društvene nauke /Sociologija/ Sociologija znanja	Sociologija znanja i znanosti	FIL SOC 308	2	2	0	4	
4	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	IP: Teorijska sociologija	FIL SOC 309	2	0	2	3	
	Društvene nauke /Sociologija/ Sistemska sociologija	IP: Primijenjena sociologija	FIL SOC 310					
5		Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste						
		UKUPNO		8	2	6	14	

I CIKLUS STUDIJA**ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU**Studijska grupa: **FILOZOFIJA I SOCIOLOGIJA**

Dvopredmetni studij

1. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Humanističke nauke /Filozofija, Opća filozofija	Uvod u filozofiju	FIL FIL 101	1	0	3	3	
2.	Humanističke nauke /Filozofija, Historija filozofije	Historija filozofije I/1	FIL FIL 102	3	0	3	5	DA ¹⁶
3.	Humanističke nauke /Filozofija, Logika	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)	FIL FIL 103	3	0	3	5	DA ¹⁷
4.	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Uvod u sociologiju	FIL SOC 101	2	0	2	4	DA ¹⁸
5.	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Historija socijalnih i političkih doktrina I	FIL SOC 102	2	0	2	4	DA ¹⁹
6.	Društvene nauke /Sociologija/ Systemska sociologija	Osnovi političke ekonomije	FIL SOC 103	1	0	1	3	DA ²⁰
7.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik 1 (Opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	3	
8.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik		1	0	1	3	
UKUPNO				14	0	16	30	

2.

¹⁶ Uslovni predmet za *Historiju filozofije I/2* (FIL FIL 105), *Historiju filozofije II/1*(FIL FIL 201), *Historiju filozofije II/2* (FIL FIL 205), *Historiju filozofije III* (FIL FIL 301) i *Historiju filozofije III* (FIL FIL 304)

¹⁷ Uslovni predmet za *Logiku sa metodologijom socioloških istraživanja I* (*Simbolička logika*) (FIL FIL 106)

¹⁸ Uslovni predmet za *Sociološke pravce i njihove predstavnike* (FIL SOC 105)

¹⁹ Uslovni predmet za *Historiju socijalnih i političkih doktrina II* (FIL SOC 106)

²⁰ Uslovni predmet za *Industrijsku sociologiju* (FIL SOC 108)

3. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Humanističke nauke /Filozofija, Historija filozofije	Historija filozofije I/2	FIL FIL 105	3	0	3	5	DA ²¹
2.	Humanističke nauke /Filozofija, Logika	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Simbolička logika)	FIL FIL 106	3	0	3	5	
3.	Humanističke nauke /Filozofija, Etika	Etika I	FIL FIL 107	3	1	2	5	
4.	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Sociološki pravci i predstavnici	FIL SOC 105	2	0	2	5	DA ²²
5.	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Historija socijalnih i političkih doktrina II	FIL SOC 106	2	0	2	4	
6.	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Industrijska sociologija	FIL SOC 108	1	0	1	3	
7.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik		1		1	3	
UKUPNO				15	1	14	30	

²¹ Uslovni predmet za *Historiju filozofije II/1* (FIL FIL 201), *Historiju filozofije II/2*,(FIL FIL 205), *Historiju filozofije III* (FIL FIL 301) i *Historiju filozofije III* (FIL FIL 304)

²² Uslovni predmet za *Opću sociologiju I* (FIL SOC 201)

4. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Humanističke nauke /Filozofija, Historija filozofije	Historija filozofije II/1	FIL FIL 201	3	0	3	6	DA ²³
2.	Humanističke nauke /Filozofija, Ontologija	Ontologija I/1	FIL FIL 202	2	0	2	4	
3.	Humanističke nauke /Filozofija, Historija filozofije	Historija istočnih filozofija I	FIL FIL 104	3	3	0	5	DA ²⁴
4.	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Opća sociologija I	FIL SOC 201	2	0	2	4	DA ²⁵
5.	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija politike I	FIL SOC 202	2	0	2	4	DA ²⁶
6.	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija kulture I	FIL SOC 203	2	0	0	3	
7.	Humanističke nauke /Filozofija, Estetika	Estetika I	FIL FIL 204	2	2	0	4	
UKUPNO				16	5	9	30	

5. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Humanističke nauke /Filozofija, Historija filozofije	Historija filozofije II/2	FIL FIL 205	3	0	3	6	DA ²⁷
2.	Humanističke nauke /Filozofija, Ontologija	Ontologija I/2	FIL FIL 206	2	0	2	4	
3.	Humanističke nauke /Filozofija, Historija filozofije	Historija istočnih filozofija II	FIL FIL 108	3	3	0	5	
4.	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	Opća sociologija II	FIL SOC 205	2	0	2	4	
5.	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija politike II	FIL SOC 206	2	0	2	4	
6.	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija kulture II	FIL SOC 207	2	0	0	3	
7.	Humanističke nauke /Filozofija, Estetika	Estetika II	FIL FIL 207	2	2	0	4	
UKUPNO				16	5	9	30	

²³ Uslovni predmet za *Historiju filozofije II/2* (FIL FIL 201), *Historiju filozofije III* (FIL FIL 301) i *Historiju filozofije III* (FIL FIL 304)

²⁴ Uslovni predmet za *Historiju istočnih filozofija II* (FIL FIL 108)

²⁵ Uslovni predmet za *Opću sociologiju II* (FIL SOC 205)

²⁶ Uslovni predmet za *Sociologiju politike II* (FIL SOC 206)

²⁷ Uslovni predmet za *Historiju filozofije III* (FIL FIL 301) i *Historiju filozofije III* (FIL FIL 304)

6. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Humanističke nauke /Filozofija, Historija filozofije	Historija filozofije III	FIL FIL 301	4	0	4	7	DA ²⁸
2.	Humanističke nauke /Filozofija, Ontologija	Ontologija II/1	FIL FIL 302	3	3	0	6	
3.	Humanističke nauke /Filozofija, Spoznajna teorija	Teorija spoznaje (Klasične teorije spoznaje)	FIL FIL 303	3	0	3	6	DA ²⁹
4.	Humanističke nauke /Filozofija, Etika	Etika II	FIL FIL 203	3	1	2	6	
5.	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija religije	FIL SOC 302	2	2	0	5	
UKUPNO				15	6	9	30	

7. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Humanističke nauke /Filozofija, Historija filozofije	Historija filozofije III	FIL FIL 304	4	0	4	8	
2.	Humanističke nauke /Filozofija, Ontologija	Ontologija II/2	FIL FIL 305	3	3	0	8	
3.	Humanističke nauke /Filozofija, Spoznajna teorija	Teorija spoznaje (Epistemologija)	FIL FIL 306	3	0	3	8	
4.	Društvene ili humanističke nauke / Sociologija ili Filozofija	Završni diplomski rad	FIL SOC 399 / FIL FIL 399	0	10	0	6	
UKUPN				10	13	7	30	

²⁸ Uslovni predmet za *Historiju filozofije III* (FIL FIL 304)

²⁹ Uslovni predmet za *Teoriju spoznaje (Epistemologija)* (FIL FIL 306)

II CIKLUS STUDIJA

ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

Studijska grupa: **SOCIOLOGIJA**

Jednopedmetni studij

1. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Savremena sociologija I	FIL SOC 401	2	0	2	6	DA ³⁰
2	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija moći i ljudskih prava I	FIL SOC 402	2	0	2	6	DA ³¹
3	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija komunikacije I	FIL SOC 403	2	0	2	6	DA ³²
4	Društvene nauke /Odgojne nauke, Pedagogija, Didaktika	Temeljna nastavna umijeća	FIL PED 403	2	0	2	6	
5	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	IP: Sociologija odgoja i obrazovanja	FIL SOC 407	2	0	2	6	
	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	IP: Sociologija konflikata	FIL SOC 408					
6		Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste						
		UKUPNO		10	0	10	30	

2. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Savremena sociologija II	FIL SOC 404	2	0	2	6	
2	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija moći i ljudskih prava II	FIL SOC 405	2	0	2	6	
3	Društvene nauke /Sociologija/ Posebne sociologije	Sociologija komunikacije II	FIL SOC 406	2	0	2	6	
4	Društvene nauke /Odgojne nauke, Pedagogija, Didaktika	Komunikacija u nastavi	FIL PED 404	2	0	2	6	
5	Društvene nauke /Sociologija/ Sistemska sociologija	IP: Socijalna povijest ideja	FIL SOC 409	2	0	2	6	
	Društvene nauke /Sociologija/ Teorijska i historijska sociologija	IP: Teorije društvene i državne strukture BiH	FIL SOC 410					
6		Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste						
		UKUPNO		10		10	30	

³⁰ Uslovni predmet za *Savremenu sociologiju II* (FIL SOC 404)³¹ Uslovni predmet za *Sociologiju moći i ljudskih prava II* (FIL SOC 405)³² Uslovni predmet za *Sociologiju komunikacije II* (FIL SOC 406)

3. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1	Društvene nauke /Sociologija/ Metodologija	Metode i tehnike znanstvenih istraživanja	FIL SOC 501	3	3	0	9	
2	Društvene nauke /Sociologija/ Interdisciplinarne humanističke nauke	Metodika nastave sociologije	FIL SOC 502	3	3	0	9	
3	Društvene nauke /Sociologija, Teorijska I historijska sociologija	IP: Teorijska sociologija	FIL SOC 503	2	0	2	6	
	Društvene nauke /Sociologija, Sistemska sociologija	IP: Primijenjena sociologija	FIL SOC 504	2	0	2		
	Društvene nauke /Sociologija, Posebne sociologije	IP: Sociologija elita	FIL SOC 505	2	0	2		
		UKUPNO		10	6	4	30	

4. SEMESTAR

R B	NAUČNO PODRUČJE / OBLAST	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.		Završni magistarski rad	FIL SOC 599	0	20	0	30	
		UKUPNO			20		30	

NASTAVNI PROGRAMI PRVOG CIKLUSA STUDIJA SOCIOLOGIJE

JEDNOPREDMETNI STUDIJ
Studijska grupa: SOCIOLOGIJA

DVOPREDMETNI STUDIJ
Studijska grupa: Sociologija i druga studijska grupa

DVOPREDMETNI STUDIJ
Studijska grupa: Filozofija i Sociologija

<p>Semestar, broj sati i broj bodova: I. semestar, jednopredmetni studij: 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 7; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) i studij filozofije i sociologije: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4</p> <p>Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.</p>
<p>Trajanje: jedan semestar</p>
<p>Tip kolegija: predavanja i vježbe</p>
<p>Status predmeta: obavezan</p>
<p>Cilj predmeta: Upoznati studente sa osnovnim pojmovima društva, društvenih odnosa, nastanku i afirmaciji sociologije kao zasebne nauke, njen historijski razvoj i afirmacija, osnovnim sociološkim pravcima i teorijama. Ciljevi i zadaci nastave iz sociologije su da studenti steknu osnovna znanja o čovjeku i društvu, o instucijama i organizacijama, o pokretima i snagama koje nose društvene procese, društvenim grupama, te društvenim vrijednostima, kulturom, običajima, tradicijom, etikom i moralom kao oblicima svijesti, ali i temeljnim vrijednostima na kojima počiva instiucionalni sistem, pravne norme poredak i sistem vlasti.</p>
<p>Sadržaj predmeta: Pojam sociologije; Predmet sociologije; Sociologija i metodologija; Razvoj sociologije; Društvo i društvene nauke; Društvene pojave; Struktura društva; Područja i ustanove globalnog društva; Oblici i uzroci kretanja u društvu; Sociološke pretpostavke i skretanja u savremenom društvu. Društvena slojevitost, nejednakosti i društvene razlike. Etnicitet i nacionalitet, etničkii nacionalni odnosi, tolerancija, diskriminacija, sloboda i jednakost.</p>
<p>Preduvjeti za upis predmeta: nema</p>
<p>Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.</p>
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. S. Fočo: Sociologija. Sarajevo: Svjetlost, 2011. 2. A. Giddens: Sociologija. Zagreb: Globus, 2007. ili M. Haralambos i D. Heald: Uvod u sociologiju. Zagreb: Globus, 1989.
<p>Dodatna i preporučena literatura:-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A. Comte: Kurs pozitivne filozofije. Nikšić: Univerzitetska riječ, 1989. 2. E. Durkheim: O podjeli društvenog rada. Beograd: Prosveta, 1972. 3. A. Fiamengo: Osnovi opće sociologije. Sarajevo: Veselin Masleša, 1962. (ili bilo koje izdanje) 4. G. Gurvitch: Savremeni poziv sociologije. Sarajevo: Veselin Masleša, 1965. 5. G. Simmel: 'Kako je moguće društvo?'. U: Georg Zimel 1858-2008 (Hrestomatija) (prir. D. Marinković). Novi Sad: Mediterran Publishing I Vojvođanska sociološka asocijacija, 2008. 6. R. Kalanj: Suvremenost klasične sociologije. Zagreb: Politička kultura, 2005. 7. Abercrombie, N., Hill, S., Turner, B. S.: Rječnik sociologije. Zagreb: Jesenski i Turk, 2008. (alternativno: Mimica A., Bogdanović, M.: Sociološki rečnik, ili Oxford Dictionary of Sociology, dijelovi Filozofijskog rječnika Vladimira Filipovića; Glosarij iz Sociologije A. Giddensa, IV izdanje)

Naziv predmeta i šifra: Historija socijalnih i političkih doktrina I, FIL SOC 102
Semestar, broj sati i broj bodova: I. Semestar, jednopredmetni studij: 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 7; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) i studij filozofije i sociologije: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4 Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente prve godine studija sa idejama poznatih mislilaca, od antičkog perioda do srednjovjekovnog doba koji su povijesno utjecali na formiranje socijalne i političke strukture Zapada i mišljenja uopće.
Sadržaj predmeta: Počeci socijalne i političke misli u antičkoj Grčkoj. Pretpostavke zasnivanja Platonove filozofokratije i doktrine sofista i Sokrata. Etičko-politički relativizam (physis-nomos, mythos-logos). Platonova koncepcija države i vlasti. Pojam pravičnosti kod Platona. Kralj-filozof kao personifikacija zakona (sloboda utemeljena na umnosti i spoznaje najviše ideje dobra). Političke prilike stare Grčke. Aristotelova koncepcija čovjeka kao zoon politikona. Podjela vlasti i struktura zakona kod Aristotela. Sinteza etičkog i političkog u Antici. Ispravni i izopačeni oblici vladavine. Značaj Rimskog prava. Ideja kozmopolisa. Religijske osnove u konstituciji politike i socijalnog sistema srednjeg vijeka. Sekularizam M. Padovanskog. Civitas Dei-Civitas Terrenae s. Diaboli. Politička filozofija T. Aquinatusa.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. R. Lukić, Istorija političkih i pravnih teorija. Beograd: Naučna knjiga, 1973. 2. J. Kolaković, Historija modernih političkih teorija. Zrinski, 1972. 3. N. Smailagić, Istorija političkih doktrina I. Naprijed, Zagreb, 1970. 4. V. Korać, Istorija društvenih teorija. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1990. 5. S. Fočo, Čovjek i demokratske promjene. Dom Štampe, Zenica, 2000.
Dodatna i preporučena literatura:- 1. Platon: Država, BIGZ, Beograd, 1976. 2. Aristotel: Politika. Globus. Zagreb: SNL, 1988. 3. Augustin: O Božijoj Državi (odabrana poglavlja): Kršćanska sadašnjost: Zagreb, 1996. 4. Akvinski: Izbor iz djela I-II, Zagreb: Naprijed, 1990 5. Akvinski: Država. Zagreb: Globus, 1990.

Naziv predmeta i šifra: Osnove političke ekonomije FIL SOC 103
Semestar, broj sati i broj bodova: prvi semestar. Jednopedmetni studij: 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, ECTS 5; dvopedmetni studij ECTS 4; studij filozofije i sociologije: 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, ECTS 3. Napomena: Studentima koji studiraju dvopedmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati osnovne pojmove političke ekonomije koji čine ekonomsku strukturu društva i određuju društvene procese.
Sadržaj predmeta: Politička ekonomija kao nauka. Proizvodnja, potrošnja, raspodjela i razmjena. Pojam i nastanak robne proizvodnje. Roba i njena osnovna svojstva. Način izražavanja vrijednosti robe. Postvarenje odnosa proizvodnje. Ekonomska globalizacija svijeta.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. A. Smith: O porijeklu bogatstva naroda. Beograd: Kultura, 1970. 2. K. Marx / F. Engels : Rani radovi. Zagreb: Naprijed, 1978. 3. K. Marx : Kapital. Beograd: Prosveta, 1978. 4. Korać – Vlaškalić: Politička ekonomija. Beograd: Rad, 1961.

Naziv predmeta i šifra: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I [UVOD U LOGIKU] FIL FIL 103
Semestar, broj sati i broj bodova: I. Semestar, jednopredmetni studij: 2 sata pred., 2 sata vježbe, ECTS: 5; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) 2 sata predavanja i 1 sat vježbi; ECTS 3; studij filozofije i sociologije: 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 5. Napomena: Studentima koji studiraju jednopredmetni studij sociologije i dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni cilj kolegija <i>Logika sa metodologijom soc. istraživanja -I [Uvod u logiku]</i> jeste da studente upozna s fundamentalnim logičkim konceptima i s njihovom aplikacijom u različitim kontekstima modeliranim u prirodnim / životnim i artifičijelnim / znanstvenim jezicima. U kontekstu djelovanja kognitivnih, društvenih, psiholoških i lingvističkih varijabli koje uvjetuju mišljenje, logika se granulira u logičke zakone i logička pravila formiranja i transformiranja logički korektnih iskaza / shemata zbog čega se oni karakteriziraju kao istiniti (u suprotnom, kao lažni), a teorije ili dokazi od njih napravljeni kao konzistentni, koherentni ili korespondentni. Studentima se pomaže da analiziraju i ekspliciraju mnogostruke relacije koje postoje između uvjerenja, misli, iskaza, tvrdnji, djelovanja, rješavanja problema, donošenja odluka koji se zasnivaju na kvantitativno i kvalitativno različitim premisama koje se odnose na činjenice, stanja stvari, procese stvarne ili zamišljenje, relane ili moguće. Istovremeno kroz kolegij <i>Logika sa metodologijom soc. istraživanja - I [Uvod u logiku]</i> studentima se izlaže primjena logičkih metoda na području društvene ontologije. Studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima metodologije društvenih istraživanja.
Sadržaj predmeta: U prvom dijelu kolegija sadržaj se izlaže u dva sklopa. Kroz sklop I : Logika pojmova, studenti se uvode u centralne logičke topike na području ontološke logike. Izlažu se principi Platonove dijalektike (dihairesis, tehne dialektike), Aristotelove analitike (sillogistike), elementarne logike (pojam, sud, zaključak, definicija, dokaz). Ovaj se dijalektički i sillogistički koncept logike izlaže u interaktivnom odnosu tri teorijske osnove: (1) Teorija ontološkog postava / uvjerenja (1.da jest nešto, 2.da jest nešto slučajno, 3.da jest nešto nužno / po sebi,4.da jest nešto zato što je prihvaćeno / dokazano da jest nešto drugo, 5.da jest nešto moguće), (2) Teorija definicije (Šta jest nešto?): kako nastaje, od čega se sastoji, čemu služi, koje uvjete mora zadovoljiti definicija. (3) Teorija dokaza (Zašto jest nešto takvo-ili-takvo?): slabi (dijakritički, dijalektički, Platonov) dokaz i jaki (sillogistički, apodiktički, Aristotelov) dokaz. Kroz Sklop II: Logika termina, pokazuje se srednjevjekovna matrica koju formira logika u relaciji s onto-teološkim pitanjima egzistencije i atributa. Uloga termina prema njihovoj funkciji u hipostatički orijentiranim kontekstima: daje se kroz karakteristične teorije (1) teoriju o univerzalijama, i (2) teoriju o svostvima termina-proprietates terminorum (supositio, apelatio, significatio).U drugom dijelu kolegija sadržaj kolegija se izlaže u tri dodatna sklopa: Kroz sklop III: Osnovi logike iskaza, studenti se upoznaju s novom logikom koja se zasniva na simboličkom izražavanju multiplicirane logičke općenitosti (varijable), sa simboličkom reprezentacijom iskaza prirodnog jezika, sa mogućnostima računanja iskazima i iskaznim funkcijama. Kroz Sklop IV: Osnovi logike predikata, studenti se upoznaju s funkcijom predikativnog dijela iskaza, s predikatskim shematima, s računanjem predikatima i njihovim ulogama na različitim mjestima relacije (jednomjesni, dvomjesni, tromjesni predikati). Kroz Sklop V: Metodologija i društvena ontologija studentima se izlaže primjena logičkih metoda na području društvene ontologije. Studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima metodologije društvenih istraživanja. Razlikuju se koncepti metodologije, metoda i epistemologije, vrste naučnog posmatranje, interaktivne metode razgovora, ankete, intervjuja, metode mjerenja i klasifikacije te metoda eksperimenta u istraživanjima društvenih fenomena, stanja stvari i procesa.
Preduvjeti za upis predmeta : nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Platon. Parmenid. Beograd, Bigz, 1973. 2. Aristotel. Organon. Beograd, Kultura, 1970. 3. Ernst Tugendhat. Uvod u jezičko-analitičku filozofiju. Predavanja 1-7. Sarajevo 4. Nijaz Ibrulj: Filozofija logike. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 1999.

5. Milić, Vojin. Sociološki metod. Beograd, Nolit, 1978.
6. Porphyrii Isagoge et in Aristotelis Categorisa Commentarium. (prijevod: Nijaz Ibrulj)
7. Tarski, Alfred. Uvod u matematičku logiku. Beograd, 1973.

Dodatna i preporučena literatura:

1. Nijaz Ibrulj. Tipovi karakterizacije logičkog. Dijalog, Sarajevo, 1997.
2. Nijaz Ibrulj. Racionalna konstrukcija svijeta iz ontologije znaka. Sarajevo. Dijalog.
3. William and Marta Kneale. Development of Logic. London, 1962.
4. Bochenski, J. M. Formale Logik. K. Alber, Freiburg, Munchen, 1978.
5. Quine, Willard Van Orman. Methods of Logic. Routledge, London, 1962.

Naziv predmeta i šifra: Bosanski, hrvatski jezik, srpski jezik I, FIL BHS 101
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar; 1P + 1V, ECTS 3
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Student treba ovladati pravopisnim pravilima. Usvajanje znanja vezanih za gramatičku strukturu i pravopis vodi ka njegovanju vlastitog jezičkog izraza, što je jedan od bitnih uvjeta za profesiju kojoj će kandidat pripadati poslije završenog fakulteta. Cilj vježbi jeste smanjiti broj jezičkih nedoumica. Provode se govorne i pismene vježbe, razgovara o jezičkim pitanjima. Na vježbama se stalno provode kvizovi i analizira pravopisna problematika.
Preuvjeti za upis predmeta: nema
Načini provjere znanja na vježbama: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Udžbenici: a) Aktuelni pravopisi – prema izboru standardnog jezika: 1. Senahid Halilović, <i>Pravopis bosanskoga jezika: Priručnik za škole</i> . Zenica: Dom štampe, 1999. 2. Babić – Finka – Moguš, <i>Hrvatski pravopis</i> , Školska knjiga, Zagreb, 2001. b) 3. Pešikan – Pižurica – Jerković, <i>Pravopis srpskog jezika</i> , Novi Sad, Matica srpska, 1993.
Literatura: c) 1. Hasnija Muratagić-Tuna, <i>Bosanski, hrvatski, srpski, aktuelni pravopisi</i> , Bosansko filološko društvo, Sarajevo, 2005. d) 2. Ljiljana Jojić, <i>Pravopisni priručnik (dodatak Velikom rječniku hrvatskoga jezika)</i> , Novi liber, Zagreb 2003.

Naziv predmeta i šifra: NJEMAČKI JEZIK I, FIL GER 103
Semestar, broj sati i broj bodova: Prvi semestar, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi : ECTS 3
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Cilj nastave Njemačkog jezika I kao općeg predmeta jeste produbljivanje znanja stečenog u dosadašnjem obrazovanju i osposobljavanje studenata za razumijevanje tekstova slušanjem i čitanjem te za produktivno bavljenje obrađenim temama (nivo A.2.2 Europskog referentnog okvira)..
Sadržaj predmeta: Tematske cjeline: Gewohnte Verhältnisse, Erinnerungen, Aus der deutschen Geschichte, Reisen und Hotels sa komunikativnim kompetencijama: govoriti o vlastitim željama, opisati uvjete stanovanja, govoriti o biografiji poznatih ličnosti, o sjećanjima i poznatim događajima iz prošlosti, rezervirati sobu u hotelu, planirati obilazak nekog grada i govoriti o istom, razumjeti turistički prospekt i samostalno napraviti isti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: Dallapiazza, R.-M., Jan von E., Blüggel, B., Schümann, A. , (2011), Tangram aktuell 2, Lektion 5-8, Niveau A2/2, Hueber Verlag, Ismaning.

Naziv predmeta i šifra: Francuski jezik I   FIL ROM 103
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar; 1 sat predavanja + 1 sat vježbi; 3 ECTS
Trajanje: I semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Cilj predmeta je usvajanje osnovnih znanja iz francuskog jezika i upoznavanje s njegovom strukturom.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje se fonetskim sistemom francuskog jezika; osnovne gramatičke kategorije: određeni, neodređeni član, imenice, pridjevi, prijedlozi, lične zamjenice, brojevi, partitivni član, prezent indikativa glagola, perfekat i futur, upitna forma, najfrekventniji nepravilni glagoli.
Preduvjeti za upis predmeta: nema - francuski jezik mogu odabrati studenti sa predznanjem kao i potpuni početnici.
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Udžbenici: Y. Berchiche, M. Dubois, R. Mimran, <i>Cours de la Sorbonne, langue et civilisation françaises</i> , Clé International, Paris, 2000 Annie Monnerie-Goarin, Evelyne Sirejols, <i>Champion I</i> , Clé International, Paris, 2001. Aline Volte, <i>Belleville I</i> , Clé International, Paris, 2004.
Literatura: Sylvie Poisson-Quinton, C. Huet-Ogle, Roxane B : <i>Grammaire expliquée du français</i> , Précis de grammaire - niveau débutant, Clé International, Paris, 2003; Alina Kostucki, Gracia Merlo, <i>Grammaire progressive du français</i> , Clé International, Paris, 2004. Maïa Gregoire, <i>Grammaire progressive du français</i> , Clé International, Paris, 1995. Vlado Drašković, <i>Gramatika francuskog jezika za osnovnu školu</i> , Beograd, 1982. Dodatna literatura se utvrđuje na početku svake akademske godine

Naziv predmeta i šifra: <i>Engleski jezik 1</i> , FIL ANG 103
Semestar, broj sati i broj bodova: I. semestar; 1 sat predavanja, 1 sat vježbi; ECTS 3
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim gramatičkim strukturama (vrste riječi i osnovne rečenične strukture) i leksikom na nivou srednjeg stepena poznavanja engleskog jezika, radi lakšeg razumijevanja tekstova općeg karaktera. Ovim bi se studenti pripremili i za nastavu iz predmeta <i>Opći engleski 2</i> , čiji je osnovni cilj produbljivanje postojećeg znanja i priprema studenata za samostalan rad na tekstovima iz struke.
Sadržaj predmeta: Kolegij se sastoji iz tri međusobno povezane cjeline: pregled gramatike engleskog jezika na nivou vrste riječi (morfologija), pregled gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture (sintaksa), te razumijevanje tekstova. Nastava u vezi sa ponavljanjem pregleda gramatike zamišljena je u vidu predavanja i priložnih vježbi na sljedeće tematske podcjeline: 1. Glagoli; 2. Imenice; 3. Priedjvi; 4. Prilozi; 5. Zamjenice; 6. Član; 7. Brojevi; 8. Rečenica. Sve tematske cjeline podrazumijevaju obradu sa aspekta specifičnosti podjela, osobina, tvorbi, pravilnosti-nepravilnosti i sl. Nastava za treći segment kolegija (razumijevanje tekstova) vrši se isključivo na satima vježbi. Težište vježbi usmjereno je ka pronalaženju glavne ideje teksta, razumijevanju strukture i organizacije teksta, te prepoznavanju gramatičkih oblika i struktura.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> Grgić, Berislav i Brihta, Jolanda. <i>Engleska gramatika za svakoga</i>. Školska knjiga Zagreb, 1986. Murphy, Raymond. <i>English Grammar in Use</i>. Cambridge University Press, Cambridge, 1999.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> Side, Richard i Wellman, Guy. <i>Grammar and Vocabulary for Cambridge Advances and Proficiency</i>. Pearson Education Limited, Harlow, 1999.

Naziv predmeta i šifra: Ruski jezik 1, FIL.SLA 103
Semestar, broj sati i broj bodova: I. semestar; 1 sat predavanja, 1 sat vježbi; ECTS 3
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Osnovni cilj nastave ruskog jezika kao općeg predmeta na početnom nivou je ovladavanje ruskim jezikom kao sredstvom komuniciranja u okviru tematike, leksike i gramatike, predviđene programom.
Sadržaj predmeta: Fonetski sistem ruskog jezika. Ruska grafija i ortografija. Usvajanje leksičkog i gramatičkog minimuma predviđenog programom ostvaruje se različitim tipovima vježbi i zadataka. Vježbe podrazumijevaju i bolje upoznavanje s ruskom kulturom korištenjem različitih didaktičkih audio i video materijala.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. L.V. Miller, L.V.Politova. <i>Žili-byli...;12 urokov ruskoga jazyka, Bazovij uroven', učebnik</i>, Sankt-Peterburg, 2007. 2. R. F. Poljanec. <i>Pregled gramatike ruskoga jezika</i>, Školska knjiga Zagreb, 1967.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. B. Tošović. <i>Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom</i>. Sarajevo, Svjetlost 1990. 2. I. K. Gapočka. <i>Ja čitaju po-ruski</i>, Moskva, 2006. 3. Katnić-Bakaršić, M., Moranjak-Bamburać, N., Tanović, I. (1990) <i>Ruski jezik. Udžbenik za V razred osnovne škole</i>. Sarajevo: Svjetlost.

Naziv predmeta i šifra: Sociološki pravci i predstavnici, FIL SOC 105
Semestar, broj sati i broj bodova: II Semestar, jednopredmetni studij: 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 7; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4, studij filozofije i sociologije 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 5. Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: I SEMESTAR
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente sa klasičnim i savremenim sociološkim predstavnicima i njihovim pravcima, steći osnovne uvide u klasične i savremene sociološke konstelacije koje problematiziraju širok spektar društvenih fenomena koji u cjelini oblikuju društveni sistem i pojedinca kao centralni element društvene strukture i njene funkcionalnosti.
Sadržaj predmeta: Preteče sociologije kao zasebne disciplinarnе znanosti o društvu. Mislioci koji su konfigurirali osnove smjernice i tokove sociološkog mišljenja. Saint-Simone. Auguste Comte; pojam društvene statike i društvene dinamike. Francuska i njemačka sociološka misao. Demokratizacija društva i osnove postavke u sociološkim razmatranjima De Tocquevillea. Formalna sociologija i Simmel. Fenomen filozofije novca. Karl Marx i kritika povijesti. Ekplikacija nekih osnovnih savremenih socioloških pravaca i njihovih predstavnika. Giddens, Bourdieu i teorija strukturacije.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz <i>Uvoda u sociologiju</i> (FIL SOC 101)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Salih Fočo: Sociologija. Sarajevo: Svjetlost, 2011. 2. Salih Fočo: Oglеди o tranziciji. Zenica: Dom Štampe, 2005. 3. Anthony Giddens: Sociologija. Globus, Zagreb, 2007. ili M. Haralambos i D. Heald: Uvod u sociologiju 4. Emile Durkheim: O podjeli društvenog rada. Beograd, Prosveta, 1972. 5. Georges Gurvitch: Savremeni poziv sociologije. Sarajevo: Veselin Masleša, 1965. 6. Ivan Kuvačić: Znanost i društvo. Zagreb: Naprijed, 1977. 7. Max Weber: Privreda i društvo, tom 1. Beograd: Prosveta, 1976. 8. Talcott Parsons: Teorije o društvu. Beograd: Vuk Karadžić, 1969. 9. Rudi Supek: Herbert Spencer i biologizam u sociologiji. Zagreb: Naprijed, 1987. 10. J. Hrgović, D. Polšek: Sociobiologija (odabrani testkovi). Zagreb: Jesenski i Turk, 2000. 11. 12. Norbert Elias: Što je sociologija? Zagreb: Antibarbarus, 2007. 12. Abercrombie, N., Hill, S., Turner, B. S.: Rječnik sociologije. Zagreb: Jesenski i Turk, 2008. (alternativno: Mimica A., Bogdanović, M.: Sociološki rečnik, ili Oxford Dictionary of Sociology, dijelovi Filozofijskog rječnika Vladimira Filipovića; Glosarij iz Sociologije A. Giddensa, IV izdanje)

<p>Naziv predmeta i šifra: Historija socijalnih i političkih doktrina II, FIL SOC 106</p> <p>Semestar, broj sati i broj bodova: II. Semestar, jednopredmetni studij: 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 7; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) te studij filozofije i sociologije: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4;</p> <p>Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.</p>
<p>Trajanje: I SEMESTAR</p>
<p>Tip kolegija: predavanja i vježbe</p>
<p>Status predmeta: obavezan</p>
<p>Cilj predmeta: Upoznati studente prve godine studija sa idejama poznatih mislilaca, od modernog perioda do savremenog doba koji su povijesno utjecali na formiranje socijalne i političke strukture Zapada i mišljenja uopće.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Počeci moderne epohe; Makijaveli i makijavelizam; Prirodno-pravne i ugovorne teorije 17-og i 18-og vijeka. Grocijus, Pufendorf, Hobs, Lok Spinoza, Ruso; Prirodno stanje, prirodno pravo i prirodni zakoni, nastanak pojma čovječanstva kao univerzalne ljudske zajednice; Etapa ranog liberalizma. Adam Smit i David Rikardo. Emancipacija političke ekonomije od tradicionalne političke filozofije, Marksova kritika klasika političke ekonomije; Revolucionarna obilježja specijalnih i političkih učenja buržoaskih prosvjetitelja 18. vijeka. Didro, Holbah, Helvecije, Volter, Ruso i drugi; Motivi nastanka Rusoove rasprave "O porijeklu i osnovama nejednakosti među ljudima"; Socijal-utopistička učenja 18. i 19. vijeka: Melje, Moreli i Mabli, Sen-Simon, Furije, Oven, Vajtling, Kobe; Problem čovjeka i društva u klasičnoj njemačkoj filozofiji, Kant, Fihte, Hegel, Hegelova filozofija istorije i politička filozofija; Marksizam kao socijalno i političko učenje; Liberalizam: teorija interesa i emancipacija ekonomske nauke; Fašizam i nacional-socijalizam; Lenjin i lenjinizam. Staljinizam i staljinistička deformacija marksizma; Proces demokratizacije i demokratskih odnosa.</p>
<p>Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz <i>Historije socijalnih i političkih doktrina I (FIL SOC 102)</i></p>
<p>Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.</p>
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. R. Lukić, Istorija političkih i pravnih teorija. Beograd: Naučna knjiga, 1973. 2. Juraj Kolaković, Historija modernih političkih teorija. Zrinski, 1972. 3. N. Smailagić, Istorija političkih doktrina I. Naprijed, Zagreb, 1970. 4. Veljko Korać, Istorija društvenih teorija. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1990. 5. Salih Fočo, Čovjek i demokratske promjene. Dom Štampe, Zenica, 2000 6. A. Molnar: Rasprava o demokratskoj ustavnoj državi (odabrana poglavlja). Beograd: Samizdat B92, 2002.

Dodatna i preporučena literatura:

1. T. Hobbes: Levijatan. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2004.
2. N. Machiavelli: Vadar. Zagreb: Blobus, 1998.
3. T. Mor: Utopija. Beograd: Kultura, 1964.
4. T. Kampanela: Grad Sunca. Beograd: Kultura, 1964.
5. J. Locke: Dvije rasprave o vladi. Beograd: Mladost, 1978.
6. B. de Spinoza: Politički traktat. Beograd: Kultura, 1957.
7. J. J. Rousseau: Društveni ugovor. Beograd: Prosveta, 1949.
8. I. Kant: Ideja svjetske povijesti s gledišta svjetskog građanstva. U: Pravno-politički spisi, Zagreb: Politička kultura, 2000.
9. G. W. F. Hegel: Filozofija povijesti. Zagreb: Naprijed, 1966. ili Beograd, Romanov, 2006.
10. K. Marx: Kritika Hegelove filozofije državnog prava. Sarajevo: Logos, 1960.
11. V. I. Lenjin: Imperijalizam kao najviši stadij kapitalizma. Sarajevo: Svejtlost, 1976.
12. C. Schmitt: Politički spisi (poglavlje: Pojam političkoga). Zagreb: Politička kultura, 2007.
13. E. Gellner: Nacije i nacionalizam. Zagreb: Politička kultura, 1998.

Naziv predmeta i šifra: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I [SIMBOLIČKA LOGIKA] FIL FIL 106
Semestar, broj sati i broj bodova: II. semestar, jednopredmetni studij: 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, ECTS: 5; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) 2 sata predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 3; Studij filozofije i sociologije 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 5. Napomena: Studentima koji studiraju jednopredmetni studij sociologije i dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: II. semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni cilj kolegija <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja [Simbolička logika]</i> jeste da studente upozna sa fundamentalnim učenjima i aplikativnim mogućnostima vezanim uz suvremenu simboličku logiku - logiku drugog reda. Logika kao intuitivna sposobnost, kao razumsko umjeće, kao znanstvena metoda, kao filozofska disciplina i kao programski jezik suvremene tehnologije ima svoje jedinstvo u zakonima i pravilima, u algoritimima, u procedurama i logičkim shematima od Fregeovog programa računa iskaza i računa predikata, Booleovog programa logičke funkcije, Carnapovog programa logičke sintakse jezika do jezika logičkog programiranja računarske znanosti (jezika softwera) i fuzzy logike ekspertnih sistema.
Sadržaj predmeta: Kolegij započinje informiranjem o temeljnim pojmovima i tehnikama suvremene simboličke logike (calculus iskaza, calculus predikata, modalni calculus) i njenog backgrounda, Cantorove teorije skupova. Studenti se upoznaju s Booleovim konceptom logičke funkcije i Fregeovim konceptom pojmovnog pisma ili jezika čistog mišljenja. Centralna topika je razumijevanje rečenice/ tvrdnje/ iskaza kao logičke funkcije. Pravi se razlika između Booleovog koncepta logičke funkcije i Russellovog koncepta izloženog u <i>The Principles o Mathematics</i> . Izlaže se smisao ideje kanonske notacije, metoda kvantifikacije iskaza, primjena univerzalnog i egzistencijalnog kvantifikatora, upotreba logičkih operatora, formiranje logičkih funkcija negacije, konjunkcije, disjunkcije, implikacije, ekvivalencije, te pravila za matrice ili tabele istinosne vrijednosti iskaza. Nakon toga studenti se upoznaju s konceptom suvremene matematske logike - fuzzy logike Lotfy A. Zadeha koja se primjenjuje u formi algoritama i ekspertnih sistema i čiji su osnov fuzzy skupovi i fuzzy funkcija. U drugom semestru studenti se upoznaju s primjenom logičkih metoda na područje deduktivnih znanosti i posebno na područje društvene ontologije odn. istraživanja društvenih procesa, stanja stvari, objekata i činjenica društvene zbilje. Studentima se prezentiraju metode znanstvenog posmatranja, interaktivne metode razgovora, upitnika, intervjua, metode mjerenja i klasifikacije, te značaj i uloga eksperimentalne metode. U drugom dijelu kolegija studenti se bliže upoznaju sa aplikacijom logike na područje deduktivnih znanosti odnosno posebno na područje društvenih znanosti. Izlaže se razlika između metoda i metodologije, metodologije i epistemologije. Prezentiraju se glavne metode u istraživanju društvenih procesa, fenomena i stanja stvari: naučno posmatranje, upitnik, razgovor, eksperiment, klasifikacija, mjerenje.
Preduvjeti za upis predmeta : položen ispit iz predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I [Uvod u logiku]</i> FIL FIL 103
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ibrulj, Nijaz: Filozofija logike. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 1999. 2. Wittgenstein, Ludwig. Tractatus Logico-Philosophicus. Sarajevo, 1961. 3. Frege, Gottlob. Osnove aritmetike i drugi spisi. Zagreb, Kruzak, 1999. 4. Frege, Gottlob. Begriffsschrift und andere Aufsätze. 2. Auflage, Georg Olms, Hildesheim, 1964. 5. Tarski, Alfred. Uvod u matematičku logiku i metodologiju matematike. Beograd, 1973. 6. Milić, Vojin. Sociološki metod. Beograd, Nolit, 1978. 7. Conte, Auguste. Kurs pozitivne filozofije. 1989. 8. Weber, Max. Metodologija društvenih nauka. Zagreb, Globus, 1989. 9. Durkheim, Emile. Pravila sociološke metode. Beograd, 1963.

Dodatna i preporučena literatura:

1. Russell, Bertrand. The Principles of Mathematics. London, 1905.
2. Quine, Willard Van Orman. Methods of Logic. Routledge, London, 1962.
3. Boole, George. The Laws of Thought. Dover Publications, 1780.
1. Heijenoort, Jean Van (ed.). From Frege to Gödel. A Source Book in Mathematical Logic, 1879-1931. Cambridge. Harvard University Press, 1976.
2. Tarski, Alfred. The Concept of Truth in Formalized Languages. In: Tarski, A. Logic, Semantics, Metamathematics. Oxford Univ. Press, London, 1956.
3. Quine, Willard Van Orman. Set Theory and Its Logic. Cambridge. Harvard University Press, 1963.
4. Bochenski, J. M. Formale Logik. K. Alber, Freiburg, Munchen, 1978.
5. Boolos, George. Logic. Logic. Logic. Cambridge. Harvard University Press, 1999.
6. Zadeh, Lotfy. Fuzzy Sets and their Application to Cognitive and Decision Processes. New York. Academic Press, 1976.

Naziv predmeta i šifra: Industrijska sociologija, FIL SOC 108
Semestar, broj sati i broj bodova: II, jednopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 5; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) ECTS 4; studij filozofije i sociologije 1 sat predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 3 Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: semestar I
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Proučiti osnovna i specijalna znanja o nastanku sociologije rada kao moderne znanosti društva i utvrditi društvene posljedice industrijske i postindustrijske civilizacije.
Sadržaj predmeta: Nastanak industrije i osnovne etape njenog razvoja. Osnovni faktori koji uređuju i modeliraju ritam i moduse razvoja industrijskih struktura. Podjela rada – vrste podjele i uticaj na formiranje industrijskih struktura i industrijskih odnosa. Industrijski odnosi, njihovi oblici i karakteristike. Nastanak sociologije rada. Metode sociologije rada. Pojam industrijskog društva. Tehnika kao „ideologija“. Tehnički napredak i socijalni životni svijet. Pojam programiranog društva. Uloga novih tehnologija u rastvaranju klasičnih društvenih struktura. Nove tehnologije i nove društvene klase i sukobi. Nove tehnologije i totalitarna društva. Informatičke tehnologije i društvena moć. Nove tehnologije i mogućnost novih društvenih pokreta. Nove tehnologije i novi društveni pokreti. Automatizacija i automatizirano društvo. Automatizacija i alijencija. Integracija i alijencija pojedinaca u modernom preduzeću. Automatizacija i osoba. Automatizacija i novi oblici civilizacije.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Osnova političke ekonomije (FIL SOC 103)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Ž. Fridman: Kuda ide ljudski rad. Beograd: Rad, 1958. 2. Ž. Fridman: Razmrvljeni rad. Zagreb: Naprijed, 1959. 3. Pjer Navil, Žorž Fridman: Sociologija rada 4. P. Navil: U susret automatiziranom društvu. Zagreb: Školska knjiga, 1979. 5. A. Turen: Postindustrijsko društvo. Zagreb: Globus, 1990. 6. Dž. K. Galbrajt: Nova industrijska država. Zagreb: Stvarnost, 1970. 7. E. Dirkem: O podjeli društvenog rada. Beograd: Prosveta, 1972. 8. J. Habermas: Tehnika i znanost kao ideologija. Zagreb: Školska knjiga, 1986.

Naziv predmeta i šifra: Bosanski, hrvatski, srpski jezik II; FIL BHS 102
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar; 1P + 1V, ECTS 3
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Usvajanje znanja vezanih za sintaksu vodi ka njegovanju vlastitog jezičkog izraza. U ovom semestru posebna pažnja posvećuje se naučnom funkcionalnom stilu, tehnikama citiranja i parafraziranja, preporukama za izradu bibliografije u skladu sa principima MLA. U okviru predmeta izučava se sintaksička struktura: sintaksema, sintagma, složena rečenica, vezani tekst (diskurs). Studenti se na vježbama uvode u tehniku pisanja naučnog teksta. Analiziraju se njihovi samostalni radovi.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Načini provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Udžbenici: e) Aktuelni pravipisi – prema izboru standardnog jezika: 1. Senahid Halilović, <i>Pravopis bosanskoga jezika: Priručnik za škole</i> . Zenica: Dom štampe. 1999. 2. Babić – Finka – Moguš, <i>Hrvatski pravopis</i> , Školska knjiga, Zagreb, 2001. f) 3. Pešikan – Pižurica – Jerković, <i>Pravopis srpskog jezika</i> , Novi Sad, Matica srpska, 1993. g) 4. Jahić, Dž., Halilović, S., Palić, I.: <i>Gramatika bosanskoga jezika</i> . Dom štampe: Zenica. 2000. h) 5. Silić, J., Pranjković, I. <i>Gramatika hrvatskoga jezika</i> . Zagreb: Školska knjiga. 2005.

Naziv predmeta i šifra: NJEMAČKI JEZIK II, FIL GER 104
Semestar, broj sati i broj bodova: II. semestar, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi : ECTS 3
Trajanje: 1 semestar,
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Cilj nastave Njemačkog jezika II kao općeg predmeta jeste produbljivanje znanja stečenog u dosadašnjem obrazovanju i osposobljavanje studenata za razumijevanje tekstova slušanjem i čitanjem te za produktivno bavljenje obrađenim temama (nivo B.1.1 Europskog referentnog okvira).
Sadržaj predmeta: Komunikacija (uspostavljanje kontakata, čitanje oglasa i odgovor na iste, razgovor o prijateljstvu, proslavama); želje i snovi; domovina, državljanstvo, osjećaj pripadnosti naciji i razvijanje interkulturalne svijesti; zanimanja, uvjeti za njihovo obavljanje, uvjeti rada, pisanje biografije, prijave na natječaj
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Njemačkog jezika I.
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Dallapiazza, Rosa-Maria, Von Jan, Eduard, Blüggel, Beate, Schümann, Anja, (2005), Tangram aktuell 3, Niveau B1/1, Hueber-Verlag, Ismaning

Naziv predmeta i šifra: Francuski jezik II   FIL ROM 104
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar; 1 sat predavanja + 1 sat vježbi; 3 ECTS
Trajanje: I semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Cilj predmeta je usvajanje osnovnih znanja iz francuskog jezika i upoznavanje s njegovom strukturom u mjeri u kojoj je to potrebno za uspješno korištenje stručne i naučne literature na datom jeziku iz oblasti naučnih disciplina svake studijske grupe.
Sadržaj predmeta: U toku drugog semestra studenti se upoznaju sa sljedećim gramatičkim kategorijama: upitna i odrična forma; prilozi; prijedlozi; neodređene zamjenice; neodređeni pridjevi; slaganje vremena indikativa; upravni i neupravni govor; složene relativne zamjenice; kondicional; konjuktiv; infinitiv; participi; Stečena znanja studenti će primjenjivati kroz čitanje, prevođenje i konverzaciju na tekstovima predviđenim za tu svrhu. Uvođenje studenata u problematiku prevođenja/razumijevanja autentičnih tekstova iz različitih oblasti ljudskog znanja, posebno iz onih naučnih disciplina koje se izučavaju na određenoj studijskoj grupi.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit Francuski jezik I
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Udžbenici: Y. Berchiche, M. Dubois, R. Mimran, <i>Cours de la Sorbonne, langue et civilisation françaises</i> , Clé International, Paris, 2000 Annie Monnerie-Goarin, Evelyne Sirejols, <i>Champion II</i> , Clé International, Paris, 2001. Aline Volte, <i>Belleville II</i> , Clé International, Paris, 2004.
Literatura: 1. Sylvie Poisson-Quinton, C. Huet-Ogle, Roxane B : <i>Grammaire expliquée du français</i> , Précis de grammaire - niveau débutant, Clé International, Paris, 2003; 2. Alina Kostucki, Gracia Merlo, <i>Grammaire progressive du français</i> , Clé International, Paris, 2004. 3. Maïa Gregoire, <i>Grammaire progressive du français</i> , Clé International, Paris, 1995. 4. Vlado Drašković, <i>Gramatika francuskog jezika za osnovnu školu</i> , Beograd, 1982. 5. Dodatna literatura se utvrđuje na početku svake akademske godine

Naziv predmeta i šifra: <i>Engleski jezik 2</i> , FIL ANG 104
Semestar, broj sati i broj bodova: II. semestar; 1 sat predavanja, 1 sat vježbi; ECTS 3
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Revizija i produbljivanje već postojećeg znanja studenata iz osnovni gramatičkih struktura (vrste riječi, rečenične strukture); osposobljavanje studenata da vladaju općom i stručnom leksikom u svrhu pripreme za samostalan rad na stručnim tekstovima, s ciljem sticanja jezičke kompetencije u smislu služenja stručnom literaturom.
Sadržaj predmeta: Kolegij se sastoji iz dvije međusobno povezane cjeline: revizija gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture, te razumijevanje tekstova sa posebnim akcentom na tekstove iz struke. Fokus vježbi je na čitanju i razumijevanju teksta, kao i diskusiji u vezi sa odabranim temama. Od studenta se očekuje upoznavanje sa i usvajanje osnovnih stručnih termina, te sposobnost smislene diskusije na engleskom jeziku.
Preduvjeti za upis predmeta: položen <i>Engleski jezik 1</i> , opći predmet, FIL ANG 105
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Grgić, Berislav i Brihta, Jolanda. <i>Engleska gramatika za svakoga</i>. Školska knjiga Zagreb, 1986. 2. Murphy, Raymond. <i>English Grammar in Use</i>. Cambridge University Press, Cambridge, 1999.
Dodatna i preporučena literatura <ol style="list-style-type: none"> 1. Side, Richard i Wellman, Guy. <i>Grammar and Vocabulary for Cambridge Advances and Proficiency</i>. Pearson Education Limited, Harlow, 1999. 2. Izbor tekstova općeg tipa. Izvori: <i>Opportunities</i> (Upper Intermediate), Pearson Education Limited, 2002, Harlow; <i>Success</i> (Upper Intermediate), Pearson Education Limited, Harlow, 2007. 3. Hewings, Martin. <i>Advanced Grammar in Use</i>. Cambridge University Press, Cambridge, 1999.

Naziv predmeta i šifra: Ruski jezik 2, opći predmet, FIL SLA 104
Semestar, broj sati i broj bodova: II. semestar; 1 sat predavanja, 1 sat vježbi; ECTS 3
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Osnovni cilj nastave ruskog jezika kao općeg predmeta je ovladavanje ruskim jezikom na komunikativnom nivou, usvajanje leksičkog i gramatičkog minimuma, te ovladavanje govornim modelima u okviru programom predviđene tematike. Cilj je također i sticanje jezičke kompetencije u smislu služenja stručnom literaturom na ruskom jeziku iz date oblasti.
Sadržaj predmeta: Pregled ruske gramatike. Vrste riječi i njihovi oblici. Modeli rečenica. Vježbe podrazumijevaju, pored ostalog, čitanje i jezičku analizu različitih tekstova dijaloškog i monološkog tipa. Predstavljanje filmova, muzike, pozorišta i sličnih sadržaja iz ruske kulture i historije prate različiti tipovi zadataka, razgovori i pisanje sastava.
Preduvjeti za opis predmeta: položen Ruski jezik 1, opći predmet, FIL SLA 103
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. L.V. Miller, L.V. Politova. <i>Žili-byli...; 12 urokov ruskogo jazyka, Bazovyy uroven', učebnik</i>, Sankt-Peterburg, 2007. 2. R. F. Poljanec. <i>Pregled gramatike ruskoqa jezika</i>, Školska knjiga Zagreb, 1967.
Dodatna i preporučena literatura <ol style="list-style-type: none"> 1. B. Tošović. <i>Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom</i>. Sarajevo, Svjetlost 1990. 2. I. K. Gapočka. <i>Ja čitaju po-ruski</i>, Moskva, 2006. 3. Katnić-Bakaršić, M., Moranjak-Bamburać, N., Tanović, I. (1990) <i>Ruski jezik. Udžbenik za VI razred osnovne škole</i>. Sarajevo: Svjetlost.

Naziv predmeta i šifra: Opća sociologija I, FIL SOC 201
Semestar, broj sati i broj bodova: III, jednopredmetni studij: 3 sata predavanja 3 sata vježbi, ECTS 8; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) i studij filozofije i sociologije: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4. Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: I semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente dodiplomskog studija sociologije sa klasičnim i savremenim teorijskih paradigmi u sociologiji, konstrukciji teorije u sociološkom diskursu i značaju teorijskih koncepcija za utemeljenje društvene znanosti, kao i njenu aplikativnu distributivnost.
Sadržaj predmeta: Značaj teorije u sociološkoj znanosti, Utjecaj Giddesnovih promišljanja o filozofskih pretpostavkama zasnivanna sociologije. Klasična teorijska misao (Emile Durkheim, Max Weber, Georg Simmel, Karl Marx), dominacija strukturalnog funkcionalizma vs. konfliktnih teorija u sociološkoj teoriji druge polovice XX stoljeća, neofunkcionalizam i poststrukturalizam. Globalizacija kao teorijski izazov za sociološku znanost. Kritika modernosti u Kritičkoj teoriji društva. Modernizam i postmodernizam u sociološkom diskursu. Identitet (personalni i kolektivni) kao sociološka kategorija.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta Sociološki pravci i predstavnici (FIL SOC 105)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. S. Fočo: Sociologija. Sarajevo: Svjetlost, 2011. 2. A. Giddens: Sociologija (odabrana poglavlja). Zagreb: Globus, 2007. 3. M. Weber: Metodologija društvenih nauka. Zagreb: Globus, 1989. 4. E. Durkheim: Pravila sociološke metode. Zagreb: Jesenski i Turk, 1999. 5. E. Dirkem (hrestomatija tekstova). D. Marinković (ur.). Mediterran Publishing. Novi Sad, 2008. 6. G. Zimel (hrestomatija tekstova). D. Marinković (ur.). Mediterran Publishing. Novi Sad. 2008. 7. K. Manhajm (hrestomatija tekstova). D. Marinković (ur.). Mediterran Publishing. Novi Sad, 2010. 8. T. Parsons: Društva. Zagreb: August Cesares, 1988. 9. M. Horkheimer/T. W. Adorno: Dijalektika prosvjetiteljstva. Sarajevo, Logos, 1974. 10. M. Weber: Protestantska etika i duh kapitalizma. Sarajevo: Logos, 1989. 11. V. Vuletić: Globalizacija, mit ili stvarnost. Beograd: Zavod za udžbenika i nastavna sredstva, 2003.

Naziv predmeta i šifra: Sociologija politike I, FIL SOC 202
Semestar, broj sati i broj bodova: III, jednopredmetni studij: 3 sat predavanja 3 sata vježbi, ECTS 8; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) i studij filozofije i sociologije: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4. Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: semestar I
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Steci osnovna znanja iz politike kao praktične filozofije i moderne teorije moći i političkih odnosa.
Sadržaj predmeta: Stara nauka o politici (politička filozofija). Antički „polis“ i rimska „res publica“ kao paradigma predmeta stare nauke o politici. Nova nauka o politici – politička sociologija kao nauka o uzročno-funkcionalnim odnosima između društvenih pojava : nauka o uspostavljanju, funkcioniranju i mijenjanju (političkih) odnosa u društvu. Institucionaliziranje politike: državni poredak, političke partije, politički pokreti, grupe za pritisak, javno mnijenje i dr. Pojam vladavine. Moć i politička vlast. Opće karakteristike političke vlasti. Klasna borba kao politička borba. Tipovi političke vladavine. Sociologija države. Sociologija političkih stranaka. Sociologija političkih pokreta
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. J. Habermas: Teorija i praksa. Beograd: BIGZ, 1980. 2. J. Habermas: Problemi legitimacije u kasnom kapitalizmu. Zagreb: Naprijed, 1982. 3. J. Habermas: Javno mnjenje. Beograd: Kultura, 1969. 4. E. Vajl: Politička filozofija. Beograd: Nolit, 1982. 5. F. Šluk: Politička filozofija. Zagreb: Naprijed, 1977. 6. I. Kant: Metafizika čudoređa. Zagreb: Matica Hrvatska, 1999. 7. H. Ardent: Politički eseji. Zagreb: Biblioteka Antibarbarus, 1986. 8. J. Rawls: Politički liberalizam. Zagreb: KruZak, 2000. 9. K. Popper: Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji. Sarajevo: Otvoreno društvo BiH, 1998. 10. C. Taylor: Bolest moderniteta. Beograd: Čigoja Štampa, 2002.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija kulture I (FIL.SOC.203)
Semestar, broj sati i broj bodova: treći semestar: 2 sata predavanja i 2 sata seminara; ECTS 8; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa): 2 sata predavanja, ECTS 4; studij filozofije i sociologije: 2 sata predavanja, ECTS 3. Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i seminari
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Pružiti osnovna znanja o odnosu kultura – društvo, te osigurati uvid u istraživački kontinuitet na tom sociološkom području.
Sadržina predmeta: 1) Sociologija kulture. Pregled glavnih socioloških teorija i kulturnih promjena. Antička teorijska baština. Kršćanska teorijska baština. Renesansno shvaćanje kulture. Kulturna teorija u razdoblju prosvijećenosti. Nastanak sociologije kulture i kulturne antropologije. Romantična teorija kulture. Teorija kulture u 19. i 20. stoljeću. Kultura i društvo u predgrađanskom razdoblju. Kultura i građansko društvo. Industrijalizacija i znanstvenotehnološki promjene i društveni položaj kulture. Kultura i tržište. Kultura i svakodnevni život. Rađanje masovnog društva. Diferenciranje kulture na narodnu, masovnu i elitnu. Kulturna industrija. Važnost medija. Potkultura i kontrakultura. Problemi i dinamika multikulturalnosti. Kulturni identitet. 2) Sociologija umjetnosti. Određenje discipline. Odnos između sociologije umjetnosti i susjednih disciplina: filozofije umjetnosti, estetike, teorije umjetnosti i psihologije umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije književnosti. Osnovni pojmovi sociologije likovnih umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije filma. Sociološki aspekti glazbene umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije kazališta. Umjetničke institucija. Presentacija, promocija, konzerviranje i difuzija umjetničkih dobara. Kulturna recepcija i potrošnja. Umjetnička kritika. Umjetničke promjene kao društvene promjene.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Claude Levi Strauss, Tužni tropi Beograd: Zeptr Book World, 1999. 2. Claude Levi-Strauss, Divlja misao (alternativo). Beograd: Nolit, 1966. 3. Oswald Spengler, Propast Zapada. Beograd: Književne novine, 1989. 4. Eugen Fink, Osnovni fenomeni ljudskog postojanja. Beograd: Nolit, 1984. 5. Rože Kajo, Igre i ljudi. Beograd: Nolit, 1965. 6. Johan Huizinga, Homo ludens. Zagreb: Naprijed, 1992. 7. Herbert Marcuse, Eros i civilizacija. Zagreb: Naprijed, 1985. 8. Edgar Moren, Duh vremena. Beograd: Kultura, 1967. 9. Ivan Kuvačić, Obilje i nasilje. Zagreb: Naprijed, 1979. 10. Filozofija u vremenu (zbornik). Sarajevo: Logos, 1986. 11. Jean Baudrillard, Simulacija i zbilja. Zagreb: Jesenski i Turk, 2001.

Naziv predmeta i šifra: Demografija, FIL SOC 204
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, jednopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) ECTS 3.
Trajanje: semestar I
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osnovni cilj ovog kolegija je da se studenti upoznaju sa temeljnim zakonima demografskog razvoja, sa kategorijalnim aparatom demografskih znanosti i sa metodama demografske analize.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none"> 1. Demografija i društvene znanosti 2. Stanovništvo i ekonomski razvoj (demografske investicije, ekonomske investicije) 3. Demografija kao znanost (predmet i podjela demografije) 4. Demografske doktrine (Malthusova teorija stanovništva, teorija demografske tranzicije i pregled ostalih teorija) 5. Stanovništvo svijeta (razvoj kroz povijest, globalni raspored, procjene za budućnost) 6. Prirodno kretanje stanovništva 7. Mehaničko kretanje stanovništva 8. Demografska struktura stanovništva 9. Socioekonomska struktura stanovništva (ekonomska aktivnost stanovništva, distribucija po djelatnosti, distribucija po zanimanju, tipovi aktivnog stanovništva prema dobi i spolu, obrazovne strukture) Tipovi i struktura porodice
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: FRIGANOVIĆ, M: DEMOGEOGRAFIJA-STANOVNIŠTVO SVIJETA. ZAGREB, 1990. H. ZOLIĆ: OSNOVE DEMOGRAFIJE, SKRIPTA, 1997 M. BOBIĆ: DEMOGRAFIJA I SOCIOLOGIJA- VEZA ILI SINTEZA. BEOGRAD: SLUŽBENI GLASNIK, 2007.

Naziv predmeta i šifra: Opća sociologija II, FIL SOC 205
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, jednopredmetni studij: 3 sata predavanja 3 sata vježbi, ECTS 7; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) i studij filozofije i sociologije: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4. Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: I semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente dodiplomskog studija sociologije sa savremenim konstelacijama teorijske i empirijske sociologije, njenim mikrosociološkim i makrosociološkim pravcima i paradigmama, te metodološkom zasnivanju u kvalitativnom i kvantitativnom smislu.
Sadržaj predmeta: Značaj teorije u savremenoj sociologiji. Najrecentnije konstelacije u teorijskoj i empirijskoj sociologiji. Društvo povjerenja i društvo rizika (Giddens, Beck), društvo kao simbolička interakcija (Mead, Blummer) i kao kulturni kapital (Bourdieu). Društveni sistem N. Luhmanna. Kvantitativna metodološka istraživanja (teorijske pretpostavke), kvalitativna metodološka istraživanja (teorijske pretpostavke), primjeri izrade istraživačkog rada na temelju kvantitativne i kvalitativne metodologije.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Opće sociologije I (FIL SOC 201)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. S. Fočo: Sociologija. Sarajevo: Svjetlost, 2011. 2. A. Giddens: Sociologija (odabrana poglavlja). Zagreb: Globus, 2007. 3. M. Weber: Metodologija društvenih nauka. Zagreb: Globus, 1989. 4. E. Durkheim: Pravila sociološke metode. Zagreb: Jesenski i Turk, 1999. 5. N. Luhmann: Legitimacija kroz proceduru. Zagreb: Naprijed, 1992. 6. N. Luhmann: Društvo društva I – II (odabrani dijelovi). Zagreb: Naklada Breza, 2011. 7. G. Ritzer: Savremena sociologijska teorija (odabrani dijelovi). Zagreb: Globus, 1997. 8. W. Mills: Sociološka imaginacija. Beograd: Sociološka biblioteka, 1964. 9. Odabrani tekstovi iz oblasti kvantitativne i kvalitativne metodologije u sociologiji (Denzin, Marvasti, Bryman, Creswell, Punch, etc.).

Naziv predmeta i šifra: Sociologija politike II, FIL SOC 206
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, jednopredmetni studij: 3 sata predavanja 3 sata vježbi, ECTS 7; dvopredmetni studij (soc. i druga studijska grupa) i studij filozofije i sociologije: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4. Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: semestar I
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Steći osnovna znanja iz politike kao praktične filozofije i moderne teorije moći i političkih odnosa.
Sadržaj predmeta: Stara nauka o politici (politička filozofija). Antički „polis“ i rimska „res publica“ kao paradigma predmeta stare nauke o politici. Nova nauka o politici – politička sociologija kao nauka o uzročno-funkcionalnim odnosima između društvenih pojava : nauka o uspostavljanju, funkcioniranju i mijenjanju (političkih) odnosa u društvu. Institucionaliziranje politike: državni poredak, političke partije, politički pokreti, grupe za pritisak, javno mnijenje i dr. Pojam vladavine. Moć i politička vlast. Opće karakteristike političke vlasti. Klasna borba kao politička borba. Tipovi političke vladavine. Sociologija države. Sociologija političkih stranaka. Sociologija političkih pokreta.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Sociologije politike I (FIL SOC 202)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1.Aristotel:Politika. Beograd: BIGZ, 1976. 2.Aristotel: Nikomahova etika. Zagreb: Globus, 1988. 3.Makijaveli:Vladalac. Beograd: Rad, 1964. 4.Hobbes:Levijatan. Zagreb: Jesenski i Turk, 2004. 5.T.More:Utopija. Zagreb: Globus, 2003. 6.J. Habermas:Tehnika i znanost kao ideologija. Zagreb: Školska knjiga, 1986.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija kulture II (FIL SOC 207)
Semestar, broj sati i broj bodova: četvrti semestar: 2 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa): 2 sata predavanja, ECTS 4; studij filozofije i sociologije: 2 sata predavanja, ECTS 3. Napomena: Studentima koji studiraju dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i seminari
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Pružiti osnovna znanja o odnosu kultura – društvo, te osigurati uvid u istraživački kontinuitet na tom sociološkom području.
Sadržina predmeta: 1) Sociologija kulture. Pregled glavnih socioloških teorija i kulturnih promjena. Antička teorijska baština. Kršćanska teorijska baština. Renesansno shvaćanje kulture. Kulturna teorija u razdoblju prosvijećenosti. Nastanak sociologije kulture i kulturne antropologije. Romantična teorija kulture. Teorija kulture u 19. i 20. stoljeću. Kultura i društvo u predgrađanskom razdoblju. Kultura i građansko društvo. Industrijalizacija i znanstvenotehnološki promjene i društveni položaj kulture. Kultura i tržište. Kultura i svakodnevni život. Rađanje masovnog društva. Diferenciranje kulture na narodnu, masovnu i elitnu. Kulturna industrija. Važnost medija. Potkultura i kontrakultura. Problemi i dinamika multikulturalnosti. Kulturni identitet. 2) Sociologija umjetnosti. Određenje discipline. Odnos između sociologije umjetnosti i susjednih disciplina: filozofije umjetnosti, estetike, teorije umjetnosti i psihologije umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije književnosti. Osnovni pojmovi sociologije likovnih umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije filma. Sociološki aspekti glazbene umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije kazališta. Umjetničke institucija. Presentacija, promocija, konzerviranje i difuzija umjetničkih dobara. Kulturna recepcija i potrošnja. Umjetnička kritika. Umjetničke promjene kao društvene promjene.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Claude Levi Strauss, Tužni tropi Beograd: Zepter Book World, 1999. 2. Claude Levi-Strauss, Divlja misao (alternativo). Beograd: Nolit, 1966. 3. Oswald Spengler, Propast Zapada. Beograd: Književne novine, 1989. 4. Eugen Fink, Osnovni fenomeni ljudskog postojanja. Beograd: Nolit, 1984. 5. Rože Kajo, Igre i ljudi. Beograd: Nolit, 1965. 6. Johan Huizinga, Homo ludens. Zagreb: Naprijed, 1992. 7. Herbert Marcuse, Eros i civilizacija. Zagreb: Naprijed, 1985. 8. Edgar Moren, Duh vremena. Beograd: Kultura, 1967. 9. Ivan Kuvačić, Obilje i nasilje. Zagreb: Naprijed, 1979. 10. A. Kloskowska: Sociologija culture. Beograd: Čigoja štampa, 2001. 11. Jean Baudrillard: Simulacija i zbilja. Zagreb: Jesenski i Turk, 2001.

Naziv predmeta i šifra: Statistika u društvenim istraživanjima, FIL SOC 208
Semestar, broj sati i broj bodova: IV. Semestar, jednopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) ECTS 3.
Trajanje: I SEMESTAR
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
<p>Cilj predmeta: Cilj kolegija je da se studenti upoznaju sa osnovnim karakteristikama statistike kao znanosti koja svoje relevantno mjesto nezaobilazno ima u društvenim naukama. Nastava podijeljena u zimski i ljetni semestar će nastojati studente upoznati sa temeljnim statističkim metodama koje osposobljavaju studente da ispravno vrše selektiranje statističkih podataka, da valoriziraju njihovu upotrebljivost i njihovu vjerodostojnost. Studenti će biti naučeni koristiti i interpretirati statističke tabele i grafikone i nastojat će se studenta osposobiti za rješavanje konkretnih zadataka koji se tiču konstruiranja najsvrsishodnijih analitičkih tabela i konstruiranja grafikona.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pojam i predmet statistike, definiranje statističke mase 2. Sastav statističke mase, obilježja jedinica statističke mase 3. Numerička obilježja, vrijednosti numeričkih opilježja, oblik numeričkog obilježja 4. Faze statističkog rada 5. Statistički niz i tablica 6. Grafičko prikazivanje atributivnih i prostornih nizova 7. Uspoređivanje geografskih i atributivnih nizova putem relativnih brojeva 8. Obrada i analiza podataka s obzirom na numeričko obilježje 9. Karakteristike distribucije frekvencija (srednje vrijednosti, momenti oko sredine, mjere disperzije, asimetrije i zaobljenosti, standardizirano obilježje) 10. Teoretske distribucije 11. Vremenski nizovi (intervalni i trenutačni, srednje vrijednosti, linearni trend, eksponencijalni trend) 12. Korelacija: regresijske jednačine, koeficijent determinacije i koeficijent korelacije, mjere preciznosti procjene varijablče pomoću linije regresa, korelacija ranga <p>Temelji metode uzoraka: procjena parametara osnovnog skupa, testiranje hipoteza</p>
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Serdar, V: Udžbenik statistike. Zagreb: Školska knjiga, 1977.. 2. Žužul, J., Branica, M: Statistika. Zagreb: Informator, 1993. 3. Vranić, V: Vjerojatnost i statistika. Zagreb: Tehnička knjiga, 1971

Naziv predmeta i šifra: Socijalna psihologija FIL.PSI 221
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, 2 sata predavanja; ECTS 3
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj predmeta je odrediti područje socijalne psihologije u odnosu na druge grane psihologije i ostale društvene znanosti. Studenti bi trebali steći opći uvid u socijalne uzroke, socijalnu determiniranost i socijalne posljedice čovjekova funkcioniranja, te osnovne teorijske i metodološke pristupe i njihovom znanstvenom proučavanju.
Sadržaj predmeta: Metodologija istraživanja u socijalnoj psihologiji. Socijalna spoznaja. Kako spoznajemo druge ljude. Kako spoznajemo sebe. Socijalna percepcija i kognicija. Teorije atribucije. Model kovarijacije. Model kauzalnih shema. Model korespondentnih zaključaka. Samoopravljanje i potreba za očuvanjem samopoštovanja. Stavovi i promjena stavova. Predrasude. Stereotipi. Društveni utjecaji: konformizam, pokoravanje autoritetu, popuštanje. Grupni procesi. Međugrupni odnosi: kooperativnost i kompeticija. Međusobna privlačnost. Prosocialno ponašanje. Agresivno ponašanje. Socijalna psihologija na djelu.
Preduvjeti za upis predmeta: Nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV – a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Aronson, E. (2005). <i>Socijalna psihologija</i>. Mate, Zagreb.(Pog.2, str.26-55; Pog.8, str.250-297; Pog.10, str.336-379). 2. Pennington, D. (2004). <i>Osnove socijalne psihologije</i>. Naklada Slap, Jastrebarsko. (sva poglavlja osim pog. 8 i pog.10).
Dodatna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Hewstone, M. i Stroebe, W. (2002). <i>Uvod u socijalnu psihologiju</i>. Naklada Slap, Jastrebarsko 2. Brown,R.(2004). <i>Grupni procesi</i>. Jastrebarsko:Naklada Slap.

Naziv predmeta i šifra: Socijalna antropologija, FIL FIS 301
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar; jednopredmetni studij: 2 sata predavanja+2 sata vježbi ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) ECTS 4.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i seminar
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj predmeta je da se antropološko pitanje o čovjeku tematizira u horizontu njegovog bitno društvenog i historijskog posredovanja, odnosno da se pitanje čovjekovog društvenog bitka sagleda u cjelini i kompleksnosti njegove društvene strukture i dinamike. Izvođenje «slike čovjeka» iz njegovog socijeteta, društvenog, historijskog i vremenskog karaktera njegove egzistencije, kao i iz dvostruke eksponiranosti njegovog mišljenja, djelovanja, osjećanja i doživljavanja (= čovjek-priroda i čovjek-društvo).
Sadržaj predmeta: Pošavši od prvotnih motiva i ciljeva socijalne antropologije koja historijski nastaje iz etnologije i etnografije, - ovaj kolegij započinje na bazičnoj pretpostavci društvenog karaktera čovjekovog opstojanja i najprije ispituje genezu ljudske društvenosti: od historijski prvotnih formi društvene organizacije i protoljudskih zajednica tzv. «nižih kultura» do suvremenih formi društvene organizacije, društvenih institucija, komunikacija, interakcija i konflikata.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Monaghan & Peter Just: Socijalna i kulturna antropologija. Sarajevo: TKD Šahinpašić, 2003. 2. C. L. Strauss, Strukturalna antropologija. Zagreb: Stvarnost, 1988. 3. E. E. Evans-Pričard: Socijalna antropologija. Beograd: Prosveta, 1983. 4. W. A. Haviland: Kulturna antropologija. Zagreb:Naklada Slap, 2004. 5. Z. Golubović: Ja i Drugi. Antropološka istraživanja individualnog i kolekt. identiteta. Beograd: ResPublica, 1999. 6. B. Malinowski, Magija, nauka i religija. Beograd: Prosveta, 1971. 7. E. Durkheim, Elementarni oblici religijskog života. Zagreb: Jesenski i Turk, 2008. 8. R. Bedenikt: Obrasci kulture. Beograd: Prosveta, 1976. 9. V.Erlich: U društvu s čovjekom: tragom njegovih kulturnih i socijalnih tekovina. Zagreb: Naprijed, 1968. 10. A. R. Redcliffe-Brown: Struktura i funkcija u primitivnom društvu. Beograd: Prosveta, 1982.
Dodatna i preporučena literatura: 1. Sören, J. i Daun, A.: Europljani: kultura i identitet. Zagreb: Jesenski i Turk, 2004. 2. P. Bourdieu: The Bachelors' Ball. Wiley, John & Sons, 2007.

Naziv predmeta i šifra: Sociologija religije, FIL SOC 302
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, jednopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) 2 sata predavanja i 1 sat seminara, ECTS 4; studij filozofije i sociologije 2 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 5. Napomena: Studentima koji studiraju kombinovani studij (sociologija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i seminari
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata/ca s osnovama sociologije religije, odnosno sociološkim interpretacijama religije i problemima sociologije religije; studenti će se upoznati i s osnovnim tipologijama u sociologiji religije, te suvremenim sociološkim aspektima odnosa društvo-religija. Težište predmeta je na sociološkim interpretacijama fenomena religije i religioznosti. Ishodi učenja: <ul style="list-style-type: none"> - da studenta osposobi za razumijevanje osnovnih teorijskih problema sociologije religije - da se osposobe za pripremanje raznih tipologija u sociološkom istraživanju religija da im omogući lakše razumijevanje suvremenih socioloških aspekata odnosa društvo-religija.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none"> - religijska situacija u suvremenom svijetu - određenje pojma religija - kontroverze o korijenima religija - religija kao grupni fenomen - povratak religijama - predmet i zadaci sociologije religije - metode sociološkog istraživanja religije - sociološke determinante religioznosti - utjecaj religija u društvu - religije i društveni konflikti - tipologija religija - tipologija religijskih organizacija - tipologija religijskih vođa - tipologija vjernika - tipologija odnosa religijskih zajednica i države - sekularizacija – mit ili stvarnost - religije i brak; religije i žene - marksistička teorija religije; ateizam kao pratilac religije - teorijske kontroverze o budućnosti religije Metode poučavanja i učenja: predavanja, seminari, individualni rad i studij literature i istraživanje na terenu. Redovito posjećivanje predavanja i vježbi, aktivno učestvovanje u diskusijama i razgovorima, izrada eseja - s ciljem prepoznavanja religijskih fenomena u društvu i njihovog istraživanja. Također, obaveza studenata je da pročitaju pet knjiga po vlastitom odabiru iz ponuđene, ili druge sociološke literature o religiji.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.

Obavezna literatura:

1. Acquaviva, S. – Pace, E. (1966.). Sociologija religija. Zagreb: Zavod za sociologiju filozofskog fakulteta.
2. Cvitković, Ivan (2007.). Sociologija religije. Sarajevo: „Des“.
3. Davie, Grace (2007.). The Sociology of Religion. London.
4. Dirckem, Emil (1982.). Elementarni oblici religijskog života. Beograd: „Prosveta“.
5. Pals, Daniel L. (1996.). Seven Theories of Religion. Oxford: Oxford University Press, New York.
6. Mamilton, Malkom (2003.). Sociologija religije. Beograd: „Clio“.
7. Knoblauch, Hubert (2004.). Sociologija religije. Zagreb: „Dereta“.
8. Weber, Max (2000.). Sociologija religije, Zagreb, „Kruzak“.

(Napomena: Studenti/ce se mogu, za provjeru znanja i završni ispit, pripremati po navedenim, ili bilo kojim drugim knjigama koje obrađuju tematiku predviđenu ovim programom).

Dodatna i preporučena literatura:

1. Beznjuk, Dimitrij (2004.). UVOD U SOCIOLOGIJU RELIGIJE. Beograd: Institut za političke studije.
2. Cvitković, Ivan (1997.). DRUŠTVENA MISAO U SVETIM SPISIMA. Sarajevo: Vlastita naklada.
3. Cvitković, Ivan (2010.). RELIGIJE SUVREMENOGA SVIJETA. Sarajevo: „DES“
4. Đorđević, Dragoljub (2008.). UZORNICI I PRIJANI. Beograd: „Čigoja štampa“.
5. Eljajade, Mirča (1996.). VODIČ KROZ SVETSKE RELIGIJE. Beograd: „Narodna knjiga“/“Alfa“.
6. Jones, Lindsay /ed./ (2005.). ENCYCLOPEDIA OF RELIGION. New York: «Macmillan Reference USA».
7. Pavićević, Vuko (1980.). SOCIOLOGIJA RELIGIJE (sa elementima filozofije religije). Beograd: „BIGZ“.
8. Šušnjić, Đuro (1998.). RELIGIJA I i II. Beograd: „Čigoja štampa“
9. Woodhead Linda, ed. (2002.). RELIGIONS IN THE MODERN WORD. «Routledge», London and New York.
10. Veber, Maks (1997.). SABRANI SPISI O SOCIOLOGIJI RELIGIJE, tom I-III. S. Karlovci: Izdavačka knjižarnica Z. Stojanovića.
11. Vrcan, Srđan (2001.). VJERA U VRTLOZIMA TRANZICIJE. Split: “Dalmatinska akcija”.
12. Weber, Max (1989.). PROTESTANTSKA ETIKA I DUH KAPITALIZMA. Sarajevo: „Veselin Masleša“.
13. Zbornik, (2008.). USPON SOCIOLOGIJE RELIGIJE U BIVŠIM YU ZEMLJAMA. Niš: JUNIR.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija naselja, FIL SOC 303
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, jednopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) ECTS 4.
Trajanje: dva semestra
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente s osnovama sociologije naselja i okoliša.
Sadržaj predmeta: Društvo i teritorij. Društveni tipovi i modeli teritorizacije. Građansko društvo i teritorij. Urbani svijet. Geneza i tipovi urbanih struktura u europskoj tradiciji. Urbanizacija i gradska modernizacija. Sociološke škole u istraživanju grada. Društvena osnovica suvremene urbanizacije. Akteri, institucije, procesi. Strukturni konflikt. Polarizacija centar-periferija. Urbanizacija i društveni razvitak. Sociološka obilježja urbanizacije u Bosni i Hercegovini. Modeli i granice urbanizacije u razdoblju socijalističke modernizacije. Sociološki aspekti prostornog i urbanističkog planiranja. Suvremene tendencije u istraživanjima odnosa društvo – okoliš- Ruralni prostor Bosne i Hercegovine – standardni razvojni problemi. Kriteriji i tipologije. Seoska socijalna zajednica: odnosi međusobnog poznavanja. Socijalne uloge i pravila ponašanja. Kulturna homogenost. Autarkija i autonomnost u odnosu na globalno društvo. Lokalna specifičnost. „Jednostavnost“ seoske privrede. Preklapanje rezidencijalnog i radnog prostora. Seosko stanovništvo. Razvoj i društvene promjene u ruralnim sredinama. Ruralna okolica velikih gradova. Uslužni sektor. Migracija stanovništva unutar područja utjecaja grada. Doseljavanje stanovništva iz udaljenih područja. Domaćinstva s poljoprivrednim i nepoljoprivrednim izvorima prihoda. Ratna stradanja bosanskohercegovačkog stanovništva. Lokalna uprava i samouprava.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. O. Čaldarović: Društvena dioba prostora. Zagreb: Sociološko društvo Hrvatske, 1989. 2. O. Čaldarović: Urbana sociologija. Zagreb: Globus, 1985. 3. O. Čaldarović: Socijalna teorija i hazardni život: rizici i suvremeno društvo. Zagreb: Sociološko društvo Hrvatske, 1995. 4. Marinović-Uzelac: Socijalni prostor grada. Zagreb: Liber, 1978. 5. I. Rogić: Stanovati i biti. Zagreb: Sociološko društvo Hrvatske, 1990. 6. V. Puljić: Eksodus poljoprivrednika. Zagreb: centar za sociologiju sela, grada i prostora Instituta za društvena istraživanja, 1977. 7. H. Menras: Seljačka društva. Elementi za jednu teoriju seljaštva. Zagreb: Globus, 1986.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija odgoja i obrazovanja; FIL SOC 304
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar; jednopredmetni studij: 2 sata predavanja+2 sata vježbi, ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) ECTS 3
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim pojmovnim, adržinskim i metodološkim određenjem Sociologije odgoja i obrazovanja kao znanstveno-istraživačke discipline unutar specijalnih socioloških aplikativnih disciplina, te sa izazovima savremenim teorijskih proučavanja fenomena porodice kao nastavnog predmeta.
Sadržaj predmeta: Pojam, sadržaj i metodološki kapaciteti Sociologije odgoja i obrazovanja kao znanstvene discipline i nastavnog predmeta Razvoj sociologije odgoja i obrazovanja, disciplinarni, interdisciplinarni i transdisciplinarni karakter predmeta Tradicionaln vs. moderni vs. savremeni koncepti i dekonceptualizacije odgoja i obrazovanja i društveni izazovi Odnos industrije i obrazovanja Žena u odgojno-obrazovnom procesu Problemi stigmatizacije, identifikacije i priznavanja unutar društvenih grupa Informatizacija i obrazovanje Demokratizacija, obrazovanje i Bolonjski process; Sociologija odgoja i obrazovanja unutar "sociologije nakon društva".
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. S. Fočo: Sociologija. Sarajevo: Svjetlost, 2011. 2. A. Giddens: Posledice modernosti. Beograd: Filip Višnjić, 1998. 3. A.Giddens: Sociologija (poglavlja: Kultura i društvo, Rod i spolnost, Obitelj, Klasa, stratifikacija i nejednakost, Obrazovanje). Globus: Zagreb, 2007. 4. I. Ilić: Dole škole. Beograd: BIGZ, 1980. 6. E. Goffman: Stigma. Novi Sad: Mediterran Publishing, 2009. 7. E. Goffman: Kako se predstavljamo u svakodnevnom životu. Beograd: Geopoetika, 2000. 8. G. H. Mead: Um, osoba, društvo. Zagreb: Jesenski i Turk, 2003. 9. Lj. Plačko: Religija i odgoj. Zagreb: Školske novine, 1989. 10. K. P. Leissmann: Teorija neobrazovanosti: zablude društva znanja. Zagreb: Jesenski i Turk, 2008.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija konflikata, FIL SOC 305
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar; jednopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) ECTS 3.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa osnovnim konceptima sociološkog proučavanja različitih oblika konfliktnosti.
Sadržaj predmeta: Strukturalni princip konfliktnosti i vrste konflikata Teorija stratifikacije vs. Konfliktne teorije u sociologiji (Weber-Marx) Strukturalni funkcionalizam i konfliktna teorija u sociologiji (Parsons-Dahrendorf) Tipologija konflikata u teorijskoj sociologiji Industrijski konflikti Rat kao konflikt Križa društva u procesima tranzicije; individualni i grupni konflikti Formiranje konflikata Feministička teorija konflikta Postmodernizam i sociologija konflikata
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. S. Fočo: Sociologija. Sarajevo: Svjetlost, 2011. 2. U. Beck: Moć protiv moći u doba globalizacije. Zagreb: Školska knjiga, 2004. 3. K. Marx/F. Engels: Manifest komunističke partije. Sarajevo: Svjetlost, 1975. 4. J. Stiglitz: Proturječja globalizacije. Beograd, SBM, 2004. 5. G. Simmel: Problem sociologije; Društvenost, u: Lukić, Radomir (ur.) Formalizam u sociologiji. Zagreb: Napredak, 1987. 6. S. Fočo: Štrajk između iluzije i zbilje. Beograd: Radnička štampa, 1991. 7. J. Galtung: Mirnim sredstvima do mira: mir i sukob, razvoj i civilizacija. Beograd: Službeni glasnik/Jugoistok XXI, 2009.
Dodatna/preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. A. Giddens, D. Held: Class, Power and Conflict (Classical and Contemporary Debates). New York, Mac Millan, 1982. 2. S. Fočo: Ogleđi o tranziciji. Zenica: Dom Štampe, 2005.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija porodice, FIL SOC 306
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, jednopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) ECTS 4.
Trajanje: dva semestra
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studentima sa temeljnim sociološkim problematiziranjima fenomena porodice i strukturalnim postavkama ovog tipa društvenosti unutar kojih se ispreplići najrazličitiji odnosi i procesi koji ukazuju na neraskidivu uvjetovanost društvenih normi i vrijednosti na bračni i porodični odnos s jedne, te utjecaj porodičnih vrijednosti kao univerzalnih pretpostavki za svaku kompleksniju društvenu nadgradnju.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none"> - Historijske kontekstualizacije oblikovanja porodičnih veza i tipova porodice - Sociološko definiranje porodice i braka - Sociologija spolnosti i sociologija porodice kao dva međusobno uvjetovana pravca sociološkog analiziranja bračnih odnosa, porodice, potomstva i seksualnosti - Predmoderni koncept porodice - Porodica u primitivnim tribalističkim zajednicama i protozajednicama - Žena i porodica; balansiranje između profesionalne karijere i njege potomstva - Problematiziranje maskulinističko-feminističkih polova i razni pravci u teorijskoj eksplikaciji i prektičnoj figuraciji porodičnih zajednica i brakova - Klasična distinkcija muško-žensko; distinkcija unutar pojmova muškosti i ženskosti - Sociološko analiziranje porodičnih i bračnih nasilja - Seksualno zlostavljanje djece - Razvod braka - Ponovno sklapanje brakova - Gay i lezbejstvo kao pitanja sociologije zdravlja, seksualnosti i rodnihi teorija - Teorijske analize porodice (funkcionalizam, feminizam, suvremeni pristupi porodičnim zajednicama)
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. S. Fočo: Sociologija (poglavlje Porodica, uloge i društvene funkcije). Sarajevo: Svjetlost, 2011. 2. A. Giddens: Sociologija (odabrana poglavlja o porodici, rodu i seksualnosti). Zagreb: Globus, 2007. 3. E. Durkheim: Uvod u sociologiju porodice (Emil Dirkem, ur. D. Marinković, Novi Sad, Mediteran Publishing, 2008. 4. A. Milić: Sociologija porodice. Beograd: Čigoja štampa, 2007. 5. D. Rihtman-Auguštin: Struktura tradicijskog mišljenja. Zagreb: Školska knjiga, 1984.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. H. Wilkinson (ed.): Family Business. London: Demos, 2000. 2. J. Lewis: End of Marriage: Individualism and intimate Relations. Cheltenham: Edward Elgar, 2001. 3. Scott, Jacqueline, Treas, Judith & Richards, Martin (eds.): The Blackwell Companion to the Sociology of Families. MA: Blackwell Publishing, 2004.

Naziv predmeta i šifra: Socijalna ekologija, FIL FIS 307
Semestar, broj sati i broj bodova VI semestar; jednopredmetni studij: 2sata predavanja +2 sata seminara ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa): ECTS 4
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i seminar
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: cilj predmeta je da - polazeći od kritike znanstveno-tehničke civilizacije čiji je napredak u svome naličju proizveo bazično i globalno ugrožavanje prirode, te time opstanka i života uopće, - definira društvene, znanstvene, kulturne, tehničke, ekonomske i političke determinante nastanka ekološke svijesti i ekološkog pitanja.
Sadržaj predmeta: U ovom kolegiju se polazi od krize znanstveno-tehničke civilizacije i od kritike društvenih, ekonomskih i znanstvenih konstelacija koje proizvode i omogućuju nesputanu ekspanziju ljudskih moći i agresivno eksploatiranje prirode i njezinih resursa. Na toj osnovi definira se nastanak i pojam ekologije kao kritičke svijesti i strateškog zahtjeva za očuvanje životne ravnoteže, kao i svijesti o potrebi temeljne promjene odnosa čovjeka i prirode. U tom okviru ispituju se vodeći pojmovi prirode, čovjeka i života, ekoloških sustava i ekoloških modela.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način polaganja ispita: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. R. Supek: Ova jedina zemlja. Zagreb: Globus, 1989. 2. A. Giddens: Sociologija (poglavlja o okolišu i riziku). Zagreb: Globus, 2007. 3. R. Marx: Kapital: pledoaje za čovjeka. Zagreb: Naklada Zadro, 2009. 4. H. Jonas, Princip odgovornost. V. Masleša, Sarajevo, 1990 5. M. Horkheimer: Kritika instrumentalnog uma. Zagreb: Globus, 1988. 6. C. F. von Weizsäcker: Jedinstvo prirode. Sarajevo: Veselin Masleša, 1988. 7. O. Čaldarević, J. Šarinić: 'Suvremena komunikacijska tehnologija i urbana sredina – Prost or, mjesta, vrijeme'. U: <i>Socijalna ekologija</i>, 2008, 17/4. 8. I. Cifrić: Socijalna ekologija. Zagreb: Globus, 1989. 9. I. Cifrić: Leksikon socijalne ekologije. Zagreb: Školska knjiga, 2013.
<p>Dodatna i preporučena literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Capra, F: Vrijeme preokreta. Zagreb: Globus, 1986. 2. Clark, J. Renewing the Earth. Lonon: Green Print, 1990. 3. C. Merchant: Radical Ecology. New York: Routledge, Cahapman & Hall Inc., 1992. 4. M. Bookchin: Toward an Ecological Society. Black Rose Books, 1996. 5. Bookchin, M. The Philosophy of Social Ecology. Black Rose Books, 1995.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija znanja i znanosti; FIL SOC 308
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, jednopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) 2 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 4.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i seminari
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente sa najvažnijim implikacijama uvjetovanosti znanja, pogotovo znanstvene spoznaje, društvenim kontekstom. U okviru ove sociološke discipline znanje se pojavljuje kao društveni fenomen, ovisan o povijesnoj situaciji, najvažnijim društvenim institucijama, vladajućoj ideologiji, klasnim i drugim grupnim interesima, odnosima moći, društvenim pozicijama onih koji ga proizvode i njime raspolažu. Studenti bi trebalo da steknu posebne uvide i kritičku svijest o historijskoj, društvenoj, kulturnoj i političkoj uvjetovanosti znanja i znanosti, pogotovo društvenih znanosti. Posebna pažnja će biti posvećena konkretnim analizama novije povijesti društvenih znanosti u domaćem okrilju i epistemološkom prijelomu do kojeg je doveo pad socijalizma.
Sadržaj predmeta: Izučavat će se osnovni pojmovi, najutjecajnije teorije i glavne metode sociologije teorije. Kroz historiju ideja i novijih socioloških teorija nastojat će se pokazati kako znanje ne stoji samo za sebe, kao univerzalan, objektivan i istinit korpus činjenica i teorija. Naročita pažnja će biti posvećena otkrivanju konkretnih niti i silnica ovisnosti znanja društvenih znanosti i humanističkih disciplina o društvenoj osnovi, o društvenim sukobima i interesima, o ideologiji i konkretnim mrežama odnosa moći. Teorijski uvidi i konkretne analize će stalno ustrajavati na pitanju: sociološki relativizam versus epistemološka neovisnost znanstvenog znanja. U središtu zanimanja će biti pored znanja prirodnih znanosti i ideološka funkcija društvenih znanosti i politička uloga akademskih institucija u konkretnim odnosima dominacije unutar jednog društva. Klasici sociologije znanja će biti predstavljeni: Marx, Durkheim, Mannheim, Elias, Berger i Luckmann, Foucault, Kuhn itd. Važan segment studiranja će biti i kulturna uvjetovanost znanja, tako da će i etnološki/antropološki pristupi ovoj problematici biti otvoreni kroz radove eminentnih autora.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Berger, P. L., Luckmann, T.: Socijalna konstrukcija zbilje. Zagreb: Naprijed, 1992. 2. G. Devereaux, Komplementaristička etnopsihoanaliza. Zagreb: August Cesarec, 1990. 3. N. Elias, O procesu civilizacije. Zagreb: Antibarbarus, 1998. 4. M. Foucault, Nadzirati i kažnjavati. Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 1997. 5. M. Foucault, Arheologija znanja. Beograd: Plato, 1998. 6. R. Koselleck, Kritika i kriza. Beograd: Plato, 2001. 7. T. Kuhn, Struktura znanstvenih revolucija. Zagreb: Jesenski i Turk, 2002. 8. D. McLellan, Ideology. London: Open University Press, 1991. 9. J.-F. Lyotard, Postmoderno stanje. Zagreb: Ibis grafika, 2005. 10. K. Manhajm, Ideologija i utopija. Beograd: Nolit, 1978. 11. K. Marx, Njemačka ideologija. Beograd: Kultura, 1964. 12. E. W. Said, Orijentalizam. Beograd: Biblioteka XX vek, 2008. 13. U. Vlasisavljević: Lepoglava i univerzitet. Sarajevo: MaunaFe, 2003. 14. V. Milić: Sociologija saznanja. Sarajevo: Veselin Masleša, 1986.
Dodatna i preporučena literatura: 1. E. Messer-Davidow, D. R. Shumway, D.J. Sylvan: Knowledge. University of Virginia Press, 1993. 2. I. Lakatoš i A. Masgrejv: Kritika i rast saznanja. Beograd: Plato, 2003.

Naziv predmeta i šifra: Teorijska sociologija, FIL SOC 309
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, jednopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) ECTS 3.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa najsavremenijim makrosociološkim i mikrosociološkim teorijama u klasičnom i savremenom sociološkom diskursu i ukazivanje na mogućnost ili nemogućnost prevladavanja rascjepa između makro i mikro pristupa u sociologiji, te na izgradnji nove jedinstvene sociološke paradigme. Upoznavanje studenata sa osnovnih koncepcijama mikrosocioloških teorijskih pravaca, posebno mikrointerakcionizma, potom sa makrosociološkim teorijama i ukazivanje na problem pozicioniranja socijalnog kauzaliteta na nivo makro, mezo ili mikro skale.
Sadržaj predmeta: O sociološkoj teoriji i njenoj konceptualizaciji Paradigme, programi i istraživačke tradicije u sociologiji Mikro i makro pristup Socijetalnost i konfliktnost kod Simmela Ja, mi i drugi u Meadovom mikrointerakcionizmu Društvo kao simbolička interakcija kod Blumera Društveni status i društvena uloga Metodologija Maxa Webera; razumijevanje i objašnjenje Teorija kompleksnosti i konstitucija socijalnog poretka Teorija socijalnih aktera Strukturacijska teorija – prevladavanje mikro makro jaza u sociologijskoj teoriji kod Giddensa Pojam strukture, osnovni pojmovi strukturalne analize Društvena struktura Karakteristike populacije kao “elementi strukture” Klasna struktura i socijalna stratifikacija; elementi globalne strukture društva Marksizam kao teorijska i socijalna perspektiva Ideologija i utopija K Mannheim Emile Durkheim – podjela rada – represivno vs. kooperativno pravo i kriza evropske moderne Teorija razmjene – George Homans nasuprot Clode Levi Straussu Prevladavanje mikro makro jaza u teoriji razmjene Petera Blaaua Teorija otvorenih sustava Bertalanffy – Buckley - Luhmann Komunikativni um kao intermedij makro i mikro iskustva, J. Habermas
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. S.Fočo: Sociologija. Sarajevo:Svjetlost, 2011. 2. N. Mouzelis: Sociologijska teorija - što je pošlo krivo? Zagreb: Jesenski i Turk, 2000. 3. G. Ritzer: Suvremena sociologijska teorija. Zagreb: Globus, 1997. 4. T. Parsons: The social system. Glencoe, Ill. : Free Press, 1951 5. A.Giddens: ThE Constitution of Society. Outline of the Theory of Structuration. Polity, 1986. 6. J. Habermas: Theory of Communicative Action I i II (odabrana poglavlja). Polity, 1991. 7. K. Mannheim: Ideologija i utopija. Beograd: Nolit, 1978. 8. G. H. Mead: Um, osoba i društvo. Sa stanovišta socijalnog bihejvioriste. Zagreb: Jesenski i Turk, 2003.

Dodatna i preporučena literatura:

1. V. Afrić: Struktura sociološke teorije. Zagreb: Naprijed, 1989.

2. J. C. Alexander, B. Giesen, R. Munch & N. J. Smelser (eds.): The Micro-Macro Link. London: University of California Press, 1987.

Naziv predmetâ i šifra: Primjenjena sociologija, FIL SOC 310
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar; jednopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi; ECTS 6; dvopredmetni studij (sociologija i druga studijska grupa) ECTS 3.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim teorijskim i istraživačkim konceptima u kvantitativnoj i kvalitativnoj metodologiji u sociologiji. Studenti će raditi na tekstovima autora koji afirmiraju pozitivističke ili postpozitivističke paradigme u sociologiji, kao i one teorije koje suvojem analizama doprinose afirmiranju i razvoju kvalitativnog metodološkog pravca (interpretativizam, konstruktivizam, postmodernizam, kritička teorija, poststrukturalizam, neomarksizam, teorije svakodnevnice, etc.) Studenti će raditi i na aplikativnoj dimenziji ovih metodoloških paradigmi kroz terenske faze istraživanja i kroz matematičko-statističke analize socijalnih varijabli.
Sadržaj predmeta: Struktura kvantitativnih nacrtâ istraživanja Tipovi eksperimentalnih nacrtâ istraživanja Etika istraživanja Metoda ankete Indeksi i ljestvice Struktura kvalitativnog nacrtâ istraživanja Socijalna konstrukcija zbilje i konstituiranje značenja Fenomenološka sociologija i etnometodologija Validnost kvalitativnih podataka i organičenja kvalitativne metodologije
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Statistike u društvenim istraživanjima (FIL SOC 208)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. S. Fočo: Sociologija. Sarajevo: Svjetlost, 2011. 2. A. Halmi: Kvalitativna metodologija u društvenim znanostima. Zagreb: Pravni fakultet u Zagrebu - Studijski centar socijalnog rada, 1996. 3. I. Kuvačić: 'O prednostima i nedostacima kvalitativnog pristupa u sociologiji'. <i>Revija za sociologiju</i> . 3(3-4): 72-88, 1973. 4. A. Leburić: Case study istraživanje - kompleksan metodološki pristup u sociologiji. Doktorski rad. Zagreb: Filozofski fakultet, 1997. 5. O. Čaldarović: 'Kvalitativna metodologija čikaške sociološke škole'. <i>Revija za sociologiju</i> . 14(3-4):215-224, 1984. 6. Supek, R.: Ispitivanje javnog mnijenja. Zagreb: Naprijed, 1968. 7. Bo, S., Veber, F. Vodič kroz terensku anketu. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 2005. 8. Mozer, C.A. Metodi Anketiranja u istraživanju društvenih pojava. Beograd: Kultura, 1962.
Dodatna i preporučena literatura: 1. Marvasti, A. B. Qualitative Research in Sociology. London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications, 2004. 2. Babbie, E.: The Practice of Social Research. USA: Wadsworth, 2010.

Naziv predmeta i šifra: Uvod u filozofiju FIL FIL 101
Semestar, broj sati i broj bodova: 1 semestar, jednopredmetni studij filozofije, 1 sat predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 3; filozofija kao dvopredmetni studij, 1 sat predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 3; studij filozofije i sociologije, 1 sat predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 3.; Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj predmeta <i>Uvod u filozofiju</i> je da se studenti upoznaju sa <u>glavnim</u> problemskim sklopovima, glavnim filozofskim disciplinama, glavnim filozofskim pravcima, epohama i razmeđima filozofskih teorija, kroz filozofsku terminologiju bez ekstenzivnog historijskog pristupa izlaganja povijesti filozofije. Studentima se upoznaju sa (1) mjestom i ulogom filozofije u korpusu ljudskog znanja i (2) njenim odnosom prema znanostima, kako prirodnim tako društvenim i tehničkim. Pojam filozofije ovdje se određuje iz odnosa koji mišljenje kao mišljenje ima (3) prema svojoj historiji, (4) prema temeljnim filozofskim disciplinama kao kritička misao utemeljena na argumentaciji. Istovremeno se filozofija posmatra u (5) njenom teorijskom, praktičkom i poetičkom značenju. Predavanja otvaraju specifičan (6) pristup fundamentalnim filozofskim problemima i konceptima koji studente uvodi u stručni jezik filozofije, naročito u značenjsku jedinstvenost (7) filozofijske terminologije koja je od važnosti za pojam i biće filozofije. Tumačenjem porijekla i primjene ključnih filozofijskih pojmova, pitanja i datih odgovora, filozofija se pokazuje kao (8) univerzalni odnos ili svjetski dostignuti kapacitet racionalnog pristupa u životu starih istočnih civilizacija i (9) modernih zapadnih društava koji prosvjetiteljski spaja humane prakse i ideje nastale umnim sagledavanjem čovječanstva uopšte. Filozofski pristup se komparira sa (10) arhaičnim racionalitetom: teogonijskim, kosmogonijskim, mitologijskim, fiziologijskim (predsokratskim), i pokazuje njegovo (11) pojavljivanje u dijalektičkom, logičkom, metafizičkom, silogističkom obliku koje je metodološki uređeno i osvješćeno u filozofskim teorijama i sistemima. Predavanja pokazuju da (12) filozofska tradicija nije historijski nastala gomila knjiga i sistema, nego živi razvoj kritičkog mišljenja koje pokreće, konstruira i dekonstruira svaki predmet, svaki podatak, svaku informaciju koja se opire (13) refleksivnoj prirodi ljudskog znanja i ljudske svijesti koja se razvija na različite načine kroz znanost i umjetnost, kroz teorijski, praktički i poetički odnos kojeg stvaraju čovjek, svijet i jezik. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržaj predmeta: Sadržaj predmeta <i>Uvod u filozofiju</i> izlaže se kroz dva sklopa podjeljena na dva kolegija. U prvom se student upućuju u razlikovanje filozofske spoznaje i uvjerenja i znanstvenog dokaza utemeljenog u induktivnoj evidenciji i matematičkom opisu. Daje se početni pojam filozofije, pojam logosa, i pojam kriterija istinitosti u teogonijskim, kosmogonijskim i mitologijskim predstavama onoga što je totalitet bića (Sve / Jedno). Ovaj se koncept racionaliteta komparira sa metodski utemeljenim pristupom u dijalektičkom, analitičkom i silogističkom (logičkom) pristup u pitanjima koja se orijentiraju na antropološku ravan. Izdvaja se pristup kojeg ima tzv. prva filozofija ili metafizika koja napušta predsokratsku fiziologiku i usmjerava se na pitanja načina mišljenja, iskazivanja i klasifikacije pluralnog suspcstancijaliteta fizičkog svijeta u kategorijalnom aparatu mišljenja. U drugom kolegiju studenti se upoznaju sa filozofijskim disciplinama (ontologija, gnoseologija, etika, estetika, logika, aksiologija). Analizira se posebnost tematike i pristupa problemu unutar svake pojedinačne discipline. Studenti se dalje upoznaju sa epohama u povijesti filozofije, kao i sa ključnim filozofijskim pravcima i školama. Analiziraju se determinirajući kriteriji koji su uticali na ove podjele i klasifikacije. U komparativnom pristupu ukazuje se na filozofska pitanja i odgovore koji su nastali u istočno-azijskom svijetu, u arapskom svijetu, u Indiji i Kini, i na pitanja i odgovore koji su nastali u filozofskoj tradiciji zapadno-evropskog svijeta. Filozofija se ovdje posmatra kao dostignuta ravan racionalnog i metodskog rješavanja problema i donošenja odluka u svjetskim razmjerima kao opštečovječansko dobro, a ne kao tzv. helnsko čudo nastalo kod jednog evropskog naroda u jednom periodu razvoja čovječanstva uopšte. Studenti se dalje upoznaju sa filozofskom refleksijom u prirodi, o čovjeku, o religiji, o znanosti, o umjetnosti itd. Dalje se kroz predavanja i vježbe ukazuje na odnos između filozofije i drugih znanosti i znanstvenih disciplina. Objasni se posebnost disciplina kao što su filozofija jezika, filozofija uma, filozofija prirode, filozofija znanosti, filozofija biologije, filozofija matematike, filozofija filma, itd. Na kraju semestra analizira se i diskutira status i dometi filozofije u modernom društvu. Otvara se pitanje o budućnosti filozofije.

Preduvjeti za upis predmeta: nema

Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.

Obavezna literatura:

1. Theodor V. Adorno (1984): Filozofska terminologija. Uvod u filozofiju.
2. Blekburn, Sajmon (1999). Oksfordski filozofski rečnik. Novi Sad, Svetovi.
3. Robert C.Solomon & Kathleen M.Higgins (2006): The Big Questions. A Short Introduction to Philosophy. Wadsworth.
4. Erl, Vilijem Džejms (2005). Uvod u filozofiju. Beograd, Dereta.
5. Filipović, Vladimir (1965). Filozofski rječnik. Zagreb, Matica hrvatska.
6. Warburton, Nigel (1999). Filozofija. Osnove. Zagreb, Kruzak.

Dodatna i preporučena literatura:

7. Rasim Muminović (1998): Uvod u filozofiju. Sarajevo-Publishing. Sarajevo
8. Zelić, Ivan (2006). Vodič kroz filozofiju. Split, Verbum
9. Blackburn, Simon (2002). Poziv na misao. Poticajni uvod u filozofiju. Zagreb, AGM.
10. Angeles, P.A., Ed. (1992). The Harper Collins Dictionary of Philosophy. New York, Harper Perennial.
11. Kim, J. and Ernest Sosa, Ed. (1999). Metaphysics: An Anthology. Blackwell Philosophy Anthologies. Oxford, Blackwell Publishers Ltd.
12. Runes, D., Ed. (1942). The Dictionary of Philosophy. New York, The Philosophical Library, Inc.
13. Leaman, Oliver (2004). An Introduction to Classical Islamic Philosophy. Cambridge.
14. Filipović, Muhamed (2005): Filozofska istraživanja: filozofija, logika, jezik. Sarajevo-Publishing. Sarajevo.
15. Nagel, Thomas (2002). Što sve to znači? Vrlo kratak uvod u filozofiju. Zagreb, Kruzak.
16. Russell, Bertrand (2005). Mudrost Zapada. Split, Marjan tisak.
17. Russell, Bertrand (1951): The Problems of Philosophy. Oxford University Press.

Naziv predmeta i šifra: Historija filozofije I/1, FIL FIL 102
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, jednopredmetni studij filozofije: 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 7; filozofija kao dvopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4; studij filozofije i sociologije 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 6; Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od predsokratesovske kozmologije do sofističkog i Sokratesovog obrata ka čovjeku u društvu.
Sadržaj predmeta: Predavanja će krenuti razmatranjem okolnosti nastanka filozofije i znanosti u antičkoj Grčkoj i nastaviće pratiti razvoj pojedinih filozofija i "filozofskih škola" pri čemu će se posebna pažnja posvetiti postavljanju ključnih filozofskih pitanja i odgovora koji će biti prisutni i uticajni i u kasnijem mišljenju. Stoga je neophodno obratiti više pažnje na temeljne filozofske postavke predsokratesovskog perioda počevši od miletskih filozofa preko preko pitagorejaca, elejaca, atomista i pojedinih značajnih filozofa, poput Herakleitosa, Empedoklesa i Anaksagorasa, do kraja "kozmoškog perioda", odnosno do pojave prvih sofista. Na predavanjima će se objasniti zašto sofisti, prije svega Protagoras i Gorgias, odustaju od kozmoških istraživanja i zašto su se posvetili čovjeku i njegovom životu u zajednici. U centru Sokratesovog interesovanja, koji je također smatrao kozmologiju nepotrebnom, biće etički problemi, međutim, isto tako će se pokušati objasniti zašto nam je problem doći do historijskog Sokratesa i po čemu je njegov njegov metod originalan i komplementaran njegovoj etici. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. W. Windelband, <i>Povijest filozofije I</i>. Zagreb: Naprijed, 1988. 2. F. Koplston, <i>Istorija filozofije I</i>. Beograd: BIGZ, 1991. 3. M. N. Đurić, <i>Istorija helenske etike</i>. Beograd: Zavod za udžbenike I nastavna sredstva, 1997. 4. H. Diels, <i>Predsokratovci I, II</i>. Zagreb: Naprijed, 1983. 5. Diogenes Laertios, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i>. Beograd: BIGZ, 1964. 6. D. Marić, <i>Kinici i metafizika</i>. Zenica: Hijatus, 2000. i <i>Sokrates i kinici</i>. Zenica: Hijatus, 2002. 7. Platon: <i>Odrbrana Sokratova. Kriton</i>. Fedon. Beograd: BIGZ, 1985.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Filozofijski riječnik u redakciji Vladimira Filipovića.

Naziv predmeta i šifra: Historija filozofije I/2, FIL. FIL. 105
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, jednopredmetni studij filozofije, 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 8; filozofija kao dvopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4; studij filozofije i sociologije 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 5, Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od "sokratesovskih škola", preko Platona i Aristotelesa, do kraja antike.
Sadržina predmeta: Predavanja će krenuti razmatranjem "sokratesovskih škola", pri čemu će se obratiti pažnja na sličnosti i razlike sa Sokratesovom filozofijom. Najveći dio vremena u ovom semestru biće posvećeno Platonu i Aristotelesu. Detaljnije će se govoriti o njihovom doprinosu u različitim oblastima filozofije (u epistemologiji, metafizici, etici, psihologiji itd.). Više pažnje u razdoblju helenističko-rimske filozofiji biće povećano stoicizmu, skepticizmu i epikurejstvu, i na kraju semestra neoplatonizmu. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Historije filozofije I/1 (FIL. FIL. 102)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. W. Windelband. (1978): <i>Povijest filozofije I</i>. Zagreb: Naprijed. 2. F. Koplston (1988): <i>Istorija filozofije I</i>. Beograd: BIGZ. 3. M. N. Đurić (1987): <i>Istorija helenske etike</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 4. Diogenes Laertios, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i>. Beograd: BIGZ, 1964. 5. Platon, <i>Fedon; Država; Timej</i> 6. Aristoteles (1992): <i>Metafizika</i>. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada. 7. P. Gregorić i F. Grgić (2003): (eds.), <i>Aristotelova Metafizika</i>, samo prva dva teksta, str.33- 93. Zagreb: Kruzak. 8. P. Gregorić i F. Grgić, M. Hudoletnjak Grgić (eds.) (2005): <i>Helenistička filozofija</i>, samo prvo poglavlje, str. 1-29., Zagreb: Kruzak.
Dodatna i preporučena literatura: Filozofijski riječnik u redakciji Vladimira Filipovića. (1989): Zagreb: Matica hrvatska.

Naziv predmeta i šifra: Etika I, FIL FIL 107
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar; 3 sata predavanja i 3 sata vježbi; ECTS 7; filozofija kao dvopredmetni studij: 3 sata predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 4; studij filozofije i sociologije 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 5; Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da studenti/ce dobiju znanja o temeljnim problemima sa kojima se suočava etika kao praktična filozofija. Centralni etički pojmovi (dobro, ispravno, vrlina, dužnost, odgovornost, sloboda, autonomija itd.) će se eksplicirati unutar temeljnih tipova etičkih teorija: etika prirodnog zakona, etika prirodnih prava, utilitarizam, deontološka etika. Pokrenuta će biti pitanja primijenjene etike: životna sredina, bogati i siromašni, eutanazija. Ovladavanje sadržajima predmeta pruža studentima/cama nezaobilazan korpus znanja o etici, razvija etičku senzibilnost i sposobnost kritičkog razmišljanja unutar područja morala. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržaj predmeta: Predavanja će započeti objašnjenjem pojmova normativne etike, deskriptivne etike, meta etike i primijenjene etike, te ukazivanjem na značajna pomjeranja unutar zapadnoevropske etike kao filozofijske discipline. Četiri tradicionalne etičke teorije – Aristotelova, D. Humeova, I. Kantovaij. S. Millova će ukazati na tipove etičkih teorija unutar historije etičke misli. U sistematskom vidu biti će razmatrana pitanja domena morala i tri ose moralnog promišljanja, problem utemeljivanja u moralu i izazovi ontologije morala. Naročita pažnja će biti posvećena etikama univerzalnog poštovanja, reciprociteta i egalitarnosti, te ljudskim pravima, jednakosti i njenim implikacijama. Unutar ovih razmatranja biti će problematizirano razlikovanje između moraliteta i ćudorednosti, apstraktnom i konkretnom moralnom sopstvu, a naročita pažnja će biti posvećena mogućnosti sinteze etike pravila i etike vrline. Primijenjenoj etici i nekim od kompleksnih problema unutar nje biti će posvećena predavanja i seminari u drugom dijelu semestra. U ovome sklopu govorit će se o etici prirode i odgovornost prema budućim generacijama, te razmatrati bioetička pitanja o eutanaziji i izazovima novih reproduktivnih tehnologija. Završna razmatranja će se baviti temom bogatih i siromašnih, obavezi pomaganja i globalnoj pravdi.
Preuvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. P. Singer. (2004): <i>Uvod u etiku</i>. Novi Sad/Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 2. P. Singer. (2000): <i>Praktična etika</i>. Beograd: Službeni glasnik.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Aristotel. (1980): <i>Nikomahova etika</i>, Beograd: BIGZ. 2. Mil (1960): <i>Utilitarizam</i>, Beograd: Kultura. 3. Kant, I. (1981): <i>Zasnivanje metafizike morala</i>, Beograd: BIGZ. 4. McIntyre, A. (2000): <i>Kratka istorija etike</i>, Beograd: Plato.

Naziv predmeta i šifra: Historija filozofije II/1, FIL FIL 201
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, jednopredmetni studij filozofije: 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 8; filozofija kao dvopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 5; studij filozofije i sociologije 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 6; Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnim filozofskim problemima od srednjeg vijeka preko humanizma i renesanse do novovjekovnih rasprava filozofa empirističkog i racionalističkog usmjerenja. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržina predmeta: Predavanja iz srednjevjekovne filozofije će se koncentrirati na probleme odnosa razuma i vjere, te na problem univerzalija. Objasniće se opći povijesni, društveni i kulturni okvir za dolazak humanizma i renesanse, a posebna pažnja će se posvetiti filozofskim idejama toga vremena koje su imale snažan uticaj na kasnije mišljenje. Ukazaće se na stvaranje velikih sistema, pravaca i struja, empirizma i racionalizma u modernoj filozofiji sa posebnim akcentom na filozofski doprinos F. Bacona, R. Descartesa i J. Lockeja. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Historije filozofije I/1 (FIL FIL 102), Historije filozofije I/2 (FIL FIL 105)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. F. Koplston. (1989): <i>Istorija filozofije II: Srednjevjekovna filozofija</i>. Beograd: BIGZ. 2. V. Filipović (1983): <i>Filozofija renesanse</i>. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske 3. B. Petronijević. (1989): <i>Istorija novije filozofije</i>. Beograd: Nolit. 4. Augustin. (1987): <i>Ispovijesti</i>. Zagreb: Kršćanska sadašnjost. 5. T. Akvinski. (1976): <i>Dvije filozofske rasprave o istini</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 6. F. Bacon. (1964): <i>Novi organon</i>. Zagreb: Naprijed. 7. R. Descartes(1951): <i>Rasprava o metodi</i>. Zagreb: Matica hrvatska 8. R. Descartes. (1993): <i>Meditacije o prvoj filozofiji</i>. Zagreb: Demetra. 9. J. Locke. (2007): <i>Ogled o ljudskom razumu</i>. Zagreb: Naklada Breza.
Dodatna i preporučena literatura: Filozofijski riječnik u redakciji Vladimira Filipovića (1989): Zagreb: Matica hrvatska.

Naziv predmeta i šifra: Ontologija I/1, FIL.FIL.202
Semestar(semestri) i broj bodova: III semestar, jednopredmetni studij filozofije, 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 8; filozofija kao dvopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 5; studij filozofije i sociologije, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4; Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente sa osnovnim konceptima i tehnikama analitičke filozofije u XX stoljeću sa posebnim fokusom na ontološku problematiku. Pitanje koje će upravljati studijem izvjesnih nezaobilaznih djela klasičnih autora ove filozofske tradicije, dakle svih posebnih pitanja koja će biti postavljena, jeste pitanje referencije. Karakterističan pristup analitičke filozofije tradicionalna ontološka pitanja otvara polazeći od jezika upravo kao pitanja mogućnosti i opravdanosti (jezičkog) referiranja na stvari. Stoga će jezička analiza, uglavnom pojmljena kao stroga tehnika jezičko-logičkog razjašnjavanja, biti predstavljena kao sam osnovni sadržaj „prve filozofije“, tj. ontologije. Naročito će biti važno pokazati koliko tradicionalna ontološka problematika s njenim tehnikama interpretacije dobiva sa „jezičkim okretom“ i simboličkom logikom. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržina predmeta: Na predavanjima će se slijediti osnovni tok razvoja analitičke filozofije u XX stoljeću, ali gotovo isključivo na niti vodilji pitanja o referenciji. Stoga će historijski pristup biti podređen sustavnom izlaganju ontološke problematike. Najprije će biti predstavljena jezičko-analitička tradicija u posebnosti njenog pristupa, u svom karakterističnom načinu propitivanja i specifičnim tehnikama izlaganja. Strawsonov uvod u analitičku filozofiju zamišljen kao uvod u ontologiju/metafiziku će nam poslužiti kao pouzdan udžbenik. Zatim ćemo problematiku referencije uvesti kroz detaljne analize i interpretacije Fregeovog ogleada o smislu i značenju, Russellovog ogleada o denotaciji i Quineovog čuvenog spisa o uvjetima i načinima ontološkog pristanka. Nakon toga ćemo se baviti nekim od najvažnijih tema analitičke filozofije: singularnim terminima, predikatima, određenim i neodređenim opisima, kvantifikatorima i varijablama, itd. U prvom semestru bi studenti trebali da ovladaju najvažnijim terminima analitičke filozofije, da se upoznaju sa metodama analize i da upoznaju najvažnije aspekte ontološke problematike u okviru ove filozofske tradicije.
Način rada: Predavanja će, s jedne strane, služiti kao uvod u detaljno izučavanje klasičnih tekstova analitičke filozofije. Njihova svrha će biti da izlože kontekst nastanka pojedinog teksta, povijesni trenutak filozofskih istraživanja i debate u kojima je autor angažiran, tako da to predstavlja način da se pojedini segmenti jezičko-analitičke filozofije postupno i sistematski izlože. Na časovima vježbi studenti se bave interpretacijama zadatih tekstova. Neke najvažnije rasprave i poglavlja odgonetat će se i tumačiti „stav po stav“. Poseban naglasak će biti na zajedničkom interpretativnom radu i na poticanju rasprave među studentima. Uvijek će najmanje jedan student biti zadužen kao odgovorni izlagač teksta koji je dužan da se unaprijed pripremi da o tom tekstu referira. Predavanja će, s druge strane, nakon održanih uvodnih predavanja i seminarskih izučavanja izvornih tekstova opet zatvarati pojedine studijske segmente kao posebne nastavne jedinice i to u vidu sistematske elaboracije određene građe koja je sada dobila i konkretnu povijesnu dimenziju i kanonsku disciplinarnu formu. U toku svakog semestra studentje obavezan da pročita ona djela koja su u izvodima ili cjelovit oobradivna na predavanjima i vježbama, kao zadatu kritičku literaturu koja se bavi tim djelima i li njihovim pitanjima, a koja je navedena u ovom programu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: Posebni ogleadi: 1. Gottlob Frege: O smislu i značenju 2. Bertrand Russell: O denotaciji 3. Willard Van Orman Quine: O onome čega ima Knjige i zbornici: 1. Gottlob Frege, <i>Osnove aritmetike i drugi spisi</i> , KruZak, Zagreb, 1999. 2. Bertrand Russell, <i>Introduction to Mathematical Philosophy</i> , Longman, London, 2008. 3. V.O.V. Kvajn <i>Ontološka relativnost i drugi eseji</i> , Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci- Novi Sad 2007. 4. Peter F. Strawson, <i>Analiza i metafizika. Uvod u filozofiju</i> , KruZak, Zagreb, 1999.

5. Avrum Stroll (Ejvrum Strol), *Analitička filozofija u dvadesetom vijeku*, Dereta, Beograd, 2005
6. Ernst Tugendhat, *Jezičko-analitička filozofija*⁷. Samuel Gorovitz et al., *Philosophical Analysis*, McGraw-Hill, Inc., 1963. Robert R. Ammerman, *Classics of Analytic Philosophy*, McGraw-Hill Book Company, 1965.

Naziv predmeta i šifra: Historija istočnih filozofija I, FIL.FIL.104
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, 3 sata predavanja i 3 sata seminara, ECTS 7; filozofija kao dvopredmetni studij: 2 sata predavanja i 2 sat seminara, ECTS 4; studij filozofije i sociologije 3 sata predavanja i 3 sata seminara, ECTS 5; Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i seminari
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osnovni cilj ovog kolegija jeste da se student u zimskom semestru što temeljitije uvede u glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje «europocentrističkog» gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije –komparativistički pristup. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržaj predmeta: Osnovni cilj ovog kolegija jeste da se student u zimskom semestru što temeljitije uvede u glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje «europocentrističkog» gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Edward Said, <i>Orijentalizam</i>, «Svjetlost», Sarajevo, 1999.; 2. Čedomil Veljačić, <i>Razmeđa azijskih filozofija</i>, tom i i II, Sveučilišna naklada «Liber», Zagreb, 1978. (alternativno); 3. Čedomil Veljačić, <i>Filozofija istočnih naroda</i>, (hrestomatija, knjiga XI i XII), Nakladni zavod «Matica hrvatske», Zagreb, 1983. (alternativno);
Dodatna i preporučena literatura:- <ol style="list-style-type: none"> 1. Sarvepali Radakrišnan, <i>Indijska filozofija</i>, tom i i II, «Nolit», Beograd, 1964. (alternativno); 2. Đuzepe Tuči, <i>Istorija indijske filozofije</i>, «Nolit», Beograd, 1982. (alternativno); 3. Dušan Pajin, <i>Filozofija upanišada</i>, «Nolit», Beograd, 1980.; 4. Hiriyana, <i>Osnovi indijske filozofije</i>, «Naprijed», Zagreb, 1980. (alternativno); 5. Fung Ju-Lan, <i>Istorija kineske filozofije</i>, «Nolit», Beograd, 1971.; 6. James W. Heisig, <i>Filozofi ništavila: esej o Kyoto školi</i>, Kult B, Sarajevo, 2007. 7. Muhammed Iqbal, <i>Razvoj metafizike u Perziji</i>, «Connectum», Sarajevo, 2004.

Naziv predmeta i šifra: Estetika I, FIL FIL 204
Semestar i broj bodova: III semestar, jednopredmetni studij filozofije, 4 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 7; filozofija kao dvopredmetni studij, 3 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 5; studij filozofije i sociologije 2 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 4. Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija : predavanje i vježbe/seminari
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Nastavni predmet estetika ima cilj široko raskrivati problematiku estetike s o bzirom na napuštanja odnosa sa filozofijom. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržina predmeta: Estetika i filozofija Lijepo i umjetnost Pravci estetike S onu stranu estetike Zapad i Istok iz obzora umjetnosti Problematiziranje pojma umjetnik - stvaralac
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura i udžbenici: 1. K. Gilbert, H. Khun. (1969): Istorija estetike. Beograd: Kultura. 2. N. Hartman. (1968):Estetika. Beograd: Kultura. 3. M. Heidegger. (1982): Mišljenje i pevanje. Beograd: Nolit. 4. Jacques Derrida. (1988): Istina u slikarstvu. Sarajevo: Svjetlost
Preporučena literatura: 1. Djela antičke filozofije umjetnosti (Platon, Aristotel, Plotin) 2. Izbor iz djela klasičnih filozofa: Kant, Hegel, Schelling; po izboru. 3. Linda Hačion. (1996): Poetika postmodernizma. Istorija, Teorija, Fikcija, Novi Sad: Svetovi. 4. Arthur C. Danto. (1997): Preobražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak

Naziv predmeta i šifra: Historija filozofije II/2, FIL FIL 205
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, 3 sata predavanja i 3 sata vježbi ECTS 8; filozofija kao dvopredmetni studij, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4; studij filozofije i sociologije 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 6. Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnim filozofskim problemima od Leibniza, preko Spinoze, Berkeleyja, Humea, do prosvjetiteljstva. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržina predmeta: Detaljnije će se obraditi filozofije značajnih mislilaca poput Leibniza, Spinoze, Berkeleyja, Humea, pri čemu će se ukazivati na sličnosti i razlike u mišljenju ovih, kao i filozofa koji su obrađivani u prethodnom semestru. Također će se ukazati na ključne odrednice mišljenja ovog perioda. Pred kraj semestra obratiće se više pažnje na filozofiju prosvjetiteljstva. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispit iz Historije filozofije I/1(FIL FIL 102), Historije filozofije I/2 (FIL FIL 105), Historije filozofije II/1 (FIL FIL 201)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. B. Petronijević. (1992): <i>Istorija novije filozofije</i>. Beograd: Napredak. 2. D. Pejović. (1982): <i>Francuska prosvjetiteljska filozofija</i>. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske. 3. G. W. Leibniz. (1957): <i>Monadologija</i>. Beograd: Kultura. 4. B. Spinoza. (1970): <i>Etika</i>. Beograd: Klutura. 5. G. Berkeley. (1977): <i>Rasprava o principima ljudske spoznaje</i>. Beograd: BIGZ.(ili <i>Tri dijaloga između Hilasa i Filonusa</i>) 6. D. Hume. (1956): <i>Istraživanje o ljudskom razumu</i>. Zagreb: Kultura.
Dodatna i preporučena literatura: Filozofijski riječnik u redakciji Vladimira Filipovića (1989): Zagreb: Matica hrvatska

Naziv predmeta i šifra: Ontologija I/2 FIL FIL 206
Semestari broj bodova: IV semestar, jednopredmetni studij filozofije, 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 8; filozofija kao dvopredmetni studij, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4; studij filozofije i sociologije, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4. Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Produbiti uvide u krucijalne aspekte ontološke problematike u analitičkoj filozofiji na niti vodilji pitanja o referenciji. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržina predmeta: Najprije će biti detaljnije razmatrana problematika singularnih termina: vlastitih imena, određenih opisa, prirodnih vrsta i indeksikala. Posebno će biti izložena Russellova strategija parafraziranja, Quineovo preuzimanje takve metode i Strawsonova kritika Russella. Najvažnije teorije referencije će biti izložene. Osvijetljena će biti i problematika bliskosti i razlike između značenja, referencije i istine. Potom će naš interes biti usmjeren ka logičkom i ontološkom statusu generalnih termina, počevši od Fregeovog uvida u njihovu funkcija, preko ispitivanja kvazi-predikata i egzistencije kao predikata, pa do Tugendhatove kritike tradicionalnog shvaćanja koje još brani Husserl. Ispitivanje modaliteta stavova će nas odvesti ka teoriji govornih činova. Na vježbama će studenti detaljno iščitavati Russellovo <i>Istraživanje značenja i istine</i> i Quineovu knjigu <i>Riječ i predmet</i> .
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Ontologije I/1 (FIL FIL 202)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bertrand Rasel, <i>Istraživanje značenja i istine</i>, Otkrovenje, Beograd, 2008. 2. Ernst Tugendhat, Ursula Wolf, <i>Logish-semantische Propädeutik</i>, Reclam, Stuttgart, 1997 3. Willard Van Orman Quine, <i>Riječ i predmet</i>, KruZak, Zagreb, 1999. 4. Alex Orenstein, <i>Willard Van Orman Quine</i>, Twayne Publishers, 1977. 5. Christopher Hookway, <i>Quine: Language, Experience and Reality</i>, Polity Press, 1988. 6. Jack Kaminsky, <i>Language and Ontology</i>, Southern Illinois University Press, 1969. 7. Kent Bach, <i>Thought and Reference</i>, Oxford University Press, 1994. 8. Saul Kripke, <i>Imenovanja i nužnost</i>, Kruzak, Zagreb, 1997. 9. Hilary Putnam, <i>Reason, Truth and History</i>, Cambridge, Harvard University Press, 1979. 10. John Langshaw Austin, <i>How to do Things with Words</i>, Oxford University Press, 1975.

Naziv predmeta i šifra: Historija istočnih filozofija II, FIL FIL 108
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, 3 sata predavanja i 3 sata seminara, ECTS 7; filozofija kao dvopredmetni studij, 2 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 4; studij filozofije i sociologije, 3 sata predavanja i 3 sata seminara, ECTS 5.; Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i seminari
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Tijekom trajanja ljetnjeg semestra u islamsku filozofsku tradiciju i osnovne škole i predstavnike (značenje i koncept filozofije u islamu, definicija, izvori, metodologija, faktori utjecaja na nastanak, područja interesovanja islamske filozofije i njen odnos sa drugim islamskim naukama; grčka i sirijska pozadina te indijsko i perzijsko zaleđe i utjecaji). Potom, već na samom kraju da mu se ponudi pregled prinosa autora sa ovih prostora (islamska misao u Bosni i Hercegovini i Balkanu). Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržaj predmeta: Studenti prate ciklus predavanja iz arapsko-islamske filozofiju u ljetnjem semestru, gdje se svaka od uključenih tradicija nastoji promatrati u sklopu njihovih osnovnih škola i predstavnika – povlačeći moguće veze i dosluh između njih, uz poseban naglasak na osnovnoj terminologiji i terminološkim raščlambama. U toku svakog semestra student je obavezan da pročita <i>pet</i> djela po vlastitom odabiru za svaki semestar koja su se u izvodima ili cjelovito obrađivala na seminarima, kao i osnovnu kritičku literaturu o njima koja je navedena u ovom programu – uz obavezu da u dogovoru sa nastavnikom napiše dva seminarska rada na zadanu temu.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Historije istočnih filozofija I (FIL FIL 104)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. John L. Esposito, <i>Što bi svatko trebao znati o islamu</i>, FFDI, Zagreb, 2003. 2. S. H. Nasr, <i>Srce islama: trajne vrijednosti za čovječanstvo</i>, «El-Kalem», Sarajevo, 2002. 3. M.M. Sharif, <i>Historija islamske filozofije</i>, tom i i II, «August Cesarec», Zagreb, 1988.; 4. S.H. Nasr, <i>Tri muslimanska mudraca</i>, «El-Kalem», Sarajevo, 1993.; 5. Ebu Hamid al-Gazali, <i>Nesuvislost filozofa</i>, Zagreb, 1993. (alternativno); 6. Ibn Rušd/Averroes, <i>Nesuvislost nesuvislosti</i>, «Naprijed», Zagreb, 1988.
Dodatna i preporučena literatura:- <ol style="list-style-type: none"> 1. Hans Daiber, <i>Borba za znanje u islamu: neki historijski aspekti</i>, «Kult B», Sarajevo, 2004. 2. Hans Daiber, <i>Islamska filozofija: inoviranje i posredovanje između grčke i srednjovjekovne europske misli</i>, «Kult B», Sarajevo, 2007. 3. Oliver Leaman, <i>Izgnubljeno u prijevodu: eseji iz islamske i jevrejske filozofije</i>, «Buybook», Sarajevo, Buybook, 2004. 4. Amir Ljubović, <i>Logička djela Bošnjaka na arapskom jeziku</i>, Orijentalni institut u Sarajevu, 1996.

Naziv predmeta i šifra : Estetika II, FIL FIL 207
Semestar i broj bodova IV semestar, jednopredmetni studij filozofije 4 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 8; filozofija kao dvopredmetni studij, 2 sata predavanja i 1 sat seminara, ECTS 3; studij filozofije i sociologije, 2 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 4; Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija : predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj predmeta je temeljna orijentacija i razvijanje jednog osobitog odnosa spram živih vrijednosti postojećeg, lijepog, dobrog, istinitog. Obrazovanje i odgajanje kreativnosti u zapažanju umjetničkih djela kako ona ne bi ostala za recipijente učinak apstrakcije. Akcentiramo i razvijanje aksiološkog pristupa umjetnosti kako bi se zauzeli kritički stavovi prema podjeli umjetničkih djela na klasična i moderna. Cilj je razvijati kriterije znanstvenog izvođenja i donošenja zaključaka kao i njihove otvorenosti za nove šanse traganja u tajnu umjetnosti. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržina predmeta: Estetika i poimanje onog što se u iskustvu zbiva Rezultati utihnuća filozofije u pogledu umjetnosti Sistematska misao i njena pretenzija za pojmovno određenje – ukroćenje umjetnosti Moderna i postmoderna Kriza djela, estetiziranje životnog svijeta
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura i udžbenici: 1. K. Gilbert, H. Khun. (1969): Istorija estetike. Beograd: Kultura. 2. N. Hartman. (1968): Estetika. Beograd: Kultura. 3. M. Heidegger. (1982): Mišljenje i pevanje. Beograd: Nolit. 4. Jacques Derrida. (1988): Istina u slikarstvu. Sarajevo: Svjetlost.
Preporučena literatura: 1. Djela antičke filozofije umjetnosti (Platon, Aristotel, Plotin) 2. Izbor iz djela klasičnih filozofa: Kant, Hegel, Schelling; po izboru. 3. Linda Hačion. (1996): Poetika postmodernizma. Istorija, Teorija, Fikcija, Novi Sad: Svetovi. 4. Arthur C. Danto. (1997): Preobražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak.

Naziv predmeta i šifra: Historija filozofije III FIL, FIL 301
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, jednopredmetni studij filozofije, 4 sata predavanja i 4 sata vježbi ECTS 9; filozofija kao dvopredmetni studij, 3 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4; studij filozofije i sociologije, 4 sata predavanja i 4 sata vježbi, ECTS 7. Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: dva semestra
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj predmeta je pružiti studentima temeljna znanja iz oblasti filozofije njemačkog idealizma i glavnih tokova filozofije 19. i 20. stoljeća. Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je da studenti kroz sticanje potrebnih znanja, shvate povezanost različitih filozofijskih pravaca u filozofijskoj tradiciji. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja u posljednja dva stoljeća, što bi predstavljalo pretpostavku za razumijevanje suvremene situacije u filozofijskom mišljenju. Cilj nastave na predmetu <i>Historija filozofije III</i> jeste upoznati studente na studijskim grupama Odsjeka za filozofiju i sociologiju sa temeljnim filozofijskim orijentacijama od konca 18. do konca 20. stoljeća. Ovaj period povijesti filozofije ovdje treba biti izložen u osnovnim crtama, koje prate filozofijske tendencije od Kantovog „preloma mišljenja“ do Heideggerovih i post-heideggerijanskih interpretativnih i transformativnih nastojanja u filozofiji. U tom smislu Kantov „kopernikanski obrat“ i zasnivanje transcendentne filozofije, pokazuju se kao mjesto koje determinira kasnija filozofijska nastojanja, koja u konačnom imaju svoje značenje u suvremenim filozofijskim tendencijama, gdje se redefinišu pozicije metafizike u sustavu ljudskog znanja i filozofiju u cjelosti izvode na pravac neophodnosti njenog postavljanja na novim osnovama. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržaj predmeta: Glavne tematske cjeline koje će biti tematizirane u toku jedne nastavne godine: Kantovo zasnivanje kritike čistog uma. Zadaća metafizike i transcendentna filozofija kod Kanta. Aporije čistog uma. Arhitektonika čistog uma. Fichteova transcendentna filozofija. Jacobi i kritika njegove filozofijske misli. Schellingov transcendentni idealizam. Hegelov sistem filozofije. Mišljenje egzistencije u filozofiji 19. stoljeća. Nietzscheova kritika metafizike. Husserlovo zasnivanje fenomenologije. Jaspersova filozofija egzistencije. Heideggerova filozofija i filozofijska tradicija. Kritička teorija i Adornova kritika filozofijske tradicije. Fenomenološko promišljanje modernog svijeta. Suvremenost i tradicija u modernoj filozofiji. U prvom semestru studenti se upoznaju sa temeljnim značenjima Kantove filozofije. Ovdje je osnovno težište stavljeno na Kritiku čistog uma i Kritiku moći suđenja, temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofijskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku petog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike Immanuela Kanta, student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološkom značenju transcendentne logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentne filozofije, ali i njemačkog idealizma u cjelosti, na jednoj strani se interpretira kao u osnovi eksplicacija Kantove transcendentne filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji se u bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smislu Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealizma, ali kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentne filozofije.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz Historije filozofije I/1, Historije filozofije I/2, Historije filozofije II/1 i Historije filozofije II/2
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Immanuel Kant. (1990): Kritika čistog uma. Beograd: BIGZ. 2. Immanuel Kant. (1991): Kritika moći suđenja. Beograd: BIGZ. 3. F. W. J. Schelling. (1988): Forma i princip filozofije. Beograd: Nolit. 4. F. W. J. Schelling. (1986): Sistem transcendentnog idealizma. Zagreb: Naprijed. 5. J. G. Fichte. (1974): Učenje o nauci/Osnovi cjelokupnog učenja o nauci. Zagreb: Naprijed. 6. G. W. F. Hegel. (1987): Fenomenologija duha. Zagreb: Naprijed. 7. F. Nietzsche. (1975) Tako je govorio Zarathustra. Zagreb: Mladost. 8. E. Husserl. (1975/1976): Kartezijanske meditacije. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine.

Naziv predmeta i šifra: Ontologija II/1, FIL FIL 302

<p>Semestar(semestri) i broj bodova: V semestar, jednopredmetni studij filozofije, 3 sata predavanja i 3 sata seminara, ECTS 9; filozofija kao dvopredmetni studij, 2 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 4; studij filozofije i sociologije, 3 sata predavanja i 3 sata seminara, ECTS 6. Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.</p>
<p>Trajanje: jedan semestar</p>
<p>Tip kolegija: predavanje i seminari</p>
<p>Status predmeta: obavezan</p>
<p>Cilj predmeta: Na temelju povijesti ontologijskog pitanja istražiti povijesne modalitete tog pitanja koje je generiralo povijest metafizike subjektivnosti. U drugom koraku kojegij se bavi pitanjem kraja metafizike subjektivnosti, odnosno kritikom metafizike subjektivnosti i perenijalnih ontologija te alternativnim putovima filozofije. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.</p>
<p>Sadržaj predmeta: Polazeći od završne figure metafizike subjektivnosti u Hegelovoj filozofiji apsolutnog subjekta i njegovog temeljnog postulata o jedinstva bitka i mišljenja, te prateći figuru metafizike subjektivnosti u izvedbi Husserlove fenomenologije, dolazi se do „okreta ka egzistenciji“ i „filozofiji života“ i njihovim modalitetima. Istražuju se pitanje mogućnosti "nove ontologije" i fenomenologije životnog svijeta.</p> <p>Rad se odvija u obliku predavanja i seminara. Na temelju problemskih cjelina artikulira se tematski sadržaj seminaru. Rad u seminaru se bazira na analizi i tumačenju tekstova ili bitnih fragmenata osnovne literature, u obliku rasprave na definiranu temu, te o obliku samostalnih seminarskih radova studenata u kojima studenti analitički i/ili kritički referiraju zadatu temu, po načelima pisanja znanstvenog teksta sa pripadnom znanstvenom aparaturom. U toku svakog semestra student je obavezan da pročita ona djela koja su u izvodima ili cjelovito obrađivna na seminarima, kao i zadatu kritičku literaturu koja se bavi tim djelima ili njihovim pitanjima, a koja je navedena u ovom programu. U seminarskom obliku rada kao i u izradi seminarskih radova obavezna literatura može biti proširena adekvatnom kritičkom literaturom ili alternativnim naslovima dotičnog autora.</p>
<p>Preduvjeti za upis predmeta: nema</p>
<p>Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.</p>
<p>Literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. G. W. F Hegel. (1978): Fenomenologija duha. Zagreb: Naprijed. 2. T.W. Adorno. (1990). Tri studije o Hegelu. Sarajevo. Veselin Masleša. 3. T.W. Adorno. (1979): Negativna dijalektika. Beograd: BIGZ. 4. H. Marcuse. (1987): Um i revolucija. Sarajevo: Veselin Masleša. 5. H. Marcuse (1981): Hegelova ontologija i teorija povijesnosti. Sarajevo: Veselin Masleša. 6. A. Kojeve. (1990): Kako čitati Hegela. Sarajevo: Veselin Masleša. 7. F. Nietzsche. (1983): Rođenje tragedije iz dzh muzike. Zagreb: Zora. 8. F. Nietzsche. (1990): O koristi i šteti historije za život. Beograd: Grafos. 9. F. Nietzsche. (1975) Tako je govorio Zarathustra. Zagreb: Mladost 10. F. Nietzsche. (1988): Volja za moć. Zagreb: Mladost. 11. S. Kierkegaard. (1970): Pojam strepnje. Beograd: srpska književna zadruga. 12. S. Kierkegaard. (1979): Ili-ili. Sarajevo: Veselin Masleša. 13. Edmund Husserl. (2005): Logička istraživanja. Zagreb: Breza. 14. Edmund Husserl. (1990): Kriza znanosti. Zagreb: Globus.

Naziv predmeta i šifra: Teorija spoznaje [KLASIČNE TEORIJE SPOZNAJE] FIL FIL 303
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, jednopredmetni studij filozofije, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, ECTS 9; filozofija kao dvopredmetni studij, 1 sat predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 4; studij filozofije i sociologije, 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 6. Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni cilj ovog kolegija jeste da studentima pruži uvid u bit spoznajnog odnosa koji nastaje u triangulaciji između čovjeka, svijeta i jezika, uvid u funkcioniranje spoznajnih sposobnosti ljudskog bića u nižim kognitivnim aktivnostima (percepcija, memorija, pažnja) i višim kognitivnim aktivnostima (logičkoj i lingvističkoj), uvid u semantičku i strukturalnu dimenziju znanstvenog formuliranja spoznajnih uvida o sebi, o drugom i o svijetu. Stoga se teorija spoznaje istražuje kao najšira i najobuhvatnija osnova ljudskog znanju uopšte unutar koje se reflektiraju i fundiraju partikularne teorije i metode različitih područja spoznavanja. Studenti se upoznaju s ulogom različitih filozofskih i znanstvenih disciplina sa stanovišta sadržaja spoznaje, procesa spoznavanja, intencionalnosti, rekonstrukcije spoznajnog sadržaja u teoriji i praktičkom djelovanju. U realciju se dovode i proučavaju različite, katkada i potpuno suprotstavljene, koncepcije ontoloških i epistemoloških pretpostavki spoznajnog procesa kojem se u teoriji spoznaje pristupa sa stanovišta problematiziranja izvora i primjene spoznatog. Sadržaj predmeta izlaže se u 6 glavnih sklopova. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržaj predmeta: U prvoj polovini kolegija studenti se kroz sklop 1 (Fenomen i problem spoznaje) uvode u fenomen spoznajnog odnosa kroz razjašnjavanje subjekt-objekt odnosa koji se uzima u tradicionalnoj spoznajnoj teoriji kao odnos predmeta i mišljenja. Pri tome se ulazi u probleme mogućnosti ograničenja i proširenja spoznaje, odnosno u pitanje realnih i transcendentnih granica spoznaje. Kroz sklop 2 (Teorija spoznaje kao filozofska disciplina) studenti se upoznaju sa statusom teorije spoznaje kao filozofske discipline i onim pitanjima koja iz same filozofije dolaze u spoznajnoteorijsko razmatranje. Pri tome je relacija teorije spoznaje i logike od najveće važnosti za ekspliciranje i analizu spoznajnoteorijskih kapaciteta čovjeka i drugih fizičkih sistema koji upotrebljavaju simboličku reprezentaciju u kognitivnom procesu. Kroz sklop 3 (Osnovni problemi teorije spoznaje) razmatra se odnos mišljenja i iskustva unutar temeljnih filozofskih / spoznajnoteorijskih dihotomija apriornog i aposteriornog, imanentnog i transcendentnog u porijeklu sadržaja i kategorijalnoj izvornosti spoznajnog aparata. Na osnovu ovih razmatranja studenti se uvode u različite koncepte ili teorije istine (korespondencijsku, koherencijsku, konzistencijsku). U drugoj polovini kolegija studentima se izlažu tri sklopa povezanih topika suvremene teorije spoznaje. Kroz sklop 4 (Pregled glavnih orijentacija u teoriji spoznaje) student se upoznaju sa značajnim brojem relevantnih spoznajnoteorijskih pozicija: naivni realizam, naučni realizam, naturalizam, senzualizam, skepticizam, solipsizam, klasični i moderni racionalizam, transcendentalizam, liberarni empirizam, konstruktivizam, fizikalizam, fenomenalizam, pragmatizam, marksizam. Kroz sklop 5 (Savremena teorija naučnog spoznaje) pažnja se usmjerava na epistemologiju ili teoriju naučne spoznaje, na pitanja povezana sa strukturom naučne spoznaje te problem empirijskih osnova naučne spoznaje. Kroz sklop 6 (Teorijski i metodološki pluralizam) epistemološki fundacionalizam se kontrastira epistemološkim pluralizmom, stavovima filozofije holizma i pragmatizma. Time se otvaraju nove topike koncepta mogućeg iskustva za nova spoznajnoteorijska istraživanja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Jelena Berberović. Znanje i istina. Svjetlost, Sarajevo, 1972 2. Jelena Berberović. Racionalnost i jezik. Sarajevo, 2004. 3. Nijaz Ibrulj. Filozofija logike. Svjetlost Publishing, Sarajevo, 1999. 4. Nijaz Ibrulj. Stoljeće Rearanžiranja. Eseji o identitetu, znanju i društvu. Theoria, Sarajevo, 2005. 5. R. Dekart: Rasprava o metodi, Matica Hrvatska, Zagreb, 1951. 6. Dž. Lok: Ogled o ljudskom razumu, Naklada Breza, Zagreb, 2007. 7. Dž. Berkli: Rasprava o principima ljudskog saznanja, Beograd, BIGZ, 1977. 8. D. Hjum: Istraživanja o ljudskom razumu, Kultura, Zagreb 1956. 9. G. Lajbnic: Novi ogledi o ljudskom razumu, Veselin Masleša, Sarajevo 1986.

10. I. Kant: Kritika čistog uma, nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1984.
11. E.Husserl: Logička istraživanja, Naklada Breza, Zagreb, 2005.
12. B. Rasel: Ljudsko znanje, Nolit, Beograd, 1961.
13. L. Vitgenštajn: Filozofska istraživanja, Nolit, beograd, 1960.
14. Ejer: Problem saznanja, Nolit, beograd, 1963.

Dodatna i preporučena literatura:

1. Adam Morton. A guide through the theory of knowledge . Malden, MA : Blackwell Pub., 2003.
2. Nicholas Rescher. Epistemology : an introduction to the theory of knowledge. Albany : State University of New York Press, 2003.
3. Robert Audi. Epistemology : a contemporary introduction to the theory of knowledge . New York : Routledge, 2003.
4. Charlotte Hess and Elinor Ostrom (ed.). Understanding knowledge as a commons : from theory to practice. Cambridge, Mass. : MIT Press, 2007.
5. Barbara Herrnstein Smith. Scandalous knowledge : science, truth and the human. Durham, N.C. : Duke University Press, 2006.
6. Robert Hanna. Kant and the Foundation of Analytic Philosophy. Oxford, Clarendon Press, 2001.
7. P.F.Strawson. The Boundaries of Senses. Oxford University Press, 1972

Naziv predmeta i šifra: Etika II FIL FIL 203
Semestar, broj sati broj bodova: III semestar 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 7; filozofija kao dvopredmetni studij, 3 sata predavanja, ECTS 3; studij filozofije i sociologije 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 6. Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj predmeta je uvođenje studenata/tica u jednu od centralnih debata 20. stoljeća: debatu između univerzalističkih etičkih i političkih učenja, s jedne strane, komunitarizma, feminizma i postmodernizma, s druge. Autori/ce čija će se učenja djelomično izlagati su: J. Rawls, J. Habermas, L. Kohlberg, Ch. Taylor, A. MacIntyre, C. Gilligan, S. Benhabib, M. Foucault, J. Derrida, M. Young, Ch. Mouffe. Ovladavanje sadržajima predmeta pruža studentima/cama nezaobilazan korpus znanja o savremenoj etici i političkoj filozofiji, razvija etičku senzibilnost i sposobnost kritičkog razmišljanja unutar područja političke moralnosti. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržaj predmeta: Predavanja će započeti izlaganjem etičkih teorija koje u centar svog propitivanja stavljaju pitanje «Koje norme treba da rukovode našim zajedničkim životom?», a ne «Kakva vrst osobe želim da postanem?», pri čemu se zadaća moralne teorije sastoji u razjašnjavanju i opravdavanju «nepriistrasnog stajališta» ili «moralnog gledišta» sa kojeg se mogu procijeniti normativne prepirke.
Moralni i politički univerzalizam, tj. prosvjetiteljska tradicija u etici i politici, koja se proteže od I. Kanta do J. Rawlsa, J. Habermasa i L. Kohlberga, se našla pod kritikom komunitarista, feministica i postmodernista/kinja. Unutar debate univerzalizam/partikularizam će se tokom predavanja ispitivati teza o primarnosti ispravnog nad dobrim, liberalno atomističko shvatanje društva i apstraktnog sopstva.
Univerzalističke teorije su bile i predmet feminističkih napada s obzirom na «univerzalizaciju maskuliniteta» u modernoj političkoj i moralnoj misli. U ovom sklopu će se propitivati distinkcija spola i roda, tijela i uma, prirode i kulture, te adekvatnost i koherentnost koncepcije neorođenog/neseksualiziranog sopstva.
Posljednji set predavanja će se odnositi na postmodernističku kritiku, ali i reinterpretaciju Habermasove etike diskursa i njegovog deliberativnog modela demokracije. Za razliku od Habermasa koji je bio isuviše privržen idejama nepristrasnosti, univerzalnosti i homogene javne sfere, I. M. Young uvodi ideal heterogene javne sfere i asimetričnog reciprociteta.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Rawls, J. (1998): <i>Politički liberalizam</i> , Beograd: Filip Višnjić. 2. Taylor, C. (2002): <i>Bolest modernog doba</i> , Beograd: Beogradski krug. 3. MacIntyre, A. (2006): <i>Traganje za vrlinom</i> , Beograd: Plato. 4. Habermas: <i>Borbe za priznanje u ustavnim demokratskim državama</i> , Sarajevo 1996.
Dodatna preporučena literatura: 1. Kiš, J. (1998): <i>Savremena politička filozofija</i> . Sremski Karlovci 7 Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 2. Jasminka Babić-Avdispahić. (2005): <i>Etika, demokracija, građanstvo</i> , Sarajevo: Svjetlost.

Naziv predmeta i šifra: Historija filozofije III, FIL FIL 304
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, jednopredmetni studij filozofije, 4 sata predavanja i 4 sata vježbi ECTS 8; filozofija kao dvopredmetni studij, 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 4; studij filozofije i sociologije, 4 sata predavanja i 4 sata vježbi, ECTS 8. Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: dva semestra
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studijem temeljnih orijentacija filozofijske misli 19. i 20. stoljeća, počevši od Kantovog zasnivanja metafizike i predstavljanja značaja njegove filozofije za kasnije filozofijske tokove, studenti trebaju steći zaokruženu sliku o zadaćama i povijesnim tendencijama filozofije u svim njenim povijesnim pravcima. Na ovaj način studenti će dobiti uvid u cjelinu filozofijske misli i kompetentno moći prepoznavati najvažnije odrednice pojedinih povijesnih perioda. Studenti će kroz uvid u literaturu steći temeljna znanja o filozofijskim orijentacijama ovog periodu, prijemima u mišljenju i povijesnim mijenama koje su odredile sadržaj filozofije ovog vremena. Oni će moći kompetentno razlikovati koncepte metodologije, metoda i povijesno-filozofijskih uvida, vrste filozofijskog posmatranja, te će razviti sposobnost vođenja interaktivnih rasprava i pisanja eseja koji će kompetentno izlagati temeljne sadržaje pojedinih načina tematiziranja glavnih filozofijskih pitanja u jednom vremenu. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržaj predmeta: U drugom semestru izlaganja nastava se fokusira na razmatranje filozofije poslije Hegela i njemačkog idealizma, ali razmatranje koje ima povijesno-filozofijsku širinu cjeline nastojanja koja su izražena u filozofiji kraja devetnaestog stoljeća. Ovdje se ne radi o historijskim analizama, nego razumijevanju živog značenja povijesnosti koje filozofija ovog perioda u svojoj glavnoj tendenciji nosi sa sobom. Posebna pažnja bit će posvećena prelazu stoljeća u filozofiji i Heideggerovom zasnivanju fundamentalne ontologije, kao putu prevladavanja metafizike i kritike tradicionalnog filozofijskog mišljenja koje nije poštivalo ontološku diferenciju. Na taj način se Heidegger pojavljuje kao ključno mjesto filozofije 20. stoljeća i referentna odrednica prema kojoj se sagledava cjelokupna misao ovog perioda. Kraj semestra sadrži završna razmatranja o suvremenoj filozofijskoj misli i razlike između onoga što u filozofiji možemo odrediti kao tradicionalno i onoga što određujemo kao suvremeno mišljenje.
Preduvjeti za upis predmeta: Položeni ispit iz Historije filozofije III, I semestar, FIL FIL 301
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. K. Jaspers. (1989): <i>Filozofija</i>. Sremski Karlovci : Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 2. M. Heidegger. (1985): <i>Bitak i vrijeme</i>. Zagreb: Naprijed. 3. M. Heidegger. (2000): <i>Šumski putevi</i>. Beograd: Plato. 4. H. G. Gadamer. (1978): <i>Istina i metoda</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 5. J. Habermas. (1988): <i>Filozofski diskurs moderne</i>. Zagreb: Globus. 6. B. Waldenfels. (1991): <i>U mrežama životnog svijeta</i>. Sarajevo: Logos. 7. M. Frank. (1994): <i>Kazivo i nekazivo</i>. Zagreb: Naklada MD 8. S. Kierkegaard. (1979): <i>Ili-ili</i>. Sarajevo: Veselin Masleša.

Naziv predmeta i šifra: Ontologija II/2; FIL FIL 305
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar, jednopredmetni studij filozofije, 3 sata predavanja i 3 sata seminara, ECTS 8; filozofija kao dvopredmetni studij, 2 sata predavanja i 2 sata seminara, ECTS 4; studij filozofije i sociologije 3 sata predavanja i 3 sata seminara, ECTS 8. Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.
Trajanje: jedan semester
Tip kolegija: predavanje i seminari
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Na temelju figure „kritika metafizike“ istražuje se epohalni „okret ka egzistenciji“, odnosno, njegovi modalitete u filozofiji egzistencije I filozofije života, u egzistencijalnoj analitici odnosno u fundamentalnoj ontologiji, u novoj filozofskoj antropologiji te u novoj fenomenologiji životnog svijeta I tjelesnosti. U završnoj fazi kolegija istražuje se okret ka horizontu intersubjektivnosti I komunikativnog djelovanja, u filozofskom "jezičkom okretu", filozofskoj hermeneutici, transcendentno-jezičnoj pragmatic te u postmodernoj kritici logocentrizma. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Sadržaj predmeta: Model "nove ontologije" demonstrira se na primjeru Heideggerove fundamentalne ontologije, egzistencijalne analitike tu-bitka kao bitka-u-svijetu, odnosno unutar njegovih pitanje o smislu bitke te o istini i povijesnosti bitka. U okviru kritike henoloških i perenijalnih ontoloških projekata, istražuju se i aspekti filozofije egzistencije. Posebnu cjelinu predstavlja "lingvistic turn" u filozofiji, kao i otvaranje tematike intersubjektivnosti, komunikativnog djelovanja, transcendentno-jezičke pragmatike i filozofske hermeneutike kao teorije razumijevanja i sporazumijevanja. Završnu cjelinu predstavlja postmoderna kritika filozofije kao metafizike i spor moderne i postmoderne
Rad se odvija u obliku predavanja i seminara. Na temelju problemskih cjelina artikulira se tematski sadržaj seminara. Rad u seminaru se bazira na analizi i tumačenju tekstova ili bitnih fragmenata osnovne literature, u obliku rasprave na definiranu temu, te o obliku samostalnih seminarskih radova studenata u kojima studenti analitički i/ili kritički referiraju zadatu temu, po načelima pisanja znanstvenog teksta sa pripadnom znanstvenom aparaturom. U toku svakog semestra student je obavezan da pročita ona djela koja su u izvodima ili cjelovito obrađivna na seminarima, kao i zadatu kritičku literaturu koja se bavi tim djelima ili njihovim pitanjima, a koja je navedena u ovom programu. U seminarskom obliku rada kao i u izradi seminarskih radova obavezna literatura može biti proširena adekvatnom kritičkom literaturom ili alternativnim naslovima dotičnog autora.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Literatura : 1. Martin Heidegger (1985): Bitak i vrijeme. Zagreb: Naprijed. 2. Karl Jaspers. (1967): Filozofija egzistencije. Beograd: Prosveta. 3. Karl Jaspers. (1987): Duhovna situacija vremena. Novi Sad : Književna zajednica Novoga Sada. 4. Max Sheler, Položaj čovjaka u kozmosu. Sarajevo: Veselin Masleša. 5. H. Plessner . (1981): Stupnjevi organskog i čovjek. Sarajevo: Veselin Masleša. 6. A. Gehlen. (1974): Čovjek. Sarajevo: Veselin Masleša. 7. Bernhard Waldenfels. (1991): U mrežama životnog svijeta. Sarajevo: Veselin Masleša. 8. Jürgen Habermas (1988): Filozofski diskurs moderne. Zagreb: Globus. 9. J. Habermas. (2009): Između religije i naturalizma. Sarajevo: Tugra. 10. Karl-Otto Apel. (1980): Transformacija filozofije. Sarajevo: Veselin Masleša. 11. Hans Georg Gadamer. (1978): Istina i metoda. Sarajevo: Veselin Masleša. 12. Jacques Derrida. (2007): Pisanje i razlika. Sarajevo: Šahinpašić.

Naziv predmeta i šifra: Teorija spoznaje [Epistemologija] FIL FIL 306

<p>Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, jednopredmetni studij filozofije, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, ECTS 8; filozofija kao dvopredmetni studij, 2 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 4; studij filozofije i sociologije, 3 sata predavanja i 3 sata vježbi, ECTS 8. Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.</p>
<p>Trajanje: jedan semestar</p>
<p>Tip kolegija: predavanje i vježbe</p>
<p>Status predmeta: obavezan</p>
<p>Cilj predmeta: Osnovni cilj ovog kolegija jeste da studentima pruži uvid u bit spoznajnog odnosa unutar pristupa kojeg pružaju konceptualna i doktrinarna utemeljenja spoznaje na području moderne znanosti. Epistemologija se kao znanstvena i filozofska disciplina, povezana s logikom (logičkim calculusom, fuzzy logikom, informatikom) i matematikom razlikuje od klasične teorije spoznaje kao područje teorijskog utemeljenja i praktične verifikacije isključivo kognitivnih rezultata znanosti, društvenih i prirodnih. Student na kolegiju saznaje teorijska i praktična utemeljenja znanstvenih teorija, metode provjerljivosti znanstvenih tvrdnji, paradigme znanstvenih otkrića i njihov odnos prema istraživanjima osnova znanosti. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.</p>
<p>Sadržaj predmeta: Sadržaj predmeta izlaže se u tri glavna sklopa. Kroz sklop I: (Pregled glavnih orijentacija u teoriji spoznaje) student se upoznaju sa značajnim brojem relevantnih spoznajnoteorijskih pozicija: naivni realizam, naučni realizam, naturalizam, senzualizam, skepticizam, solipsizam, klasični i moderni racionalizam, transcendentalizam, liberarni empirizam, konstruktivizam, fizikalizam, fenomenalizam, pragmatizam, marksizam. Kroz sklop II: (Savremena teorija naučnog spoznaje) pažnja se usmjerava na epistemologiju ili teoriju naučne spoznaje, na pitanja povezana sa strukturom naučne spoznaje te problem empirijskih osnova naučne spoznaje. Kroz sklop III: (Teorijski i metodološki pluralizam) epistemološki fundacionalizam se kontrastira epistemološkim pluralizmom, stavovima filozofije holizma i pragmatizma. Time se otvaraju nove topike koncepta mogućeg iskustva za nova spoznajnoteorijska istraživanja.</p>
<p>Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta Teorija spoznaje [<i>Klasične teorije spoznaje</i>], FIL FIL 303.</p>
<p>Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja i ocjenjivanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.</p>
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jelena Berberović (1972): <i>Znanje i istina</i>. Sarajevo: Logos. 2. Jelena Berberović. (2004): <i>Racionalnost i jezik</i>. Sarajevo: Logos. 3. Nijaz Ibrulj (2005): <i>Stoljeće Rearanžiranja</i>. Sarajevo: Theoria. 4. H. Rajhenbah (1964): <i>Radanje naučne filozofije</i>. Beograd: Nolit. 5. Dž. Djui (1962): <i>Logika, teorija istraživanja</i>. Beograd: Nolit. 6. K. Poper (1973): <i>Logika naučnog otkrića</i>. Beograd: Nolit. 7. T. Kun (1974): <i>Struktura naučnih revolucija</i>. Beograd: Nolit. 8. P. Fajerabend (1987): <i>Protiv metode</i>. Sarajevo: Veselin Masleša.
<p>Dodatna i preporučena literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adam Morton. <i>A guide through the theory of knowledge</i>. Malden, MA : Blackwell Pub., 2003. 2. Nicholas Rescher. <i>Epistemology : an introduction to the theory of knowledge</i>. Albany : State University of New York Press, 2003. 3. Robert Audi. <i>Epistemology : a contemporary introduction to the theory of knowledge</i>. New York : Routledge, 2003.

**NASTAVNI PROGRAMI
DRUGOG CIKLUSA STUDIJA SOCIOLOGIJE**

**JEDNOPREDMETNI STUDIJ
Studijska grupa: SOCIOLOGIJA**

Naziv predmeta i šifra: <i>Savremena sociologija I (FIL SOC 401)</i>
Semestar, broj sati i broj bodova: 1 semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente sa najznačajnijim sociološkim teorijama koje strukturiraju savremenu sociološku misao uz komparativan pristup nekim osnovnim smjernicama klasičnih socioloških teorija. <i>Savremena sociologija I</i> će se fokusirati na analiziranje savremenih društvenih konstelacija koje su se konfigurirale tokom prve polovice XX stoljeća sa kulminiranjem u ideju strukturalnog funkcionalizma kako u teorijsko-konceptualnom, tako i u metodološkom smislu.
Sadržaj predmeta: Pregled najznačajnijih savremenih socioloških teorija Savremene teorijske spoznaje o društvu Savremene empirijske spoznaje o društvu Kritička teorija društva Savremeni problemi društva. Prilog izučavanju devijacija na mikro i makrosociološkoj razini istraživanja socijalnih fenomena. Teorije nacije, Fenomen nacionalizma i tipologija nacionalizma Globalizacija Procesi tranzicije i transformacije društva. Transformacija elemenata društvene strukture i transformacija strukture kao takve.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Salih Fočo: Sociologija. Sarajevo: Svjetlost, 2011. 2. Salih Fočo: Ogledi o tranziciji. Zenica: Dom Štampe, 2005. 3. Anthony Giddens: Sociologija. Globus: Zagreb, 2007. 4. George Ritzer: Savremena sociologijska teorija. Zagreb: SNL, 1997. 5. Georg Herbert Mead. Um, osoba, društvo. Sa stajališta socijalnog bihevioriste. Zagreb: Jesenski i Turk, 2003. 6. Ulrich Beck: Pronalaženje političkog. Prilog teoriji refleksivne modernizacije. Zagreb: Jesenski i Turk, 2001. 7. Anthony Giddens: Posledice modernosti. Beograd: Filip Višnjić, 1998. 8. Talcott Parsons i dr.: Društva. Beograd: Vuk Karadžić, 1969. 9. N. Luhmann: Društvo društva I-II. Zagreb: Naklada Breza, 2011. 10. Talcott Parsons: The Social System. London: The Free Press, 1951.

Naziv predmetâ i šifra: <i>Savremena sociologija II (FIL SOC 404)</i>
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente sa najznačajnijim sociološkim teorijama koje strukturiraju savremenu sociološku misao uz komparativan pristup nekim osnovnim smjernicama klasičnih socioloških teorija. <i>Savremena sociologija II</i> koja se kao kolegij sluša u toku II semestra analizirat će savremene sociološke teorije od postparsonsovskog perioda do sadašnjih strujanja u sociološkom konceptuačnom i praktičnom diskursu, kao i savremena tendencije metodološko-praktične analize socijalnih fenomena intenzivne moderne (Giddens) i postmoderne.
Sadržaj predmeta: Pregled najznačajnijih savremenih socioloških teorija Savremene teorijske spoznaje o društvu Savremene empirijske spoznaje o društvu Kritička teorija društva Savremeni problemi društva. Prilog izučavanju devijacija na mikro i makrosociološkoj razini istraživanja socijalnih fenomena. Teorije nacije, Fenomen nacionalizma i tipologija nacionalizma Globalizacija Procesi tranzicije i transformacije društva. Transformacija elemenata društvene strukture i transformacija strukture kao takve.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz <i>Savremene sociologije I (FIL SOC 401)</i>
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Salih Fočo: Sociologija. Sarajevo: Svjetlost, 2011. 2. Salih Fočo: Ogledi o tranziciji. Zenica: Dom Štampe, 2005. 3. Anthony Giddens: Sociologija. Globus: Zagreb, 2007. 4. George Ritzer: Suvremena sociologijska teorija. Zagreb: SNL, 1997. 5. Talcott Parsons: The Social System. London: Glenloe Press, 1951. 6. Pierre Bourdieu: Logic of Practice. Stanford University Press, 2002. 7. Anthony Giddens: Constitution of Society. Polity Press, 1986. 8. Erving Goffman: Kako se predstavljamo u svakodnevnom životu. Beograd: Geopoetika, 2000. 9. Manuel Castells: Uspon umreženog društva (odabrana poglavlja). Zagreb: Golden Marketing, 2000. 10. Jürgen Habermas: Filozofski diskurs moderne (odabrana poglavlja). Zagreb: Globus, 1988. 11. Jürgen Habermas: Problemi legitimacije u kasnom kapitalizmu. Zagreb: Naprijed, 1982. 12. Z. Bauman: Tekuća modernost. Zagreb: Pelago, 2011. 13. G. Ritzer: Mekdonaldizacija društva. Zagreb: Jesenski i Turk, 1999. 14. W. L. Neumann: Basics of Social Research. University of Wisconsin-Whitewater, 2012.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija moći i ljudskih prava I (FIL SOC 402)

Semestar, broj sati i broj bodova: I II semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta: Proučavanje moći kao najvažnijeg društvenog fenomena je danas osnovni cilj društvene nauke. Historija fenomena moći je povezana s historijom ljudskog društva, nastankom države i oblicima njene vlasti. Danas je ovaj fenomen usko povezan s afirmacijom ljudskih prava, demokratizacijom države i globalizacijom svijeta. U današnjem konfliktom svijetu koga karakteriziraju globalizacija sile i terorizma, proučavanje odnosa moći i ljudskih prava je od prvorazrednog teorijskog i praktično-političkog značaja.</p>
<p>Sadržaj predmeta: studenti se upoznaju sa temeljnim značenjima kategorije moći kao takve, odnosa između moći, politike i vlasti, problema legitimiteta i legalnosti moći. Studenti će se nastojati upoznati sa problemom i fenomenom državne moći i njenim sredstvima, sa tipovima državne moći, totalitarne moći i savremenim legitimitranjima moći.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: nema
<p>Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.</p>
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A. Giddens: Sociologija. Zagreb: Globus, 2007. 2. M. Weber: Vlast i politika. Zagreb: Jesenski i Turk, 1999. 3. R. Plant: Suvremena politička misao. Zagreb: Jesenski i Turk, 2002. 4. R. A. Dahl: Demokracija i njeni kritičari. Podgorica: CID, 1999. 5. J. Grey: Liberalizam. Zagreb: Politička kultura, 1999. 6. H. Arendt: Totalitarizam. Zagreb: Politička kultura, 1996. 7. R. Kalanj: Ideologija, utopija, moć. Zagreb: Jesenski i Turk, 2010. 8. M. Castells: Uspon umreženog društva. Zagreb: Golden marketing, 2000. 9. W. Kymlicka: Multikulturalno građanstvo. Zagreb: Jesenski i Turk, 2003. 10. J. K. Galbraith: Anatomija moći. Zagreb: Stvarnost, 1987. 11. A. Giddens: Treći put. Zagreb: Politička kultura, 1999. 12. U. Beck: Što je globalizacija? Zagreb: Vizura, 2003. 13. A. Giddens: Odbjegli svjet- kako globalizacija oblikuje naše živote. Zagreb: Jesenski i Turk, 2005.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija moći i ljudskih prava II (FIL SOC 405)
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta: Proučavanje moći kao najvažnijeg društvenog fenomena je danas osnovni cilj društvene nauke. Historija fenomena moći je povezana s historijom ljudskog društva, nastankom države i oblicima njene vlasti. Danas je ovaj fenomen usko povezan s afirmacijom ljudskih prava, demokratizacijom države i globalizacijom svijeta. U današnjem konfliktom svijetu koga karakteriziraju globalizacija sile i terorizma, proučavanje odnosa moći i ljudskih prava je od prvorazrednog teorijskog i praktično-političkog značaja.</p>
<p>Sadržaj predmeta: studenti se upoznaju sa temeljnim značenjima kategorije moći kao takve, odnosa između moći, politike i vlasti, problema legitimiteta i legalnosti moći. Studenti će se nastojati upoznati sa problemom i fenomenom državne moći i njenim sredstvima, sa tipovima državne moći, totalitarne moći i savremenim legitimitranjima moći.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Sociologije moći i ljudskih prava I (FIL SOC 402)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. R. A. Dahl: Demokracija i njeni kritičari. Podgorica: CID, 1999. 2. J. Grey: Liberalizam. Zagreb: Politička kultura, 1999. 3. H. Arendt: Totalitarizam. Zagreb: Politička kultura, 1996. 4. R. Kalanj: Ideologija, utopija, moć. Zagreb: Jesenski i Turk, 2010. 5. M. Castells: Uspon umreženog društva. Zagreb: Golden marketing, 2000. 6. J. K. Galbraith: Anatomija moći. Zagreb: Stvarnost, 1987. 7. A. Giddens: Treći put. Zagreb: Politička kultura, 1999. 8. U. Beck: Što je globalizacija? Zagreb: Vizura, 2003. 9. C. Taylor: Bolest moderniteta. Beograd: Čigoja štampa, 2002. 10. J. Rawls: Politički liberalizam. Zagreb: Kružak, 2000. 11. R. A. Dahl: Poliarhija. Zagreb: Politička kultura, 1998.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija komunikacije I (FIL SOC 403)
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, ECTS: 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni cilj ovog kolegija je da studente upozna sa glavnim topikama komunikoloških istraživanja te posebno sa metodama i spoznajnim oblicima (teorijskim i iskustvenim) koji nastaju u procesu društvenog komuniciranja. Budući da je predmet hibridnog karaktera i sadrži u sebi niz povezanih specijalističkih znanja o društvenoj komunikaciji, o različitim sredstvima komuniciranja i o različitim ciljevima komuniciranja, njegovo pučavanje zahtijeva znanja s područja različitih znanstvenih i filozofskih disciplina (filozofija jezika, logika, metodologija, sociologija, semiotika i lingvistika, simbolička logika, kognitivna znanost, informatika, teorija sociomedija). Studenti dobijaju uvid u istraživanje društvene funkcije i biti komunikacije te o njenoj povezanosti sa ambijentom inteligentnog prostora kojeg pružaju suvremene informacijske i komunikacijske tehnologije kao i sa objašnjenjem vizualnih i mentalnih transformacija i interpretacije komunikacijskog signala.
Sadržaj predmeta: Razumijevanje povezanosti komuniciranja kroz različite aspekte socijalne ontologije izlaže se u sedam sklopova. Kroz sklop 1 (Metodologija komunikoloških istraživanja) ukazuje se na spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene komunikacije. Izlažu se aktualni problemi relevantni za kvantitativna i kvalitativna empirijska istraživanja kao i problemi subjektivnosti u društvenim istraživanjima na ontološkoj i epistemološkoj ravni. Kroz sklop 2 (Teorije komuniciranja) student se upoznaju sa razlikovanjem komunikacije prema kontekstima i prema nivoima, te sa Craigovom podjelom komunikoloških tradicija i komunikoloških teorija: retoričke, semiotičke, fenomenološke, kibernetičke, sociopsihološke, kritičke i sociokulturne. Kroz sklop 3 (Psihologija komuniciranja) pokazuje se komuniciranje kao cjelovita simbolsko / informacijska aktivnost koje obuhvata analizu verbalnih i neverbalnih oblika komuniciranja i analizi psihosocijalnog konteksta komuniciranja. Kroz sklop 4 (Osnove vizualne komunikacije) student se upoznaju sa konceptima morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija. Ukazuje se na funkcionalni odnos među dizajnerskim disciplinama, na tzv. kretajvni koncept i tržišnu reprezentaciju.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Eko, Umberto. Kultura, Informacija, Komunikacija. Beograd. Nolit, 1973. 2. McLuhan, Marshall. Poznavanje opština : čovekovih produžetaka. Beograd, Prosveta, 1971. 3. Vreg, Franc. Društveno komuniciranje. Zagreb, Centar za informacije i publicitet, 1975. 4. Caune, Jean. Estetika komunikacije. Beograd, Clio, 2001. 5. Leach, Edmund. Kultura i komunikacija : logika povezivanja simbola : uvod u primenu strukturalističke analize u socijalnoj antropologiji. Beograd, Prosveta, 1983. 6. Ibrulj, Nijaz. Stoljeće rearanžiranja : eseji o identitetu, znanju i društvu. Sarajevo. Filozofsko društvo Theoria, 2005.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Deacon, D., Pickering, M., Golding, P., Murdock, G. Researching Communications: A Practical Guide to Methods in Media and Cultural Analysis. London, Arnold, 1999. 2. Miller, K. Communication Theories. Perspectives, Processes and Context. Boston, McGraw Hill, 2002. 3. Trenholm S., Jensen A. Interpersonal Communication. Belmont, London, Wadsworth Pbl.Co., 2000. 4. Frutiger, A. Signs and Symbols: Their Design and Meaning. Studio Editions, London, 1989. 5. Kress, G. and T. Vanleeuwen. Reading Images: The Grammar of Visual Design. Routledge, London, 1996.

Naziv predmetâ i šifra: Sociologija komunikacije II (FIL SOC 406)
Semestar, broj sati i broj bodova: II. semestar, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, ECTS: 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni cilj ovog kolegija je da studente upozna sa glavnim topikama komunikoloških istraživanja te posebno sa metodama i spoznajnim oblicima (teorijskim i iskustvenim) koji nastaju u procesu društvenog komuniciranja. Budući da je predmet hibridnog karaktera i sadrži u sebi niz povezanih specijalističkih znanja o društvenoj komunikaciji, o različitim sredstvima komuniciranja i o različitim ciljevima komuniciranja, njegovo pučavanje zahtijeva znanja s područja različitih znanstvenih i filozofskih disciplina (filozofija jezika, logika, metodologija, sociologija, semiotika i lingvistika, simbolička logika, kognitivna znanost, informatika, teorija sociomedija). Studenti dobijaju uvid u istraživanje društvene funkcije i biti komunikacije te o njenoj povezanosti sa ambijentom inteligentnog prostora kojeg pružaju suvremene informacijske i komunikacijske tehnologije kao i sa objašnjenjem vizualnih i mentalnih transformacija i interpretacije komunikacijskog signala.
Sadržaj predmeta: Kroz sklop 5 (Komuniciranje i nove tehnologije) daje se povijesni pregled razvoja komunikacijskih tehnologija i upoznaje studente sa teorijama računarskog posredovanja komuniciranja. Kroz sklop 6 (Teorije informacijskog društva) student se upoznaju bliže sa ulogom informacijske i komunikacijske tehnologije u tzv. "informacijskom društvu" u kojem nove tehnologije stvaraju ambijent inteligentnog prostora, ispunjavaju sve sektore društvene ontologije ("sve sfere društvenog života") od političkog i ekonomskog do kulturnog i socijalnog. Aspekti: (a) informacijsko djelovanje u informacijskom društvu (homo informaticus, kritike tehnološkog determinizma, konvergencija masovnih medija i digitalnih tehnologija); (b) politički, ekonomski i kulturni dometi elektronskih mreža (elektronska demokracija, elektronska tehnokracija, "tehnofix" i "kulturni kapital"); (c) društvene posljedice kompjuterskog posredovanja komuniciranja (nacionalni i internacionalna socijalizacija, komparativno iskustvo i komparativna svijest, programibilna supstancija, konstrukcija virtualnog identiteta). Kroz Sklop 7 (Političko komuniciranje) dovodi se društvena komunikacija u vezu sa političkom ontologijom, individualnom i javnom. Posmatraju se načini i sredstva komuniciranja na intersubjektivnoj ravni, u skupinama i agregatima.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Sociologije komunikacije I (FIL SOC 403)
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Eko, Umberto. Kultura, Informacija, Komunikacija. Beograd. Nolit, 1973. 2. McLuhan, Marshall. Poznavanje opština : čovekovih produžetaka. Beograd, Prosveta, 1971. 3. Vreg, Franc. Društveno komuniciranje. Zagreb, Centar za informacije i publicitet, 1975. 4. Caune, Jean. Estetika komunikacije. Beograd, Clio, 2001. 5. Leach, Edmund. Kultura i komunikacija : logika povezivanja simbola : uvod u primenu strukturalističke analize u socijalnoj antropologiji. Beograd, Prosveta, 1983. 6. Ibrulj, Nijaz. Stoljeće rearanžiranja : eseji o identitetu, znanju i društvu. Sarajevo. Filozofsko društvo Theoria, 2005.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Deacon, D., Pickering, M., Golding, P., Murdock, G. Researching Communications: A Practical Guide to Methods in Media and Cultural Analysis. London, Arnold, 1999. 2. Miller, K. Communication Theories. Perspectives, Processes and Context. Boston, McGraw Hill, 2002. 3. Trenholm S., Jensen A. Interpersonal Communication. Belmont, London, Wadsworth Pbl.Co., 2000. 4. Frutiger, A. Signs and Symbols: Their Design and Meaning. Studio Editions, London, 1989. 5. Kress, G. and T. Vanleeuwen. Reading Images: The Grammar of Visual Design. Routledge, London, 1996.

Naziv predmeta i šifra: Temeljna nastavna umijeća, FIL PED 403
Semestar, broj sati i broj bodova: I. semestar, 2 sata, ECTS 6
Trajanje: 1 semestar
Šifra:
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: zajednički
Cilj predmeta: Povezati pedagošku i didaktičku teoriju, uvesti polaznike u praktična pitanja nastavne djelatnosti, proširiti shavatanje kurikuluma, usvojiti novu sliku suvremenih nastavničkih kompetencija, povećati razinu razumijevanja posebnih pedagoških i disciplinskih problema u/izvan razreda, osvijestiti mogućnosti, ograničenja i vrijednost umijeća prosudbe vlasitog i učeničkog rada .
Sadržaj predmeta: umijeće izvedbe nastavnog sata, priroda i obilježje nastavih umijeća, neposluš, autoritet, nagrade i kazne, ocjenjivačko umijeće nastavnika u praksi, razredni ugođaj: svrhovitost, zabava, sloboda i pripadanje, izgled i sastav razreda: namještaj i odjeća (ne) čine nastavni rad, vrijeme kao „pedagoški pojam“, motivacija u razredu: razvoj samopouzdanja u procesu učenje-poduka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kyriakou, C. (1997); <i>Temeljna nastavna umijeća</i>, Zagreb: Educa. 2. Bratanić, M. (1993); <i>Mikropedagogija</i>, Zagreb: Školska knjiga. 3. Gudjons, H. (1994); <i>Pedagogija -temeljna znanja</i>, Zagreb: Educa. 4. Slatina, M. (1998); <i>Nastavni metod</i>, Sarajevo: Filozofski fakultet.

Naziv predmeta i šifra: Komunikacije u nastavi, FIL PED 404
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, 2 sata, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: zajednički
Cilj predmeta: Steći/proširiti znanja o komunikaciji u nastavom radu, osvijestiti specifičnosti odnosa nastavnik-učenik, vježbati zauzimanje stavova, socijalnu percepciju i empatiju, usvajati tehnike razumijevanja i razmjene u međuljudskim odnosima u odgojnom procesu, osnažiti paradigmu intrerakcijsko-komunikacijskog aspekta odgoja.
Sadržaj predmeta: Pojam komunikacije, interakcijska povezanost u komunikaciji, empatijsko komuniciranje, komunikacijska pravila kao put u shvaćanje, nastavnik kao agens i model komunikacije u razredu, aktivno slušanje, samoprocjena komunikacijskih vještina, „ti“ i „ja“ poruke, nasilna i nenasilna komunikacija, asertivno ponašanje, igranje uloga, monolog, dijalog i improvizacija u razredu, neverbalna komunikacija, pismena komunikacija, komunikacija u inkluzivnom odjeljenju, biti razrednik, partnerstvo nastavnika sa roditeljima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bratanić, M. (1993); <i>Mikropedagogija</i>, Zagreb: Školska knjiga 2. Brajša, P. (1994); <i>Pedagoška komunikologija</i>, Zagreb: Školske novine 3. Ivanek et al. (2005); <i>Kreativni razrednik/razrednica (40 primjera kreativnih radionica)</i>, Zagreb: Profil International 4. Neil, S. (1994); <i>Neverbalna komunikacija</i>, Zagreb: Educa.

Naziv predmeta i šifra: Sociologija odgoja i obrazovanja, FIL SOC 407
Semestar, broj sati i broj bodova: prvi semestar II ciklusa studija, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: Izborni
Cilj predmeta: Cilj ovog kolegija je da se studenti upoznaju sa osnovnim elementima sociologije odgoja i obrazovanja radi cjelovitijeg profiliranja nastavničkog usmjerenja studenata. Studenti će se upoznati sa povijesnim razvojem sociologije odgoja i obrazovanja, socijalnim pretpostavkama odgoja i obrazovanja i savremenim kretanjima u društvu u vezi sa odgojem i obrazovanjem preko pojmova demokratizacije, autonomije univerziteta, razvoja dijaloškog mišljenja i cjeloživotnog učenja u društvu zasnovanom na znanju.
Sadržaj predmeta: Predmet proučavanja sociologije; Razvoj sociologije odgoja i obrazovanja; Inteligencija i društvo Proces socijalizacije; Adolescentnost Socijalne pretpostavke odgoja i obrazovanja; Devijantne društvene grupe Socijalizacija i životni put; Jednakost; Prave i slobode čovjeka; Identitet i etnicitet i etnički odnosi; Tolerancija, Civilno društvo i demokratizacija, Društvo kao polje legitimirajućih, projektnih identiteta i identiteta otpora (Castells) Obrazovanje i strukturalne društvene promjene Permanentno obrazovanje Informatička i komunikacijska sredstva u procesu obrazovanja Društvena svijest – osnova odgojno obrazovnog procesa Religija u procesu odgoja i obrazovanja Demokratizacija društva i humanizacija odgoja i obrazovanja Autonomija Univerziteta
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. A. Giddens: Sociologija. Zagreb: Globus, 2007. 2. S. Fočo: Sociologija. Sarajevo: Svjetlost, 2011. 3. S. Fočo: Sociologija odgoja i obrazovanja. Zenica: Dom Štampe, 2003. 4. J. Lesourne: Obrazovanje i društvo. Zagreb: Educa, 2003. 5. M. Vujević: 'Sociologija obrazovanja : teorijsko-metodološki pristup'. <i>Revija za sociologiju</i> : sociologijski tromjesečnik / 20(1989), br. 1-2 (70), Zagreb : Sociološko društvo Hrvatske, 1989. 6. I. Cifrić: Oglledi iz sociologije obrazovanja. Zagreb: Školske novine, 1990.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. R. Moore: Education and Society: Issues and Explanatins in the Sociology of Education. Polity UK, 2004. 2. H. Halsey et al.: Education: Culture, Economy and Society. Oxford University Press, 1997. 3. M. T. Hallinan: Handbook of the Sociology of Education. Springer, 2000.

Naziv predmeta i šifra: Sociologija konflikata, FIL SOC 408
Semestar, broj sati i broj bodova: prvi semestar; 2 sat predavanja 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj ovog kolegija je da se studenti upoznaju sa klasičnim i savremenim koncepcijama, oblicima i vrstama konflikata i njihovim manifestacijama u društvu.
Sadržaj predmeta: Odrediti prirodni karakter sociologije konflikata, njegove oblike manifestacije. Posebno je cilj obraditi teorijski pristup konfliktima polazeći od rata kao najtežeg oblika društvenog konflikta pa do industrijskih konflikata, te unutargrupnih i međugrupnih konflikata. U elaboraciji tipova i vrsta konflikata poseban aspekt će se posvetiti definiranju i određivanju prirode i karaktera nacionalnih konflikata s posebnim osvrtom na stanje i poziciju u Bosni i Hercegovini. U kolegiju će se obraditi novije vrste i oblici konflikata, latentni i manifestni, njihov oblik i sadržina kao i društvene refleksije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. S. Fočo: Jugoslovenski kaos i bosanska tragedija. Sarajevo:Svjetlost, 1994. 2. S. Fočo: Štrajk između iluzije i zbilje. Beograd: Radnička štampa, 1989. 3. Salih Fočo: Ogledi o tranziciji. Zenica: Dom Štampe, 2005. 4. G. le Bon: Psihologija gomile. Zagreb: Globus, 1989. 5. A. Touraine: Sociologija društvenih pokreta. Beograd: Radnička štampa, 1983. 6. V. I. Lenjin: Imperijalizam kao najviši stadij kapitalizma. Sarajevo: Svjetlost, 1976. 7. S. Malešević: Sociologija rata i nasilja. Zagreb: Jesenski i Turk, 2011. 8. K. N. Waltz: Čovjek, država i rat, Teorijska analiza. Zagreb: Barbat, 1998. 9. A. Touraine: Kritika modernosti. Zagreb: Politička kultura, 2007. 10. E. Todd : Kraj imperija, Ogled o raspadu američkog sustava. Zagreb: Masmedia, 2004. 11. M. Howard: Rat u europskoj povijesti. Zagreb: Srednja Europa, 2002.
Dodatna i preporučena literatura:- <ol style="list-style-type: none"> 1. R. Dahrendorf: The Modern Social Conflict. University of California Press, 1988. 2. A. Giddens: The Nation-State and Violence. University of California Press, 1987. 3. R. Collins: Four Sociological Traditions. New York, Oxford: OUP, 1994.

Naziv predmeta i šifra: Socijalna povijest ideja, FIL, SOC 409
Semestar, broj sati i broj bodova: drugi semestar II ciklusa; 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: izborni
<p>Cilj predmeta: Cilj kolegija je upoznati studente sociologije sa klasičnim i suvremenim koncepcijama socijalne misli koje su formirale temeljne socijalne konstelacije evropskog nacina mišljenja i djelovanja u cjelini.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Određivanje predmeta "Socijalna povijest ideja" povijest i socijalna povijest ideja; čovjek, rad mišljenje, materijalna i duhovna proizvodnja; čovjek kao društveno biće i biće koje proizvodi povijesni svijet. Komparativno razmatranje reprezentativnih koncepcija čovjeka i povijesti. 2. Interpretacija povijesti i socijalne povijesti ideja; Idealističke interpretacije povijesti i povijesti ideja- Platon, Hegel, Comte, Dirkhem; Klasičnomaterijalistička interpretacija (od naivnog realizma do historijskog materijalizma) 3. Povijesno konstituiranje, trajanje i povijesna mijena idejnih tvorbi; društvene determinante, priroda i odnos mita i logosa; nastanak, ustrojstvo i društvena funkcija svijetonazora; filozofske ideje i filozofski pogleda na svijet; ideje čovjeka i zajednice; ideje društva i države, polis, socijalna utopija, prirodnoopravne teorije, moderne teorije društva; socijalne determinatne i socijalne funkcijeumjetničkih i kulturnih tvorbi; znanje, znanost i ideologija; konstituiranje i tazvoj modernih društvenih znanosti, odnos prirodnih i društvenih znanosti, razlozi diferencijacije znanosti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vojislav Stanojčić, Politička teorija. Beograd: Službeni glasnik, 2006. 2. Mišel Lalman, Istorija socioloških ideja. Beograd: Zavod za udžbenike, 2004. 3. Aleksandar Molnar, Rasprave o demokratskoj ustavnoj državi. Beograd: Samizdat B92, 2001. 4. Massimo Cacciari, Geo-filozofija Europe. Zagreb: Ceres, 1996. 5. C. Schmitt: Politički spisi. Zagreb: Politička kultura, 2007. 6. M. Foucault: Riječi i stvari. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2002. 7. M. Fuko: Arheologija znanja. Beograd: Plato, 1998.

Naziv predmeta i šifra: Teorije društvene i državne strukture BiH, FIL SOC 410
Semestar, broj sati i broj bodova: drugi semestar II ciklusa; 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Analizirati i izučiti veoma kompliciranu društvenu i državnu strukturu Bosne i Hercegovine koja je rezultat, s jedne strane mirovnih sporazuma o Bosni i Hercegovini (Vašingtonskog i Dejtonskog sporazuma), s druge strane ubrzanih tranzicijskih procesa kroz koje se ove strukture formiraju.
Sadržaj predmeta: Značenje pojmova društvena i državna struktura. Raspad društvenih i državnih struktura Bosne i Hercegovine 1992. godine i formiranje ratnih struktura. Bosna i Hercegovina u mirovnim procesima. Washingtonski sporazum i njegova rješenja. Značaj federalizacije BiH za konstituiranje novih društvenih i državnih struktura. Kantonizacija Federacije BiH i odnosi različitih nivoa vlasti. Značenje vitalnog nacionalnog interesa i njegova zaštita u Federaciji BiH. Struktura Parlamenta Federacije BiH. Građanski i nacionalni princip funkcioniranja vlasti u Federaciji BiH. Ustavna struktura Republike Srpske. Princip jedinstva vlasti u RS. Institucije zaštite vitalnog nacionalnog interesa u RS. Značenje paralelnih specijalnih veza Federacije BiH i RS prema susjednim državama. Pretpostavke za Daytonski mirovni sporazum. Daytonaska ustavna struktura BiH. Razlika entitetskog i federalnog uređenja. Odnos entiteta i države BiH. Modaliteti i značaj konsenzusa u odlučivanju organa vlasti BiH. Politička struktura BiH – političke stranke i njihovi programi. Nacionalne i građanske stranke u BiH. Vjerske institucije u BiH i njihov značaj. Nevladine organizacije u BiH i njihov značaj. Uloga međunarodne zajednice u BiH. Institucija OHR-a i njen značaj u BiH.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Washingtonski sporazum (izvorni dokumenti) 2. Daytonski sporazum (izvorni dokumenti) 3. Ustav Federacije BiH (izvorni dokumenti) 4. Ustav Republike Srpske (izvorni dokumenti) 5. Ustav BiH (izvorni dokumenti)
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. I. Komšić: Socijalna moć uma. Uvod u teoriju socijalne pulsacije. Sarajevo: Svjetlost, 2012. 2. I. Komšić: Preživljena zemlja. Ko je, kada i gdje dijelio BiH. Zagreb: Prometej, 2006.

Naziv predmeta i šifra: Metode i tehnike znanstvenih istraživanja, FIL SOC 501
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar II ciklusa studija; 3 sata predavanja i 3 sata seminara, ECTS 9
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i seminari
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je osposobiti studenta za samostalno kritičko reflektiranje o problemima društva sa naglaskom na osposobljavanje studenta za kvalitetan znanstveno-istraživački rad kako u oblasti teorijskih tako i u oblasti praktično-empirijskih znanosti.
Sadržaj predmeta: Definiranje znanosti Definiranje znanstvenog istraživanja Uvod u metodologiju; postupci istraživanja u nauci i rezultati koji se odlikuju argumentativnom transparentijom, jasnošću, relijabilitetom i empirijskom verifikabilnošću. Znanost kao teorija, kao praksa, kao metodologija i kao imaginacija. Metodološki pristup socijalnoj zbilji. Analiza tehničkog aspekta metodologije Strategijski aspekt metodološkog rada Znanstveno istraživanje sa momentom falsifikacionizma kao protuteža rigidno uspostavljenim plauzibilitetima Faze istraživačkog postupka Savremene koncepcije metodološkog i tehničkog instrumentarija
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. A. Vujević, M.: Uvođenje u znanstveni rad. Zagreb: Školska knjiga, 2006. 2. M. Cohen, E. Nagel: Uvod u logiku i naučni metod. Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika Socijalističke Republike Srbije, 1965. (ili Beograd: Jasen, 2006.). 3. T. Kuhn: Struktura znanstvenih revolucija. Zagreb: Jesenski i Turk, 2002. 4. V. Milić: Sociološki metod. Beograd: Nolit, 1978. 5. M. Filipović: Metodologija znanosti i znanstvenog rada. Sarajevo: Svjetlost, 2004. 6. U. Eco: Kako se piše diplomski rad. Beograd: Narodna knjiga/Alfa, 2000. 7. Ludwig Wittgenstein: O izvjesnosti. Zagreb: Nakladni zavod Globus, 2007. 8. Karl Raimund Popper: Logika naučnog otkrića. Beograd: Nolit, 1973. 9. H. Poincaré: Znanost i hipoteza. Zagreb: Globus, 1989.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Rom Harré (ed.), Problems of Scientific Revolution: Scientific Progress and Obstacles to Progress in the Sciences. Oxford: Clarendon Press, 2006. 2. Creswell J.W. Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Method. Thousand Oaks: SAGE Publications: 2009. 3. Z. Pasini-Ivezić: Opći sustav znanstvene metode. Pula: C.A.S.H., 1996.

Naziv predmeta i šifra: Metodika nastave sociologije, FIL SOC 502
Semestar, broj sati i broj bodova: treći semestar II ciklusa studija, 3 sata predavanja, 3 sata seminara, ECTS 9
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i seminari
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osposobiti studente za visoko kvalitetno vođenje nastave u srednjim i osnovnim školama na osnovu edukacije u temeljnim principima metodike nastave. Također, izgraditi kod studenata duhovne pretpostavke za problematiziranje čina edukacije i odgoja kao jedinstvenog obrazovno-egzistencijalnog čina.
Sadržaj predmeta: Programski sadržaji se predlažu kako bi se ostvario cilj nastavnog predmeta Metodika nastave filozofije i sociologije, utemeljen najprije u osobitosti filozofskog mišljenja i unutar fenomena modernog svijeta među kojima je samo obrazovanje osobit fenomen. Stoga se danas ova vrsta nastave treba orijentirati široko kako bi se sama metodika nastave fundirala unutar relevantnih obzora koji iznutra signiraju i određuju prirodu artikulacije nastavnih sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 5. Marinković, J. Metodika nastave filozofije. Zagreb: Školska knjiga, 1983. 6. Bruner, J. Kultura obrazovanja. Zagreb: Educa, 2000. 7. Gvozdenović, S. Metodika nastave sociologije. Podgorica: Tzavod za udžbenika i nastavna sredstva, 2006.
Preporučena literatura: 1. Grauerholz, L., Bouma-Holtrop, S. (2003), Exploring critical sociological Thinking. <i>Teaching sociology</i> , Vol.31 (October: 485-496). 2. Green, C. S., Klug, H. G. (1990), Teaching critical thinking and writing through debates: an experimental evaluation. <i>Teaching sociology</i> , Vol.18 (October: 462-471).

Naziv predmeta i šifra: Teorijska sociologija, FIL FIS 503
Semestar, broj sati i broj bodova: III. Semestar II ciklusa studija, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: JEDAN SEMESTAR
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: upoznati studente sa osnovnim teorijskim postavkama u sociologiji, sa najznačajnijim teorijama i teoretičarima sociološke misli, kako klasičnih tako i savremenih socioloških teorija koje se bave promišljanjima različitih aspektata društva, kako u njegovom parcijalitetu, tako i u totalitetu.
Sadržaj predmeta: Sociologija kao teorijska znanost Savremeni značaj sociologije Teoretiziranje društvenih fenomena, procesa i odnosa i njihov značaj za empirijska istraživanja. Odnos između klasičnih i savremenih socioloških teorija Sociologija kao pozitivna nauka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. A. Giddens: Sociologija (poglavlje: Teorijsko mišljenje u sociologiji). Zagreb: Globus, 2007. 2. N. Mouzelis: Sociologijska teorija-što je pošlo krivo?. Zagreb: Jesenski I Turk, 2000. 3. G. Ritzer: Savremena sociologijska teorija. Zagreb: SNL, 1997. 4. T. Brante: Consequences of Realism for Sociological Theory-Building. Journal for the Theory of Social Behaviour, Jun2001, Vol. 31 Issue 2, 167-186 Supek: Zanat sociologa: strukturalna analiza. Zagreb: Školska knjiga, 1983. Habermas, Jürgen: Saznanje i interes. Beograd: Nolit, 1975. Luhman: Društveni sistemi. Osnovi opšte teorije. Sremski Karlovci-Nov. Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2001 8. M. Foucault: Poredak diskursa. Zagreb: Karpos, 2008.
Dodatna literatura će se precizirati u sklopu aktivnosti na seminarima iz ovog nastavnog predmeta.

Naziv predmeta i šifra: Primjenjena sociologija, FIL SOC 504
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar II ciklusa studija; 2 sata predavanja i 2 sata vježbi; ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: U okviru izbornog predmeta primjenjena sociologija pažnja će se posvetiti aktulnim pitanjima razvoja i primjenjenosti socioloških analiza i istraživanja u društvu i svakodnevnom životu.
Sadržina predmeta: <ol style="list-style-type: none"> 1. Identitet, prostor i vrijeme, sociološka vizija i spoznaja čovjeka u prostoru i vremenu, društvu i sistemu. 2. Pluralizacija svakodnevnog života i uticaj kultura, civilizacija. Globalizacija i internacionalizacija kapitala i moći, pozicija čovjeka i stanje društvenih sistema. 3. Subkultura, alternativna kultura i životni stil. Individualni koncept življenja. Društvena dinamika kretanja i pokretljivosti stanovništva. 4. Individua, zajednica, porodica i brak. Nove životne forme i dinamične promjene. Društvena uloge, rad i slobodno vrijeme, nasilje i identitet, socijalne deformacije i društvene devijacije. Privatno i javno, društveno i individualano. Stanje nametnuto ili poželjno u novim uvjetima. 5. Sociologija i kulturne prakse, soiromaštvo, devijacije i deformacije grupne i društvena dimenzije
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Supek R.: Zanat sociologa. Zagreb: Školska knjiga, 1983. 2. Vojin Milić: Sociološki metod. Beograd: Nolit, 1978. 3. M. Weber: Metodologija društvenih nauka. Zagreb: Globus, 1989. 4. A. Giddens: New Rules of Sociological Method. Cambridge: Polity, 1993. 5. A. Giddens: The Constitution of Society: Outline of the Theory of Structuration. Cambridge: polity; Oxford: Blacwell Ltd, 2003. 6. J. Elster: Uvod u društvene znanosti. Zagreb: Jesenski i Turk, 2000. 7. G. Payne and J. Payne: Key Concepts in Social Research. London: SAGE, 2004. 8. V. Jupp (ed.): The Sage Dictionary of Social Research Methods. London: SAGE, 2006.

Naziv predmeta i šifra: Sociologija elita, FIL SOC 505
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar II ciklusa, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: JEDAN SEMESTAR
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj ovog kolegija je upoznati studente sa osnovnim karakteristikama fenomena elitizma, njegovim refleksijama u demokratiziranom društvu, odnosu elita spram fenomena mase i obrnuto kao i sa temeljnim klasičnim i savremenim teorijama elitizma i njihovim interpretacijama ove značajne sociološke kategorije.
Sadržaj predmeta: Osvrt na klasične teorije elita, Konzervativne teorije elitizma, Klasnokonfliktne teorije elitizma, Liberalne teorije elitizma, Elite kao nosioci društvenih tokova i društvenih odnosa, Društvo i savremene konstelacije u teorijama elitizma, Klasične interpretacije problema odnosa između elita i masa, Fenomen mase u društvu, Pojam autonomne individue, problem autonomnost-odnosnost, Elite kao savremena sociološka kategorija, Demokracija i elitizam.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. S. Fočo: Ogledi o tranziciji. Zenica: Dom Štampe, 2005. 2. Ž.-K. Iter: Sociologija elita. Beograd: Clio, 2005. 3. A. Giddens: The Nation-State and Violence (vol. II, Contemporary Critique of Historical Materialism). Polity Press, 1987. 4. M. Weber: Vlast i politika. Zagreb: naklada Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, 1999. 5. Rod/ Harrop, Martin/ Breslin, Shaun: Komparativna vladavina i politika. Zagreb: Politička misao, 2001. 6. R. Mills: Elita vlasti. Beograd: Kultura, 1964. 7. T. Bottomore: Elite i društvo 8. A. Remon: Demokracija i totalitarizam. Novi Sad: IK Z. Stojanovića, 1997. 9. J. K. Galbraith: Anatomija moći. Zagreb: Stvarnost, 1987. 10. K. Manheim: Dijagnoza našeg vremena, ratni eseji jednog sociologa. Novi Sad: Mediterran Publishing, 2009. 11. Prpić, Puhovski, Uzelac (ur.) Leksikon temeljnih pojmova politike. Školska knjiga, Zagreb, 1990.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Putnam, R. D. : The Comparative Study of Political Elites. New Jersey, 1976. 2. Schwartz, M. (ed.): The Structure of Power in America: The Corporate Elite as a Ruling Class. New York: Holmes & Meier, 1987.

NASTAVNICI I SARADNICI KOJI ĆE REALIZIRATI NASTAVNI PLAN I PROGRAM:

1. Dr. Salih Fočo, redovni profesor
2. Dr. Vedad Muharemović, docent
3. Dr. Adnan Fočo, docent
4. Mr. Jelena Gaković, viša asistentica
5. Tomislav Tadić, MA, asistent
6. Dr. Nijaz Ibrulj, redovni profesor
7. Dr. Jadranka Kolenović-Đapo, vanredni profesor
8. Dr. Aiša Softić, docent
9. Dr. Dino Abazović, vanredni profesor
10. Dr. Fikret Bećirović, viši naučni saradnik
11. Dr. Almira Arnaut-Berilo, docent

Signature: *Amir Faulk*
OS. 10. 10. 17

- SENAT -

Broj: 01- *CC80* 17

Sarajevo, 27. 09. 2017. godine

Na osnovu člana 50. stav (1), člana 52. stav (1), člana 130. stav (2) tačka g) Zakona o visokom obrazovanju („*Službene novine Kantona Sarajevo*“ broj 33/17), člana 56. stav (1) tačka f) i člana 121. Statuta Univerziteta u Sarajevu, Senat Univerziteta u Sarajevu je, na 11. redovnoj sjednici održanoj 27. 09. 2017. godine, *d o n i o*

ODLUKU

I

Daje se *saglasnost* na izmjene i dopune ukupno dvanaest nastavnih planova i programa na odsjecima Filozofskog fakulteta kako slijedi:

1. Odsjek za historiju – prvi i drugi ciklus studija
2. Odsjek za historiju/Katedra za arheologiju - prvi ciklus studija
3. Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik – prvi i drugi ciklus studija
4. Odsjek za filozofiju – prvi i drugi ciklus studija
5. Odsjek za germanistiku – prvi i drugi ciklus studija
6. Odsjek za književnosti naroda Bosne i Hercegovine – prvi ciklus studija
7. Odsjek za orijentalnu filologiju – drugi ciklus studija
8. Odsjek za psihologiju – prvi i drugi ciklus studija
9. Odsjek za romanistiku – prvi i drugi ciklus studija
10. Katedra za Latinski jezik i Rimsku književnost – prvi i drugi ciklus studija
11. Odsjek za slavenske jezike i književnosti – prvi i drugi ciklus studija i
12. Odsjek za sociologiju – drugi ciklus studija.

II

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

za **REKTOR**

Rifat Škrijelj
Prof. dr. Rifat Škrijelj

Dostavljeno:

- Filozofskom fakultetu
- Službi za nastavu
- U dokumentaciju Senata
- Arhivi